

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 06/07/2017
Spisová značka: 6 Tz 3/2017
ECLI: ECLI:CZ:NS:2017:6.TZ.3.2017.3
Typ rozhodnutí: USNESENÍ
Heslo: Odposlech a záznam telekomunikačního provozu
Sledování
Dotčené předpisy: čl. § 268 odst. 2 tr. ř.
Kategorie rozhodnutí: D
Podána ústavní stížnost

datum podání	spisová značka	soudce zpravodaj	výsledek	datum rozhodnutí
07/24/2017	II. ÚS 2285/17	JUDr. Ludvík David	-	-
07/24/2017	IV. ÚS 2293/17	JUDr. Vladimír Sládeček	-	-
07/24/2017	III. ÚS 2288/17	JUDr. Jan Filip	-	-
07/24/2017	II. ÚS 2297/17	JUDr. Milada Tomková	-	-
09/21/2017	I. ÚS 2981/17	JUDr. Jaroslav Fenyk	-	-
09/20/2017	II. ÚS 2955/17	JUDr. Ludvík David	-	-
09/20/2017	III. ÚS 2957/17	prof. JUDr. Josef Fiala, CSc.	-	-

6 Tz 3/2017- I.-693

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud projednal ve veřejném zasedání konaném ve dnech 30. 5., 31. 5. a 7. 6. 2017 v senátě složeném z předsedy JUDr. Vladimíra Veselého a soudců JUDr. Jana Engelmana a JUDr. Ivo Kouřila stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti v neprospěch obviněných **MUDr. P. K., MUDr. K. K.** (dříve P.), **Ing. I. S., Ing. P. D., Ing. T. M., Ing. V. K., Ing. M. J., MUDr. J. Ř., MUDr. J. H., MUDr. D. R., L. N.**, proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2016, sp. zn. 6 To 106/2015, a rozhodl podle § 268 odst. 2 tr. ř. **t a k t o :**

Pravomocným usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2016, sp. zn. 6 To 106/2015,
b y l p o r u š e n z á k o n

v ustanoveních § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. a § 259 odst. 1 tr. ř., a to ve prospěch obviněných **MUDr. P. K., MUDr. K. K., Ing. I. S., Ing. P. D., Ing. T. M., Ing. V. K., Ing. M. J., MUDr. J. Ř., MUDr. J. H., MUDr. D. R. a L. N.**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 7. 4. 2015, sp. zn. 4 T 21/2013, byli obvinění **MUDr. P. K.** a **MUDr. K. K.** uznáni vinnými pokračujícím zločinem sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c), odst. 3 tr. zákoníku, dílem dokonáním, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku a pokračujícím zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. a), odst. 5 tr. zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. **Ing. I. S.** byla uznána vinnou pokračujícím zločinem sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c) tr. zákoníku, dílem dokonáním, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku a pokračujícím zločinem podplacení podle § 332 odst. 1 alinea 1, odst. 2 písm. a), b) tr. zákoníku a zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. a), odst. 5 tr. zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. **Ing. P. D.** byl uznán vinným zločinem sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c) tr. zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, zločinem podplacení podle § 332 odst. 1 alinea 1, odst. 2 písm. a), b) tr. zákoníku a zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. a), odst. 5 tr. zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. **Ing. T. M.** byl uznán vinným zločinem sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c) tr. zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku a zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. a), odst. 5 tr. zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. **Ing. V. K.** a **MUDr. J. H.** byli uznáni vinnými zločinem sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), c) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku a zločinem podplacení podle § 332 odst. 1 alinea 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. **Ing. M. J.** byl uznán vinným pokračujícím zločinem sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, pokračujícím zločinem podplacení podle § 332 odst. 1 alinea 1 tr. zákoníku a zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. a), odst. 5 tr. zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. **MUDr. J. Ř.** byl uznán vinným pokračujícím zločinem sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), c) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, pokračujícím zločinem podplacení podle § 332 odst. 1 alinea 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku a zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. a), odst. 5 tr. zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku.

2. Citovaným rozsudkem Krajského soudu v Praze byl obviněnému **MUDr. P. K.** a **MUDr. K. K.** podle § 260 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 7 let a 6 měsíců, pro jehož výkon byli podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazeni do věznic s dozorem, jakož i trest propadnutí majetku v rozsahu specifikovaném ve výroku rozsudku. **Ing. I. S.** byl podle § 260 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku a za použití § 58 odst. 4 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon jí byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 5 let, a vedle toho jí byl uložen rovněž peněžitý trest (včetně stanovení náhradního trestu odnětí svobody) a trest zákazu ve výroku rozsudku specifikované činnosti. **Ing. P. D.** byl podle § 260 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v

trvání 5 let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem, dále trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty specifikované ve výroku rozsudku, peněžitý trest (včetně stanovení náhradního trestu odnětí svobody) a trest zákazu ve výroku rozsudku specifikované činnosti. **Ing. T. M.** byl podle § 260 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 5 let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem, jakož i trest peněžitý (včetně stanovení náhradního trestu odnětí svobody). **Ing. V. K.** byl podle § 256 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 4 let, jakož i trest peněžitý (včetně stanovení náhradního trestu odnětí svobody) a trest zákazu ve výroku rozsudku specifikované činnosti. **Ing. M. J.** byl podle § 260 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 5 let a 6 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem, jakož i trest propadnutí majetku v rozsahu specifikovaném ve výroku rozsudku a trest zákazu ve výroku rozsudku specifikované činnosti. **MUDr. J. Ř.** byl podle § 260 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 5 let a 6 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem, a dále trest peněžitý (včetně stanovení náhradního trestu odnětí svobody) a trest zákazu ve výroku rozsudku specifikované činnosti. **MUDr. J. H.** byl podle § 256 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 4 let a rovněž trest peněžitý (včetně stanovení náhradního trestu odnětí svobody).

3. Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 23. 7. 2015, sp. zn. 4 T 5/2015, byl obviněný **MUDr. D. R.** uznán vinným pokračujícím zločinem přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 alinea 1, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku a obviněná **L. N.** byla uznána vinnou pokračujícím zločinem sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c), odst. 3 tr. zákoníku, dílem dokonáno, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku a pokračujícím zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. a), odst. 5 tr. zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. Za uvedenou trestnou činnost byl obviněnému **MUDr. D. R.** podle § 331 odst. 4 tr. zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání 8 let a 6 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem, jakož i trest propadnutí majetku specifikovaného ve výroku rozsudku a trest propadnutí věci blíže specifikovaných ve výroku rozsudku. Obviněná **L. N.** byla podle § 260 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 5 let, pro jehož výkon byla podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazena do věznice s dozorem, jakož i peněžitý trest (včetně stanovení náhradního trestu odnětí svobody) a trest zákazu v rozsudku specifikované činnosti.

4. Odvolání státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze, všech obviněných, RNDr. M. R., MUDr. E. R. a správce pozůstalosti JUDr. J. V., jež byla podána proti shora citovaným rozsudkům Krajského soudu v Praze, byla předložena Vrchnímu soudu v Praze a zde vedena pod sp. zn. 6 To 106/2015 a sp. zn. 6 To 107/2015. Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 8. 2016 byly tyto věci spojeny ke společnému projednání a rozhodnutí s tím, že nadále budou vedeny pod sp. zn. 6 To 106/2015. Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2016, sp. zn. 6 To 106/2015, bylo o podaných odvoláních rozhodnuto tak, že podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. byly napadené rozsudky soudu prvního stupně zrušeny a podle § 259 odst. 1 tr. ř. mu byla věc vrácena k novému rozhodnutí.

II.

Stížnost pro porušení zákona a vyjádření k ní

5. Proti pravomocnému usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2016, sp. zn. 6 To 106/2015, podal **ministr spravedlnosti České republiky** (dále jen „ministr spravedlnosti“) podle § 266 odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněných MUDr. P. K., MUDr. K. K., Ing. I. S., Ing. P. D., Ing. T. M., Ing. V. K., Ing. M. J., MUDr. J. R., MUDr. J. H., MUDr. D. R. a L. N.

6. Poté, co ministr spravedlnosti v odůvodnění podaného mimořádného opravného prostředku zrekapituloval dosavadní průběh řízení, předestřel vlastní právní argumentaci zpochybňující postup soudu druhého stupně. Prvně se vyjádřil k závěru odvolacího soudu o nezákonnosti odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu z důvodu nedostatečného odůvodnění příkazů podle § 88 tr. ř. tak, že ho označil za neakceptovatelný a v rozporu se zákonem i aktuální rozhodovací praxí soudů (obecných, Ústavního i samotného Vrchního soudu v Praze). V dané souvislosti namítl, že odvolací soud nejprve v bodech 87, 88 svého rozhodnutí doslovně cituje zákonné ustanovení § 88 tr. ř., v bodech 89, 90 dále opisuje část komentářové literatury a v bodě 91 cituje část odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Pzo 10/2015, přičemž vlastní odůvodnění rozvádí toliko ve třech větách bodu 92, a poté v bodě 93 cituje konkrétní části odůvodnění jednotlivých příkazů k odposlechům a bez jakéhokoliv bližšího zdůvodnění dospívá k závěru o faktické rezignaci Okresního soudu v Ústí nad Labem na posouzení materiálních podmínek pro nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. V návaznosti na to soudu druhého stupně vytknul, že nedostál svým zákonným povinnostem vydané rozhodnutí řádně odůvodnit ve smyslu § 134 odst. 2 tr. ř.

7. Následně ministr spravedlnosti zmínil vybraná teoretická východiska postupu podle § 88 odst. 2 tr. ř., přičemž připomněl, že odposlech a záznam telekomunikačního provozu se zpravidla provádí v počáteční fázi trestního řízení a není tudíž nezbytné, aby se návrh státního zástupce a příkaz soudce při popisu skutkových okolností opíral o formálně bezvadné a bezezbytku přesvědčivé důkazy, jež v této fázi logicky ještě nemohou být k dispozici, nýbrž postačují jakékoli relevantní informace nevzbuzující pochybnost o původu a legálnosti jejich opatření, které opodstatňují vedení trestního řízení z hlediska § 88 odst. 1 tr. ř., načež upozornil na rozdíl mezi „skutkovými okolnostmi“ ve smyslu § 88 odst. 2 tr. ř. a „skutkem“ (jehož vymezení vyžaduje vyšší míru jistoty) a podotkl, že právě ze skutkových okolností dovozují orgány činné v trestním řízení počáteční právní kvalifikaci a s ohledem na typovou závažnost trestného činu volí důkazní prostředky. Požadavek odvolacího soudu, aby soud rozhodující v přípravném řízení zahrnul do odůvodnění příkazu věty typu „*S ohledem na závažnost jednání a možnost naplnění účelu trestního řízení nařizují odposlech na 4 měsíce a nikoli 3, 2 nebo 1 měsíc ...*“ označil za absurdní formalismus s tím, že takový požadavek neklade na soudce trestní řád ani soudní praxe, ale že právě skutkové okolnosti, resp. jejich typová závažnost, odůvodňují dobu trvání odposlechu. V daném kontextu odkázal rovněž na nález Ústavního soudu ze dne 13. 10. 2016, sp. zn. II. ÚS 1221/16, který zdůrazňuje materiální podmínky vydání příkazu. K navazujícímu přezkumu Nejvyššího soudu podle § 314l a násl. tr. ř. konstatoval, že slouží ke sjednocení rozhodovací činnosti obecných soudů do budoucna a argumentaci odvolacího soudu poukazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2016, sp. zn. 4 Pzo 10/2015, tak shledal neakceptovatelnou, načež dodal, že soud druhého stupně pominul skutkové okolnosti daného případu (odposlechem se měla zjistit existence a obsah nájemní smlouvy), takže tuto citaci navíc označil za nepřiléhavou.

8. Poté se ministr spravedlnosti podrobně vyjádřil k jednotlivým příkazům k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a shrnul, že veškeré citované příkazy tvrzenými vadami, jejichž následkem by měla být absolutní neúčinnost důkazů z nich pořizovaných, evidentně netrpí a tvrzené formální nedostatky, resp. nároky soudu na jejich odůvodnění označil za extrémní právní formalismus. Naproti tomu prezentoval svůj názor, že z materiálního hlediska byly příkazy (včetně doby trvání) plně opodstatněné a zákonem nastaveným způsobem odůvodněné, a proto je nelze žádnými věcnými námitkami označit za nepodložený „akt svévole“ ze strany orgánů

činných v trestním řízení, který jediný by mohl mít dopady tvrzené odvolacím soudem. V návaznosti na to shrnul, že podstata prověřované trestné činnosti je v příkazech soudu (i příslušných návrzích státního zástupce a podnětech policejního orgánu) v každém případě dostatečně vyjádřena („skutkové okolnosti“), a to včetně přílehlavé právní kvalifikace prověřovaného jednání, přičemž uspokojivě je vysvětleno i to, proč nelze skutkový děj objasnit jinak. K tomu blíže rozvedl, že v dané věci šlo o jednání úzké skupiny osob, jež se navzájem znají a jež jsou si protiprávnosti svého jednání a možných následků vědomy, a proto také jednají v rámci možností konspirativně, přičemž jde o osoby nadané vyšší inteligencí, zastávající vyšší posty (v rámci krajského zřízení, krajem zřízených organizací a v rámci obchodních korporací), jež prokazatelně jednají ve vlastním zjištěném zájmu a s pochopitelným zájmem vyhnout se odhalení a trestněprávnímu postihu, takže nelze předpokládat, že by vůbec bylo možné jejich trestnou činnost dokumentovat jinými důkazními prostředky (např. svědeckou výpovědí či jinými obvyklými kriminalistickými metodami). Dále poukázal na to, že se nejedná o běžným způsobem odhalitelný druh kriminality, nýbrž o kriminalitu latentní a jako latentní cíleně udržovanou, jelikož navenek má jednání obviněných budit dojem naprosté legálnosti běžných transakcí daného typu, jejichž cílem navíc bylo, aby poškozené subjekty ani v budoucnu nezjistily, že jsou poškozeny, což se týká i případné činnosti orgánů kontrolních či činných v trestním řízení. Ohledně otázky doby, na kterou byly odposlechy nařízeny, přisvědčil odvolacímu soudu v tom, že tato doba musí korelovat s povahou trestné činnosti, k čemuž uvedl, že v daném případě se jednalo o přípravu a realizaci několika rozsáhlých veřejných zakázek, takže z povahy věci šlo o záležitosti dlouhodobé. Dále konstatoval, že veškeré příkazy v této věci obsahují minimálně základní údaje o tom, pro jakou trestnou činnost jsou úkony trestního řízení vedeny (kteréžto skutečnosti se v jednotlivých příkazech logicky opakují, jelikož byla objasňována stejná trestní věc), a že v odůvodnění pozdějších příkazů jsou již plně reflektovány i další skutečnosti, které z již probíhajících operativních úkonů vyplynuly. Akcentoval rovněž, že doslovné převzetí některých formulací státního zástupce soudcem nařizujícím odposlechy automaticky neznamená, že by je přebíral nekriticky a že by rezignoval na své vlastní rozhodování, poněvadž kritériem je zde věcná správnost a odůvodněnost rozhodnutí a nikoli stylistická obratnost či originalita vyjadřování soudce, přičemž zmíněný názor odvolacího soudu označil za nepravděpodobný a nepodložený i vzhledem k množství soudců, kteří se v této jedné trestní věci na příkazech (jakož i povoleních) podíleli. Následně soudu druhého stupně vytknul, že k závěru o absolutní nepoužitelnosti výstupů z odposlechlů a záznamů telekomunikačního provozu dospěl, aniž by řádně, relevantně a tím i důvodně objasnil, proč mají podle něj zjištěné formální nedostatky povahu absolutně neúčinného důkazu, tj. proč mají v návaznosti na odbornou literaturu citovanou v bodě 126. jeho usnesení účinky rovnocenné důkazům vynuceným. I pro případ připuštění relevance formálního nedostatku příkazů uvedl, že tento nemůže vést k hodnocení příslušných výstupů z těchto úkonů jako absolutně neúčinných důkazů, přičemž k související argumentaci odvolacího soudu (o absolutní neúčinnosti těchto důkazů) opřené o jeden odborný článek doc. H. podotkl, že tento se zabýval problematikou nepoužitelnosti důkazů získaných nezákonným donucením obviněného, takže jeho závěry nemožno aplikovat na případ nedostatečného odůvodnění příkazů k odposlechlům. Soud druhého stupně tak podle ministra spravedlnosti ze zjištění o formálních nedostatcích návrhů a příkazů vyvodil extrémně nesouladné právní závěry o absolutní neúčinnosti důkazů získaných na jejich základě. Napadené rozhodnutí tudíž označil za nesprávné, vnitřně rozporné, neakceptovatelné, překvapivé, ale zejména pak vadné a z toho důvodu i nezákonné, nedůvodné, jakož i zásadním způsobem odporující doktríně materiálního právního státu, která krom samotných příkazů, návrhů či žádostí zohledňuje i okolnosti případu, specifický charakter objasňované trestné činnosti a veškeré další soudu předložené podklady včetně obsahu příslušného trestního spisu. Na podporu svých názorů zmínil závěry Nejvyššího soudu (rozhodnutí sp. zn. 5 Tdo 829/2015, sp. zn. 4 Pzo 3/2014, sp. zn. 4 Pzo 10/2015), jakož i související judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (rozhodnutí ve věcech Bašić proti Chorvatsku, Dragojević proti Chorvatsku), podle níž nedostatečné odůvodnění příkazů k odposlechlům nemá dopad na přípustnost takto získaných důkazů v trestním řízení.

9. Ministr spravedlnosti se dále vyjádřil k závěru odvolacího soudu o nezákonnosti některých povolení (včetně žádostí) podle § 158d tr. ř. a následné nepoužitelnosti důkazů získaných v důsledku této vadné procedury. Poté, co znova namítl stručnost „vlastního“ odůvodnění usnesení soudu druhého stupně k daným závěrům v rozporu s požadavky § 134 odst. 2 tr. ř. (toliko v bodech 98, 99 jeho usnesení), odmítl jeho argumentaci jako neakceptovatelnou, vnitřně nekonzistentní, neodpovídající trestnímu řádu a v neposlední řadě výrazně vybočující z dosavadní konstantní právní praxe. Zmíněný názor o vnitřní nekonzistentnosti odůvodnil ministr spravedlnosti tím, že odvolací soud na jedné straně shledává nedostatky žádostí a podnětů ke sledování osob a věcí podle § 158d tr. ř. z důvodu absence uvedení konkrétních důvodů, proč nelze získat kýžené informace jiným způsobem (např. výslechem svědků), vzápětí však uvádí, že tyto žádosti a podněty odůvodňují nemožnost dosažení sledovaného účelu pouze obecným poukazem na to, že jde o obezřetné jednání podezřelých a že vzhledem k jejich zkušenostem s trestním řízením je třeba očekávat, že jsou obeznámeni s běžnými operativně pátracími metodami policie. K tomu dále rozvedl, že v dané věci byla povolení podle § 158d odst. 3 tr. ř. vydávána ve vztahu k prostorům, které byly užívány podezřelými osobami k jejich uzavřeným setkáním, při kterých řešily a plánovaly páchaní své závažné hospodářské kriminality, takže z logiky věci neexistuje možnost, aby kýžené informace bylo možné získat např. výslechem svědků, neboť jedinými „svědky“ těchto jednání byli právě toliko podezřelí. V daných souvislostech připomněl rovněž judikaturu Nejvyššího soudu (rozhodnutí sp. zn. 4 Pzo 3/2014, sp. zn. 4 Pzo 4/1014), podle níž si je třeba uvědomit, že na počátku každého přípravného řízení (mj. pak ve věcech tzv. hospodářské kriminality) je prokázaných skutečností minimum a k jejich prověření obvyklé vyšetřovací metody (výslechy osob apod.) rozhodně nepostačují, přičemž zdůraznil, že orgány činné v daném trestním řízení v odůvodnění svých rozhodnutí popsaly, že se jedná o závažnou a obtížně se odhalující hospodářskou trestnou činnost osob, které se navzájem znají a jednají konspirativně a že je dán legitimní předpoklad toho, že podezřelí jsou obeznámeni s běžnými pátracími metodami policie, načež označil závěry soudu druhého stupně (ohledně obecnosti a nezákonnosti povolení podle § 158d odst. 3 tr. ř.) za rozporné s dosavadní judikатурní praxí Nejvyššího soudu i objektivní realitou. Dále odmítl tvrzení odvolacího soudu o tom, že žádosti podle § 158d odst. 4 tr. ř. obsahovaly nepravdivé informace o „zkušenostech podezřelých s trestním řízením“. K tomu uvedl, že takové tvrzení není obsaženo v žádné ze žádostí předložených státním zástupcem, nýbrž toliko v podnětu policejního orgánu, a že vyjádření státního zástupce, že „podezřelí mohou být obeznámeni s běžnými metodami používanými policií“ nemožno zaměňovat s tvrzením, že by tito byli v minulosti pravomocně odsouzeni. Navíc podotkl, že státní zástupce takové předpoklady v podaných žádostech opřel o poukaz na obezřetné jednání podezřelých, jejich vzájemnou známost a dosavadní zkušenost s trestním řízením (která může být i zprostředkována, vyzozorovaná atd.), přičemž tyto úvahy měly svůj odraz i v dosavadních zjištěních, což ministr spravedlnosti blíže ilustroval na konkrétních okolnostech posuzované věci a na jejich základě shrnul, že podezřelí soustavně prokazovali hlubokou znalost operativních policejních metod, a že tvrzení soudu druhého stupně o nepravdivých informacích o podezřelých obsažených v žádostech státního zástupce je tak neudržitelné. Jako „*obiter dictum*“ dodal, že právní úvahy dovozující nepoužitelnost důkazů opatřených postupem podle § 158d tr. ř. na základě toho, že původní předpoklady orgánů činných v trestním řízení by se snad následně nepotvrdily (což však není tento případ), by byly zcela neakceptovatelné, jelikož v nejranějších stádiích trestního řízení se jedná především o předpoklady, načež poukazem na judikaturu Nejvyššího soudu (rozhodnutí sp. zn. 5 Tdo 1626/2008, sp. zn. 5 Tdo 829/2015) a Ústavního soudu (rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 554/03, sp. zn. II. ÚS 369/05) uzavřel, že zákonné nároky kladené při vydávání souhlasů podle § 158d odst. 3 tr. ř. byly beze zbytku splněny, žádosti neobsahovaly žádné nepravdivé údaje a že požadavky na ještě větší míru konkretizace jejich odůvodnění by byly nad rámec možného. K tvrzení odvolacího soudu, že soudce v povoleních podle § 158d odst. 3 tr. ř. bez dalšího převzal skutečnosti uváděné v žádostech státních zástupců, aniž by je přezkoumal či požadoval předložení dokumentů odůvodňujících návrhy státního

zástupce a policejního orgánu, konstatoval, že pokud se soudce s názorem státního zástupce, který byl předtím v jeho žádosti dostatečně a úplně vyjeven a který má podklad v předloženém spise, zcela ztotožní, je naprosto logické, že použitou argumentaci převezme, přičemž opačný názor (že soudce bude i navzdory souhlasu s argumentací státního zástupce uměle vytvářet argumentaci jinou po stránce obsahové či snad stylistické) by byl jen těžko akceptovatelný. Poznamenal rovněž, že Okresnímu soudu v Ústí nad Labem byl se žádostí podle § 158d odst. 4 tr. ř. vždy předkládán i celý spisový materiál, takže není jasné, jaké další dokumenty měl požadovat, což navíc odvolací soud v odůvodnění svého usnesení ani blíže neuvádí.

10. Ministr spravedlnosti se následně vyjádřil k jednotlivým povolením podle § 158d odst. 3 tr. ř., jimiž se zabýval soud druhého stupně, tak, že (ve stručnosti řečeno) jejich odůvodnění označil z věcného hlediska za dostatečné a odpovídající dané fázi trestního řízení (tj. počátku prověřování). O „úrovni“ rozhodnutí odvolacího soudu má podle jeho názoru svědčit i skutečnost, že mezi skupinou povolení, na jejichž základě měl být získán nepoužitelný důkazní materiál, je výslovně zmíněno i povolení sp. zn. 40 Nt 480/2011, byť se žádné sledování na základě tohoto povolení nikdy neuskutečnilo, a tudíž nemohly být na jeho základě opatřeny ani žádné důkazy. Dále soudu druhého stupně vytknul, že do skupiny „vadných“ povolení nezahrnuje povolení vydaná státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem podle § 158d odst. 2 tr. ř. pod sp. zn. 2 KZN 677/2011, ačkoliv formální i materiální rozsah odůvodnění těchto povolení je v podstatě obdobný odůvodnění „vadných“ povolení, což nemožno vysvětlit ani rozdílností v osobě „povolovatele“, jelikož podle § 158d odst. 4 tr. ř. jsou nároky na obsahové i formální náležitosti obou druhů povolení identické. V dané souvislosti poukázal na nejednoznačnost procesní použitelnosti důkazů, které byly opatřeny na základě těchto povolení státního zástupce Krajského soudu v Ústí nad Labem, neboť odvolací soud v bodě 99 svého usnesení uvádí, že „poznatky získané sledováním osob a věcí nelze použít jako důkaz v tomto řízení“. Ministr spravedlnosti se nicméně přiklonil k závěru o procesní použitelnosti těchto důkazů, jelikož by podle něho nemohl obstát názor, že vadná jsou i povolení, proti kterým soud druhého stupně žádným způsobem nebrojí.

11. V další části stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti namítl nesprávné užití doktríny „plodů z otráveného stromu“ s tím, že odvolací soud zpochybňuje dosavadní dokazování pouhým odkazem na část dostupné literatury (již zmíněný článek doc. H.), aniž by svoji úvahu blíže specifikoval a tuto doktrínu aplikoval na konkrétní řízení. K tomu uvedl, že český trestní proces doktrínu plodů z otráveného stromu (která vznikla a je rozvíjena ve Spojených státech amerických) nepřevzal, přičemž trestní řád formuluje striktní zákaz použití důkazu toliko v § 89 odst. 3 tr. ř. ve vztahu k nezákonnému donucení. Stran soudem druhého stupně citovaného názoru doc. H. poznamenal, že je formulován v souvislosti se zákazem nucení obviněného k sebeobvinění v trestním řízení, takže odkaz odvolacího soudu na doktrínu plodů z otráveného stromu podpořený názorem vytrženým z kontextu odborného článku je podle ministra spravedlnosti (v rozporu s § 134 odst. 2 tr. ř.) naprosto nepřiléhavým a argumentačně ničím nepodloženým. Poté, co ve stručnosti odcitoval část názorů české odborné veřejnosti a připomněl, že i v USA je tato doktrína aplikována s přihlédnutím k zásadě proporcionality a charakteru porušení povinností vyšetřujících orgánů, poukázal na obezřetný přístup Ústavního soudu, který považuje teorii ovoce z otráveného stromu za rigorózní a její aplikovatelnost za spornou, a zmínil i judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (jakož i soudů německých), z níž nejenže nelze dovodit (krom případu důkazů získaných za užití násilí) platnost této doktríny, ale z níž navíc vyplývá nutnost zvažovat přípustnost již primárních důkazů (při jejichž získání mělo dojít k porušení procesních předpisů), a to s ohledem na zásadu proporcionality, dobrou víru vyšetřujících orgánů a materiální splnění podmínek zásahu.

12. Ministr spravedlnosti dále poukazem na četnou judikaturu Ústavního soudu k předvídatelnosti soudního rozhodování namítl, že napadené usnesení odvolacího soudu nejenže nerespektuje

dosavadní judikaturu Nejvyššího soudu, ale zásadním způsobem vybočuje i z dosavadní rozhodovací praxe Vrchního soudu v Praze, a to i samotného senátu 6 To, což demonstroval na konkrétních příkladech z poslední doby (rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 To 51/2015, sp. zn. 6 To 22/2016, sp. zn. 6 To 25/2016, sp. zn. 6 To 86/2015 a sp. zn. 6 To 92/2015). Nad rámec toho podotkl, že nepředvídatelnost závěru odvolacího soudu o nezákonnosti odposlechů a sledování osob a věcí podporuje i skutečnost, že v této trestní věci bylo již Vrchním soudem v Praze opakovaně rozhodováno (v rámci vazebních zasedání, popř. v rámci stížností proti zajištění majetku), avšak tento k žádnému závěru o zásadním procesním pochybení nikdy nedospěl, byť byla jeho rozhodování vždy vedena plným revizním principem podle § 147 odst. 1 písm. b) tr. ř., přičemž je zřejmé, že součástí prováděného dokazování byl i důkazní materiál zajištěný postupem podle § 88 tr. ř. K tomu ministr spravedlnosti dodal, že tvrzená pochybení neshledal ani žádný ze soudců, kteří ve věci rozhodovali v přípravném řízení, příp. po nařízení hlavního líčení, či v rámci rozhodování o podaných ústavních stížnostech, přičemž Ústavní soud by zásah do základních lidských práv obviněných (v důsledku případné nezákonnosti nařízených odposlechů či povolených sledování osob a věcí) konstatoval i v rámci rozhodnutí o jiné problematice (zvláště při přezkumu rozhodnutí o zahájení trestního stíhání nebo o vazbě obviněných). Uzavřel proto, že napadeným usnesením soudu druhého stupně, které je zjevným a nikterak odůvodněným excesem z dosavadní konstantní rozhodovací praxe, byla porušena zásada předvídatelnosti soudního rozhodnutí, resp. zákaz vydání překvapivého rozhodnutí.

13. V dalším bodě stížnosti pro porušení zákona odmítl výhrady odvolacího soudu vůči nepoužití znaleckého posudku České znalecké, a. s. K tomu podotkl, že soud prvního stupně zdůvodnil nepřihlídnutí k uvedenému znaleckému posudku nejen jeho procesní nepoužitelností, nýbrž i z důvodu jeho podstatných věcných nedostatků, jelikož nebyl schopen verifikovat podklady, které měli zpracovatelé posudku k dispozici (mj. vzhledem ke skutečnosti, že posudek byl zpracován na podkladě konzultací s obviněným Ing. K., ale i s ohledem na nekritický přístup jeho zpracovatelů ke kalkulaci mzdových nákladů společnosti POHL CZ, a. s.). Poté ministr spravedlnosti shrnul, že jelikož posudek České znalecké, a. s., vychází z předpokladů, které byly v rámci dokazování v hlavním líčení vyvráceny (minimálně výpovědi obviněné Ing. S., kterou i odvolací soud označil za věrohodnou), z pohledu důkazního přínosu je zcela irelevantní, byť připustil, že nalézací soud v odůvodnění svých rozsudků mohl podrobněji rozvést, proč k posudku kromě procesních vad nepřihlédl, nicméně jedná se o „vadu“ odstranitelnou v původně nařízeném veřejném zasedání o odvoláních, takže soud druhého stupně svým postupem (když navíc jiné námitky obviněných proti znaleckým posudkům odmítl) porušil § 259 odst. 1 tr. ř.

14. K požadavku soudu druhého stupně na opětovný výslech svědka MVDr. G. ministr spravedlnosti připomněl, že tento byl slyšen jak v přípravném řízení, tak v řízení před soudem, přičemž jeho svědectví bylo nepřímé, jelikož pouze tlumočil, co se dozvěděl od jiné osoby. Dále uvedl, že informace zprostředkované tímto svědkem (o korupci, manipulaci s rozpočtem a výběrovým řízením v souvislosti se zakázkou Rekonstrukce zámku Buštěhrad) se následně ukázaly jako pravdivé, načež zdůraznil, že tento svědek byl velmi podrobně vyslechnut za součinnosti procesních stran v hlavním líčení (kdy opakovaně uvedl, že identitu osoby, která mu informaci sdělila, nezná) a jeho výpověď zcela korespondovala s učiněným trestním oznámením, což svědčí o jeho věrohodnosti. Podle ministra spravedlnosti tak další výslech svědka MVDr. G. nevnese do věci žádné nové poznatky, takže požadavek na jeho opakovaný výslech označil za nadbytečný s tím, že odvolací soud ho případně mohl provést sám v původně nařízeném veřejném zasedání, avšak jeho opačný postup (zrušení rozsudku nalézacího soudu v neveřejném zasedání) je v rozporu s § 259 odst. 1 tr. ř.

15. Posledně se ministr spravedlnosti vyjádřil ke konstatování odvolacího soudu v bodě 159 jeho usnesení, že bude na státním zástupci, aby na podporu svých stanovisek navrhl provedení nových důkazů s tím, že se nabízí rozkrytí pozadí operativního šetření a konkretizace osob podílejících se

na něm tak, aby mohly být vyslechnuty jako svědci se zaměřením na skutečnosti, které při své aktivitě v zájmovém prostředí zjistily. K tomu uvedl, že soud druhého stupně v podstatě požaduje odкрыtí postupů a metod policejního orgánu při odhalování organizované trestné činnosti korupčního charakteru, načež popsal, co lze k operativnímu šetření v této věci uvést na základě úředních záznamů policejního orgánu obsažených ve spise a na základě jeho vyjádření. Především však zdůraznil, že je velmi pochybné, zda by mohla být jako usvědčující důkaz použita výpověď příslušníka policejního orgánu k metodám odhalování korupční kriminality týkající se pouze zprostředkovaně poznatků, které zjistil v zájmovém prostředí, když by navíc takovou výpověď měly být nahrazeny důkazy získané údajně nepoužitelnými odposlechy a sledováním, čemuž brání zejména ustálená judikatura Nejvyššího soudu (usnesení sp. zn. 7 Tdo 347/2012, sp. zn. 7 Tdo 1116/2012) či Ústavního soudu (nálezy sp. zn. II. ÚS 268/03, sp. zn. II. ÚS 2014/07, sp. zn. IV. ÚS 4488/12). Tento požadavek odvolacího soudu tak označil za nekonkrétní a ve své podstatě až nepřijatelný.

16. S ohledem na výše popsané skutečnosti ministr spravedlnosti uzavřel, že usnesením soudu druhého stupně byl ve prospěch všech obviněných porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř., § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. a § 259 odst. 1 tr. ř., neboť důvody ke zrušení prvostupňových rozsudků a vrácení věci Krajskému soudu v Praze k novému projednání a rozhodnutí zjevně dány nebyly, přičemž odvolací soud se na základě svévolného a nezákonného postupu domáhá kompletní revize veškerých dosavadních skutkových zjištění. K porušení uvedených ustanovení blíže uvedl, že odvolací soud zrušil rozhodnutí soudu prvního stupně primárně z důvodu procesní nepoužitelnosti důkazů (přímo vyplynulých i odvozených) z prováděných odposlechů a sledování, a tudíž podle § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř., avšak takové závěry jsou zmatečné, jelikož soud druhého stupně ze zjištění o formálních nedostatcích návrhů, příkazů a povolení vyvodil extrémně nesouladné právní závěry o absolutní neúčinnosti důkazů získaných na jejich základě, přičemž zrušovací důvody podle § 258 odst. 1 písm. b) a c) tr. ř. se od prvního zrušovacího důvodu v podstatné části *de facto* odvíjejí. Stran pochybností odvolacího soudu ve vztahu k některým v řízení provedeným důkazům pak konstatoval, že tyto bylo možné odstranit v rámci veřejného zasedání odvolacího soudu. Shrnul tudíž, že za situace, kdy zásadní důvod pro zrušení prvostupňového rozhodnutí podle § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. ve skutečnosti není dán, je namístě, aby soud druhého stupně případná dílčí pochybení prvostupňových rozsudků napravil sám ve veřejném zasedání podle § 259 odst. 3 tr. ř. V návaznosti na to požádal Nejvyšší soud, aby se v rámci úvahy *obiter dictum* vyjádřil k otázce, zda by byl nalézací soud v dané věci eventuálně vázán právním názorem odvolacího soudu, pokud by bylo jeho usnesení (byť pouze tzv. akademickým výrokem) označeno za nezákonné.

17. Ze všech shora rozvedených důvodů ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2016, sp. zn. 6 To 106/2015, byl ve prospěch obviněných MUDr. P. K., MUDr. K. K., Ing. I. S., Ing. P. D., Ing. T. M., Ing. V. K., Ing. M. J., MUDr. J. Ř., MUDr. J. H., MUDr. D. R. a L. N. porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř., § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. a § 259 odst. 1 tr. ř.

18. K podané stížnosti pro porušení zákona se vyjádřil **státní zástupce** činný u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“). K argumentaci odvolacího soudu stran nezákonnosti příkazů k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu uvedl, že byť právní úprava i soudní praxe kladou na tyto příkazy určité nároky, současně respektují specifické okolnosti vydávání takových příkazů, jelikož jsou činěny především ve fázi prověřování, tedy v počáteční části trestního řízení, kdy činné orgány disponují menším a méně přesným okruhem informací o celém skutkovém ději, takže jejich rozhodnutí mohou být obecnější a stručnější (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1626/2008, nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 463/2000), přičemž zdůrazněna je potřeba alespoň minimální míry dovození a vyložení souvisejících skutečností (nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 615/06, jakož i usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Pzo 12/2016, sp. zn. 4 Pzo 15/2016). Podle státního zástupce

postupoval Okresní soud v Ústí nad Labem při vydání příkazů k odposlechům a záznamům telekomunikačního provozu řádně a v souladu se zákonem, jelikož tyto obsahují náležitosti ve smyslu § 88 odst. 2 tr. ř., tj. konkretizaci vedení trestního řízení podřaditelného pod § 88 odst. 1 tr. ř., osoby, jejichž telekomunikační provoz je nutné odposlouchávat a zaznamenávat, a další konkrétní okolnosti, které takový postup podkládají. K tomu, že příkazy vychází z návrhů státního zástupce, poznamenal, že je to běžné u řady soudních rozhodnutí, a proto není důvod v tom spatřovat jakékoliv pochybení. Dále konstatoval, že příkazy v rámci popisu dovozovaných podezřelých skutkových okolností předkládají sofistikovaný a v danou dobu probíhající korupční děj, jenž je obtížné dokazovat jinými metodami, a který tudíž nelze obecně srovnat s jakoukoliv skupinovou a promyšlenou trestnou činností, jak činí odvolací soud. Popsaná skutečnost přitom logicky vyplývá z návrhu státního zástupce i ze spisového materiálu, který měl soud zjevně k dispozici, takže finální konstatování Okresního soudu v Ústí nad Labem o odůvodněnosti i časovém rozsahu odposlechů označil státní zástupce za zcela správné s tím, že další dokládání časového úseku odposlechů (je-li v příkazech uvedené, pro účely jaké trestné činnosti jsou nařizovány) shledal nadbytečným. Současně zdůraznil, že všechny příkazy nutno hodnotit ve vzájemných souvislostech, neboť byly vydávány v jednom řízení, opíraly se o shodnou (byť průběžně se vyvíjející) argumentaci a směřovaly k témuž cíli, což značí, že i jejich argumentace musí být obdobná až shodná. Státní zástupce tudíž shrnul, že příkazy jsou odůvodněny adekvátním a soudní praxí akceptovatelným způsobem tak, že z nich vyplývají potřebné formální i materiální náležitosti, byť připustil, že by jejich odůvodnění mohlo být i delší či podrobnější. K tomu nicméně dodal, že smyslem odůvodnění není sáhodlouhé vypisování absolutně všech okolností a souvisejících úvah, nýbrž odpovídající vyložení zjištění a závěrů soudu tvořící podklad pro učiněný výrok, a to s přihlédnutím k možnostem fáze daného řízení, k operativnosti rozhodnutí a k logickému komplexu celé věci. Neurčité požadavky soudu druhého stupně stran nedostatečného odůvodnění daných příkazů tak označil za nepřesvědčivé, nedůvodné, nekoherentní se soudní praxí a tudíž nezákonné. Obdobné závěry vztáhnul i k povolením sledování osob a věcí podle § 158d odst. 1 tr. ř. s tím, že související argumentace odvolacího soudu je ještě kratší a méně srozumitelná než v případě odposlechů, přičemž k tvrzení odvolacího soudu o nepravdivosti informací uvedených v povoleních (stran obeznámenosti podezřelých s trestním řízením) poznamenal, že obvinění byli zjevně vzdělaní lidé, funkcionáři územní samosprávy či obchodních společností (či dokonce bývalí poslanci), u nichž bez ohledu na osobní zkušenosti lze předpokládat, že vzhledem k jejich podílu na přijímání zákonů mají určitý přehled (mimo jiné) o trestním řízení a případných „rizicích“ s tím spojených.

19. Stran výhrady ministra spravedlnosti vůči úvahám o vhodnosti aplikace teorie plodů z otráveného stromu předeslal, že tato argumentace odvolacího soudu navazující na předchozí nezákonné závěry zcela ztrácí opodstatnění. Nad rámec toho nicméně připomněl, že přímá aplikace této teorie byla v českém trestním řízení již dříve odmítnuta, k čemuž odkázal na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 122/2015 a dodal, že soud druhého stupně ve svém rozhodnutí ani nepodává bližší vodítko, jak by tedy mělo být ve věci dále postupováno, což nelze považovat za dostatečné a přezkoumatelné odůvodnění. Dále se ztotožnil s námitkou vůči porušení principu předvídatelnosti soudního rozhodování ze strany odvolacího soudu, a to i s ohledem na výše tvrzený odklon od širší stabilizované soudní praxe. K dílčím výtkám ministra spravedlnosti stran znaleckého posudku společnosti Česká znalecká, a. s., konstatoval, že soud prvního stupně svůj postup (nepoužití posudku) logicky odůvodnil a odvolací soud mu tedy do jisté míry chybně předkládá způsob hodnocení tohoto důkazu, načež souhlasně s ministrem spravedlnosti dodal, že vyřešení této polemiky mohlo být součástí veřejného zasedání v řízení o odvolání. Požadavek soudu druhého stupně na opětovný výslech svědka MVDr. L. G. označil vzhledem k celému komplexu projednávaných souvislostí s přihlédnutím k jeho dosavadnímu vyjádření jako nadbytečný, a to i při zohlednění informací, na něž by měl být tento svědek podle odvolacího soudu doptán. Za netradiční a obtížně přijatelný pak považoval i požadavek směřující k rozkrýví policejní operativní práce, což by mohlo zbytečně osvětlit některé detaily policejní

činnosti, přičemž zároveň vyslovil pochybnost, zda by poskytnuté výpovědi policistů vůbec mohly být validním podkladem pro rozhodnutí ve věci, když jejich podstatou by byl zejména popis operativní reakce na zjištěné informace, a tedy nikoli popis skutečností, které policisti (coby svědci) svými smysly vnímali. V dalších podrobnostech odkázal na odůvodnění stížnosti pro porušení zákona obsahující úplnou a důvodnou argumentaci stran všech nastíněných výhrad.

20. S ohledem na popsané skutečnosti se státní zástupce připojil k návrhu ministra spravedlnosti, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. konstatoval porušení zákona ve prospěch obviněných, a to zejména v § 258 odst. 1 písm. a), b) a c) tr. ř., byť pouze ve smyslu tzv. akademického výroku.

21. K podané stížnosti pro porušení zákona se dále vyjádřili obvinění **MUDr. P. K.** a **MUDr. K. K.** V první části svého vyjádření připomněli východiska judikatury Nejvyššího a Ústavního soudu k nezbytnosti důsledné soudní kontroly odposlechnů a následně popsali časovou chronologii případu před rozhodnutím Okresního soudu v Ústí nad Labem o povolení telefonních odposlechnů ze dne 11. 11. 2011. Ve vztahu k tomuto rozhodnutí pak soudu vytkli, že se v rámci soudní kontroly vůbec nezabýval tím, zda je dána místní příslušnost Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem k výkonu dozoru a podání takového návrhu, a tím i jeho místní příslušnost o návrhu rozhodnout, což má potvrzovat nedůslednost soudní kontroly. Dále namítli, že daný soudní příkaz byl vydán v též den, kdy byl státním zástupcem podán návrh na povolení odposlechu a že z hlediska soudní judikatury je odůvodněn zjevně nedostatečně, a to bezobsažnou formulací, že *„prostřednictvím telefonické komunikace budou dojednávány detaily páchané trestné činnosti, případně mohou být zjištěny další osoby na trestné činnosti se podílející“*, přičemž v něm absentuje zmínka o důvodném předpokladu o získání významných skutečností pro trestní stíhání. Nad rámec toho učinili výhradu vůči postupu státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem v rozporu se zásadou subsidiarity, přiměřenosti a zdrženlivosti (s poukazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Pzo 14/2016), když pouze na základě trestního oznámení L. G., který měl informace z druhé ruky, se obrátil na Okresní soud v Ústí nad Labem s návrhem na povolení odposlechu, aniž by byly učiněny potřebné úkony podle § 158 odst. 3 tr. ř., a soud bez jakýchkoliv relevantních podkladů důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, vydal příkaz k odposlechu, přičemž se ani nepodivil, že oznamovatel L. G., ani člověk, od kterého obdržel informace o trestné činnosti, nebyli vyslechnuti podle § 158 odst. 6 tr. ř.

22. V další části vyjádření obvinění zhodnotili jednotlivé příkazy k odposlechnům a záznamům telekomunikačního provozu. Formulaci již zmíněného příkazu ze dne 11. 11. 2011, jakož i návrhu státního zástupce na jeho vydání, znějící *„prověřováním uvedené trestné činnosti bylo zjištěno“* označili za nepřipustnou, jelikož státní zástupce nevysvětlil, jakými konkrétními úkony podle § 158 odst. 3 tr. ř. bylo cokoliv zjištěno, a ze spisu nic takového nevyplývá. S opětovným poukazem na to, že Okresní soud v Ústí nad Labem vydal příkaz ve stejný den, kdy mu byla doručena žádost státního zástupce, namítli, že nařízení odposlechu bylo pouze mechanickým vyhověním podanému návrhu, nikoliv však pečlivým posouzením splnění náležitostí podle § 88 odst. 1, 2 tr. ř. O nedůsledné kontrole ze strany okresního soudu má podle obviněných svědčit i to, že si neověřil jejich základní údaje z CEO, když nesprávné údaje o jejich bydlišti pouze přepíroval z návrhu dozorového státního zástupce. S ohledem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Pzo 10/2015 má být podle jejich názoru zároveň zřejmé, že odůvodnění daného příkazu nesplňuje náležitosti stanovené judikaturou, nekonstatuje ani nevysvětluje, že sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak, a chybí v něm i uvedení konkrétních zjištěných skutkových okolností podle § 88 odst. 1, 2 tr. ř., které by vydání příkazu, včetně doby jeho trvání, odůvodňovaly. Stran příkazu k prodloužení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu ze dne 1. 3. 2012, který navazoval na výše zmíněný příkaz, konstatovali (poukazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Pzo 14/2016), že je nezákonný již z důvodu nezákonnosti tohoto prvního příkazu. Návrhu dozorového státního zástupce na vydání příkazu vytkli, že neuvádí skutečnosti, které by

prokazovaly důvodnost dalšího prodloužení povolení odposlechu i přesto, že policejní orgán po dobu čtyř měsíců odposlouchával minimálně šest telefonních čísel, e-mailové schránky, realizoval prostorové odposlechy atd. Následně se podivili nad tím, jak se mohla soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem během jediného dne stihnout seznámit s telefonními odposlechy šesti účastnických telefonních stanic realizovaných po dobu čtyř měsíců, když jí dozorový státní zástupce ve svém návrhu na prodloužení neoznačil žádné zájmové telefonní odposlechy, načež posoudili prodloužení odposlechu jako čistě automatický úkon s tím, že jeho odůvodnění pouze kopíruje obecná tvrzení státního zástupce, přičemž jedinou relevantní a konkrétní informací, kterou zde soud uvádí, je, že dne 4. 11. 2011 byly zahájeny úkony trestního řízení, což však není řádným vyhodnocením ve smyslu § 88 odst. 4 tr. ř. Příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu ze dne 23. 11. 2011 opět vytkli, že byl vydán hned následující den po doručení návrhu státního zástupce na jeho vydání, že byl pouze mechanickým vyhověním návrhu státního zástupce a bezprecedentním porušením zásady presumpce neviny, že z jeho odůvodnění nelze zjistit nic o tom, jakým konkrétním prověřováním bylo co zjištěno, že obsahuje pouze prázdné floskule podle „vzoru“ (příkazu ze dne 11. 11. 2011), že nekonstatuje, že sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak a že v něm chybí zjištěné skutkové okolnosti ve smyslu § 88 odst. 2 tr. ř. K prodloužení odposlechu ze dne 23. 11. 2011, které bylo povoleno příkazem Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 3. 2012, vztáhli obdobné výhrady jako k příkazu ze dne 1. 3. 2012. Stran všech komentovaných příkazů k odposlechům pak shrnuli, že odvolací soud v bodech 86 a násl. svého usnesení správně konstatoval jejich nezákonnost. Následně vznesli obdobné námítky i k příkazům k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu ze dne 23. 11. 2011 a dne 26. 3. 2012, přičemž k tomuto pozdějšímu příkazu nad rámec již předtím vyslovených výhrad uvedli (stran toho, že příkaz pouze kopíruje obecná tvrzení státního zástupce a absentují v něm telefonní odposlechy, které by bylo možné vyhodnotit jako potvrzení podezření trestné činnosti), že pokud je v něm obecně tvrzeno, že MUDr. K. P. a MUDr. P. K. jsou v kontaktu s L. N., tak ani toto nic neznamená, neboť MUDr. K. P. byla ředitelkou Oblastní nemocnice K. a MUDr. P. K. jejím náměstkem, takže MUDr. K. P. musela logicky z titulu své funkce a pracovních povinností s L. N. komunikovat. Poté shrnuli, že ani přes odposlechy a sledování realizované již od listopadu 2011 neměl Okresní soud v Ústí nad Labem ani v březnu 2012 žádný konkrétní argument či důkaz, kterým by povolení odposlechu odůvodnil.

23. Následovalo vyjádření obviněných k povolení prostorového odposlechu ze dne 23. 11. 2011. Prvně připomněli judikaturu (nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 3/09, II. ÚS 860/10) k požadavku soudní kontroly zásahů do práva na soukromí při nařizování prohlídky jiných (kancelářských) prostor ve smyslu § 83a tr. ř., přičemž povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 11. 2011 vydanému podle § 158d tr. ř. vytkli, že tomuto požadavku nedostál, když v odůvodnění pouze okopíroval text z návrhu státního zástupce a dopsal toliko obecnou vágní floskuli, kterou má jmenovaný soud podle jejich názoru nastavenou ve svých „vzorech“. V dané souvislosti namítli, že povolení prostorového odposlechu bylo pouze mechanickým vyhověním podanému návrhu, nikoliv však pečlivým posouzením věci v duchu důsledné soudní kontroly, k čemuž dodali, že v něm absentuje i řádné vyhodnocení celého dosavadního průběhu prověřování, včetně realizovaných úkonů trestního řízení a konkrétních poznatků, které by potvrzovaly důvodnost podezření z páchaní trestné činnosti na straně obou obviněných. Dále vyjádřili svůj názor, že s ohledem na intenzitu zásahu do lidských práv u prostorových odposlechů, která je mnohem větší než u telefonních odposlechů, musí jejich povolení splňovat stejně přísná kritéria a náležitosti jako příkaz podle § 88 tr. ř., ne-li ještě přísnější. V návaznosti na to učinili výhradu, že dané povolení se nezabývá otázkou, zda nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak, neuvádí žádné konkrétní zjištěné skutkové okolnosti, které by jeho vydání (včetně doby jeho trvání) odůvodňovaly. Následně zdůraznili, že Okresní soud v Ústí nad Labem vydal v daném případě povolení pouze ke sledování věci, aniž by svým výrokem povolil i sledování osob, přičemž byly sledovány osoby, nikoliv věci, takže veškeré prostorové odposlechy pořízené na základě tohoto povolení označili za nezákonné a protiústavní. Své výhrady směřovali rovněž k

povolení prostorového odposlechu ze dne 29. 12. 2011. Opět namítli, že Okresní soud v Ústí nad Labem vydal povolení v též den, kdy byl podán návrh státního zástupce s tím, že ani pouhé zběžné vyhodnocení spisového materiálu nebylo možné provést během jediného dne. Odůvodnění povolení dále vytkli, že pouze kopírovalo odůvodnění výše zmíněného povolení ze dne 23. 11. 2011, načež k němu vztáhli obdobné námítky jako k tomuto předchozímu povolení. Vzhledem k uvedenému vyslovili svůj souhlas se závěrem soudu druhého stupně, že náležité a dostatečně pečlivé zdůvodnění nezbytnosti natolik intenzivního dlouhodobého zásahu do nedotknutelnosti obydlí a práva na soukromí v obou povoleních absentuje.

24. Dále obvinění poukázali na judikaturu (konkrétně nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 789/06) k povolování telefonních a prostorových odposlechů s tím, že v roce 2011 a 2012 tato nebyla žádná novum. Tvrzení stížnosti pro porušení zákona, že judikatura Nejvyššího soudu se zpřísnila až v poslední době, takže není na daný případ aplikovatelná, označili za neakceptovatelné a nepravdivé. K tomu uvedli, že jeho uznání by *ad absurdum* znamenalo, že judikatura se nemůže měnit, takže stížností pro porušení zákona vytýkaná vada není vadou, ale podstatou změny judikatury. Nepravdivost výtky spočívající v tom, že by se daná judikatura změnila až v poslední době, plyne podle obviněných z obsahu řady rozhodnutí, např. z nálezů Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/11, sp. zn. II. ÚS 615/06. Dále příkladmo poukázali na kauzu vedenou u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 4 T 46/2012, kde jsou řešeny skutky z roku 2007, a kauzu obviněného D., kde byly řešeny příkazy k odposlechům z roku 2008, s tím, že v nich měla být aplikována rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Pzo 3/2013, popř. sp. zn. 4 Pzo 14/2016. Z těchto rozhodnutí, jakož i z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Pzo 10/2015, pak odcitovali vybrané pasáže. V návaznosti na to konstatovali, že soud druhého stupně ve svém usnesení správně poukázal na nedodržení konkrétních ustanovení trestního řádu a své právní závěry opřel o rozhodovací praxi Nejvyššího soudu, takže jeho rozhodnutí není překvapivé ani ojedinělé. K výhradě stížnosti pro porušení zákona vůči právnímu názoru odvolacího soudu stran požadavku odůvodnění doby trvání odposlechu uvedli, že tento požadavek vyplývá již ze samotného § 88 odst. 2 tr. ř., jakož i z výše uvedené judikatury Nejvyššího soudu. Zmínili rovněž, že závěr o nezákonnosti předmětných příkazů k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 tr. ř. a povolení sledování osob a věci podle § 158d tr. ř. učinil nejen odvolací soud ve stížnosti pro porušení zákona napadeném usnesení, nýbrž i Krajský soud v Praze v druhé probíhající „větvi“ kauzy, a to usnesením ze dne 16. 1. 2017, sp. zn. 4 T 42/2016, jehož část (str. 28 a násl.) odcitovali.

25. Stížnosti pro porušení zákona nad rámec již uvedeného obvinění MUDr. P. K. a MUDr. K. K. dále vytkli, že její snahu o erozi zásady zákonnosti trestního řízení a snížení kvalitativních nároků definovaných judikaturou Ústavního soudu a specializovaného senátu Nejvyššího soudu, do jehož agendy kontrola zákonnosti odposlechů spadá, lze považovat za neakceptovatelnou a nekonzistentní s pravidly právního státu. K tomu uvedli, že procesní pravidla stanovená zákonem a judikaturou ohledně odposlechů jsou dlouhodobě vytvářena proto, aby byly zajištěny pevné a spolehlivé mechanismy ochrany před zneužitím moci, přičemž opačný trend by vedl k policejnímu státu. Lpění na zdánlivých formalismech tak není bezúčelné, jelikož odposlechem dochází k velmi intenzivnímu zásahu do základních práv a svobod. V návaznosti na tvrzení, že stížnost pro porušení zákona bagatelizuje dílčí nedostatky příkazů k odposlechům, poukázali na nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 10/02 zdůrazňující nezbytnost procesní čistoty trestního řízení. Dále poznamenali, že ministerstvo spravedlnosti se pokouší procesně nepřipustnou cestou negovat napadené rozhodnutí odvolacího soudu, k čemuž připomenuli, že Nejvyšší soud podle své judikatury není další odvolací instancí. S konstatacím stížnosti pro porušení zákona, že návrhy státního zástupce a příkazy soudců se nemohou opírat o formálně bezvadné a bezezbytku přesvědčivé důkazy, neboť v této fázi řízení ještě nemohou být k dispozici, vyjádřili svůj nesouhlas s tím, že např. u prodloužení odposlechů bylo rozhodováno v době, kdy již masivně probíhaly odposlechy telefonů a emailových schránek, přesto se okresní soud nezdráhal ve svých

„povoleních“ používat jen prázdné floskule o třech větech, aniž by se zabýval vyhodnocením již realizovaných odposlechů. Stran výhrady stížnosti pro porušení zákona, že soud druhého stupně nepatřičně povyšuje požadavek na perfektnost formálních náležitostí příkazů a povolení nad materiální důvodnost, uvedli, že je hrubou chybou stavět tyto dva aspekty do protikladu, neboť objektivním měřítkem materiální důvodnosti je právě dostatečné odůvodnění, v němž se odráží, do jaké míry soud postupem podle § 2 odst. 6 tr. ř. vyhodnotil argument navrhovatele a dospěl k závěru o materiální důvodnosti, což platí tím spíše, že není rozhodováno v kontradiktorním řízení a absenteje jakýkoliv aktuální kontrolní mechanismus. Nesouhlasili ani s tvrzením ministerstva spravedlnosti o nepřiléhavosti úvah odvolacího soudu o nekritickém přebírání formulací státního zástupce ze strany okresního soudu a o rezignaci soudu na své vlastní rozhodování, k čemuž učinili výhradu, že např. v kontextu příkazu ze dne 11. 11. 2011 a povolení ze dne 29. 12. 2011, kde soudce rozhodl v týž den a zkopíroval tvrzení státního zástupce a odstavec z rozhodnutí jiné soudkyně téhož soudu, jsou dané závěry odvolacího soudu naopak přiléhavé. V neposlední řadě namítli, že ministr spravedlnosti svým tvrzením o věrohodnosti svědka L. G. z důvodu, že jeho výpověď korespondovala s jím učiněným trestním oznámením, uvádí Nejvyšší soud v omyl, načež připomněli část trestního oznámení, podle níž L. G. jméno „svého klienta“ zatím sdělovat nechtěl a naproti tomu jeho zamítavou odpověď na dotaz soudu v rámci jeho výslechu v hlavním líčení, zda se znal s člověkem, který mu poskytl informace (jež následně sděloval při podání trestního oznámení). Nad rámec vyjádření k výhradám rozvedeným ve stížnosti pro porušení zákona (a zároveň nad rámec rozsahu přezkumné pravomoci Nejvyššího soudu ve smyslu § 267 odst. 3 tr. ř.) obvinění popsali rovněž své výhrady stran místní nepříslušnosti Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem, Okresního soudu v Ústí nad Labem, s tím souvisejícího porušení práva na zákonného soudce a z toho vyplývající nezákonnosti odposlechů se závěrem, že tvrzení ministra spravedlnosti o zákonnosti telefonních a prostorových odposlechů je nesprávné nejen z důvodů uváděných v napadeném usnesení, ale i z důvodu těchto výhrad.

26. Obvinění MUDr. P. K. a MUDr. K. K. z výše rozvedených důvodů navrhli, aby Nejvyšší soud stížnost pro porušení zákona zamítl jako nedůvodnou podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř.

27. V návaznosti na shora popsané vyjádření bylo Nejvyššímu soudu doručeno podání samotného obviněného MUDr. P. K., v němž informoval o nekonzistentním přístupu senátu Mgr. Roberta Pacovského v nyní souzené věci v porovnání s kauzou vedenou Krajským soudem v Praze pod sp. zn. 4 T 46/2012, přičemž v podrobnostech odkázal na str. 81-83 zprošťujícího rozsudku jmenovaného soudu v dané věci a vyjádřil své nepochopení tomu, proč proti tomuto rozsudku, který vychází ze stejné argumentace, jako vycházel odvolací soud v nyní posuzovaném případě, neproběhla v médiích žádná hysterická kampaň ze strany představitelů státní moci.

28. Obvinění MUDr. P. K. a MUDr. K. K. se následně vyjádřili i k přílohám stížnosti pro porušení zákona, které jim byly dodatečně zaslány. Nad rámec předchozí argumentace upozornili na to, že odklon od judikatury Nejvyššího soudu, na kterou obvinění podrobně poukazují, není podle zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích (dále též „zákon o soudech a soudcích“) přípustný, ledaže by došlo k odklonu od stávající judikatury rozhodnutím velkého senátu Nejvyššího soudu postupem podle § 20 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, avšak senát č. 6 Tz rozhodující o této stížnosti pro porušení zákona tak nepostupoval, z čehož obvinění v dobré víře usuzují, že bude vycházeno z reprezentativní judikatury Nejvyššího soudu (rozhodnutí sp. zn. 4 Pzo 3/2013, sp. zn. 4 Pzo 10/2015, sp. zn. 4 Pzo 14/2016), jakož i Ústavního soudu (nálezy sp. zn. II. ÚS 615/06, sp. zn. II. ÚS 789/06, sp. zn. Pl. ÚS 24/11). K doktríně plodů z otráveného stromu pak poznamenali, že polemika nad ní je nadbytečná, neboť je logické, že z nezákonného důkazu nemůže vzejít zákonný důkaz, což by bylo popřením zásady zákonnosti trestního řízení vyjádřené v § 2 odst. 1 tr. ř. coby klíčové zásady trestního procesu, a taktéž čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 1 Listiny. V dané souvislosti připomněli úkoly státního zástupce a soudu v trestním řízení s tím, že zásada zákonnosti je projevem vůle moci zákonodárce, do které nelze prostřednictvím soudní moci zasahovat, načež poukázali na nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 10/02 zdůrazňující nezbytnost procesní čistoty trestního řízení s tím, že tento nálezy nebyl nikdy překonán žádným

plenárním rozhodnutím Ústavního soudu a podle čl. 89 odst. 1 Ústavy je pro obecné soudy závazný.

29. Obvinění MUDr. P. K. a MUDr. K. K. s ohledem na argumentaci prezentovanou v jejich předchozí replice, jakož i s ohledem na výše uvedenou argumentaci navrhli, aby Nejvyšší soud stížnost pro porušení zákona zamítl jako nedůvodnou podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř.

30. Vyjádření ke stížnosti pro porušení zákona učinil také obviněný **Ing. P. D.** V jeho první části argumentující nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 4/14 rozvedl své námitky stran odnětí práva na zákonného soudce v přípravném řízení (tj. nad rámec výhrad učiněných ve stížnosti pro porušení zákona a zároveň nad rámec rozsahu přezkumné pravomoci Nejvyššího soudu podle § 267 odst. 3 tr. ř.). Dále se ztotožnil se závěrem odvolacího soudu o nezákonnosti příkazů k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, když poukazem na § 88 odst. 1, 2, 3 tr. ř., jakož i rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Pzo 3/2013 uzavřel, že příkazy vydané v nyní projednávané věci se nezabývaly otázkou subsidiarity jejich nařízení a skutkové okolnosti, které měly jejich vydání odůvodňovat, jsou popsány zcela obecně. Uvedl pak, že konkrétní skutkové okolnosti, které odůvodňují jejich vydání (včetně doby trvání) a nezbytnost zásahu do soukromí dotčených jedinců, zcela absentují, takže soudy fakticky rezignovaly na posouzení materiálních podmínek pro nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Z těchto důvodů podle jeho názoru nelze považovat důkazy, které byly shromážděny na základě těchto příkazů, za důkazy získané zákonným způsobem.

31. Vzhledem ke shora uvedenému obviněný Ing. P. D. navrhl, aby Nejvyšší soud stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl, neboť není důvodná.

32. Obviněný **Ing. T. M.** předložil obsahově totožné vyjádření ke stížnosti pro porušení zákona jako obviněný Ing. P. D., na obsah jehož námitek popsaných v bodě 30. tohoto rozsudku lze proto zcela odkázat.

33. Vyjádření ke stížnosti pro porušení zákona učinil rovněž obviněný **Ing. V. K.** V rámci svého prvního podání vyslovil názor, že podáním této stížnosti sleduje ministr spravedlnosti ovlivnění probíhající kauzy a že rozhodnutí Nejvyššího soudu bude mít faktický dopad na celé řízení, takže aby byl zachován toliko akademický charakter výroku jeho rozhodnutí, nelze o stížnosti rozhodovat dříve, než bude celé trestní řízení pravomocně skončeno, načež odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tz 290/2000. Dále konstatoval, že pokud by Nejvyšší soud shledal, že byl usnesením odvolacího soudu porušen zákon, lze mít důvodnou pochybnost o tom, že soud prvního stupně bude postupovat objektivně a nestranně, jelikož by měl podle § 264 odst. 1 tr. ř. respektovat usnesení odvolacího soudu. Dodal, že nestrannost soudců je jedním z jejich nejdůležitějších kvalitativních vlastností, a poukázal na čl. 36 odst. 1 Listiny, § 79 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Piersack proti Belgii, jakož i nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 371/04. Namítl rovněž porušení práva na rovnost zbraní vyplývajícího z čl. 37 odst. 3 Listiny, čl. 96 odst. 1 Ústavy a čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jakož i z nálezů Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 15/01, neboť stížností pro porušení zákona může pouze ministr spravedlnosti ovlivňovat následné rozhodování trestních soudů, zatímco obviněný takovou možnost nemá. Nad rámec toho poznamenal, že ministerstvo spravedlnosti mělo před podáním stížnosti nejprve vyhodnotit, zda vady při nařizování odposlechů způsobil Okresní soud v Ústí nad Labem nebo byly již v návrzích dozorového státního zastupitelství, jelikož v prostředí demokratického právního státu není možné zakrývat protiprávnost činnosti státních zástupců a *ex post* napravovat jejich nedostatky ve vyšetřování, jako činí podaná stížnost.

34. S ohledem na shora uvedená tvrzení navrhl, aby Nejvyšší soud přerušil řízení o stížnosti pro porušení zákona do doby pravomocného rozhodnutí soudu v trestní věci sp. zn. 4 T 21/2013.

35. V rámci svého druhého podání obviněný Ing. V. K. rozvedl následující výhrady vůči stížnosti pro porušení zákona. Stran otázkou odůvodnění odposlechů odcitoval vybranou judikaturu (nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. US 502/2000, sp. zn. II. ÚS 615/06, rozhodnutí Vrchního

soudu v Praze sp. zn. 2 To 144/03), jakož i znění § 88 odst. 2 tr. ř. s tím, že zákonné podmínky pro jejich nařízení v této trestní věci splněny nebyly, neboť žádný z příkazů, na které poukazuje soud druhého stupně ve svém usnesení, neobsahuje jedinou větu, která by odůvodňovala, proč byl odposlech nařízen na maximální možnou dobu čtyř měsíců, resp. dobu o měsíc kratší. K úvaze ministra spravedlnosti, že z charakteru trestné činnosti vyplývá nutnost jejího dlouhodobějšího monitoringu, uvedl, že ji měly obsahovat již samotné příkazy, neboť *ex post* nelze skrze použití mimořádného opravného prostředku napravovat zjevné chyby a nedostatky, kterých se dopustily orgány činné v přípravném řízení, a zpětně doplňovat odůvodnění vydaných příkazů. Obdobné výhrady vztáhnul i k příkazu č. j. 40 Nt 346/2012-4, k němuž ministr spravedlnosti uvedl, že nutnost odposlechu byla dostatečně odůvodněna v příkazu předchozím (č. j. 40 Nt 490/2011-4). Poukazem na nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 615/06 dále namítl, že v případě příkazů č. j. 40 Nt 482/2011-9, č. j. 40 Nt 490/2011-4 a č. j. 40 Nt 304/2012-4 je konstatován pouze obecný předpoklad, že „budou dojednávány detaily páchané trestné činnosti, popřípadě mohou být zjištěny další osoby na trestné činnosti se podílející,“ přičemž v případě příkazu č. j. 40 Nt 346/2012-4 absentuje i takové obecné konstatování, takže citované příkazy nenaplnují ani Ústavním soudem požadovanou minimální míru konkretizace skutečností, které by měly být prováděním odposlechu zjištěny. Příkazům č. j. 40 Nt 482/2011-9, č. j. 40 Nt 490/2011-4, č. j. 40 Nt 304/2012-4 a č. j. 40 Nt 490/2011-14 rovněž vytknul, že neobsahují odůvodnění, zda zjištěné okolnosti naplňují podezření ze spáchání trestných činů „upravených“ ustanovením § 88 odst. 1 tr. ř. Vzhledem k těmto skutečnostem vyjádřil názor, že příkazy k odposlechům nejsou řádně odůvodněny a že odvolacím soudem byly správně označeny za nezákonné.

36. K výtce stížnosti pro porušení zákona vůči tomu, že odvolací soud poukazuje v rámci odůvodnění nezákonnosti nařízených odposlechů nikoliv jen na vady příkazů, ale také na žádosti státního zástupce a podněty k nim, uvedl, že poukázání na chyby těchto úkonů je zásadní pro posouzení, zda byly příkazy vydány v souladu se zákonem. Stran tohoto „mylného domnění“ ministra spravedlnosti dále namítl, že příkaz k odposlechu je rozhodnutí svého druhu a není proti němu přípustná stížnost ani odvolání, pouze návrh na přezkum jeho zákonnosti po pravomocném skončení trestního řízení, takže osoba se proti němu v rámci probíhajícího řízení nemůže účinně bránit, a proto je nutné dbát zvýšených nároků na odůvodnění příkazů, jakož i žádostí a podnětů k nim. V návaznosti na citaci části nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1221/16 konstatoval, že jelikož soudce nebo státní zástupce vystupuje v případě zásahu do ústavním pořádkem zaručených práv a svobod, soudce jakožto garant dodržování ústavních pravidel nemůže vydat příkaz k odposlechu anebo k sledování osob a věcí na základě vadné nebo nedostatečně odůvodněné žádosti, k čemuž opět připomněl závěry rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 502/2000. V dané souvislosti prezentoval svůj názor, že jelikož je odposlech a záznam telekomunikačního provozu operativně pátracím prostředkem, byť se speciální úpravou, na žádosti o povolení k odposlechu se *per analogiam* vztahují náležitosti podle § 158d odst. 4 tr. ř., přičemž žádosti o vydání příkazu k odposlechu, resp. povolení ke sledování osob a věcí, ani podněty policejního orgánu k nim v dané věci tyto náležitosti nesplňují. Dále namítl, že žádosti o vydání příkazů k odposlechům obsahují pouze obecné fráze, že „vzhledem ke vzájemné osobní znalosti podezřelých nelze použít instituty nezasahující do jejich práv“ a že veškeré žádosti obsahují naprosto totožné texty, takže je zřejmé, že státní zástupce vždy část textu pouze zkopíroval, a lze tudíž důvodně pochybovat o tom, zda posuzoval důvodnost použití těchto prostředků. V souvislosti s výhradou, že státní zástupce důsledně nestudoval spisový materiál a podněty policejního orgánu, poukázal na skutečnost, že v podnětech policejního orgánu je jako datum zahájení úkonů trestního řízení uvedeno 3. 11. 2011, zatímco v žádostech státního zástupce 4. 11. 2011. Žádostem státního zástupce o vydání příkazů k odposlechům (č. l. 3280 a násl., 4067 a násl., 3299 a násl., 3319 a násl. spisu), jakož i žádostem o povolení ke sledování (č. l. 2770 a násl., 3051 a násl. spisu) rovněž vytknul, že nespecifikují konkrétní trestný čin, který by podezřelé osoby měly svým jednáním naplňovat. Stran argumentace policejního orgánu v podnětech ke sledování osob a věcí, že podezřelé osoby mají zkušenosti s trestním řízením, namítl, že vzbuzuje dojem, že všichni

podezřelí zmiňovaní v těchto podnětech byli v minulosti vyšetřováni v rámci trestního řízení, avšak takové tvrzení se (s výjimkou obviněného MUDr. P. K.) nezakládá na pravdě. K obeznámenosti s trestním řízením uvedené v žádostech státního zástupce pak konstatoval, že tato sice neimplikuje závěry o tom, že podezřelí byli v minulosti trestně stíhaní, nicméně je velmi obecná, jelikož obeznámen s trestním řízením je každý průměrně inteligentní člověk, takže toto tvrzení neodůvodňuje použití utajovaných prostředků, a pokud měl státní zástupce na mysli obeznámenost s konkrétními postupy policejního orgánu, tuto nijak nezduvodnil a ničím nedoložil. V této části svého vyjádření uzavřel, že soudci Okresního soudu v Ústí nad Labem rezignovali na svou roli garanta zákonnosti, když převzali argumentaci státního zástupce, přičemž v případě podrobení žádostí kritickému přezkumu by státního zástupce museli na jejich nedostatky nutně upozornit a příkaz na jejich základě by nemohli vydat.

37. Stran přepjatého formalismu při stanovení nároků na náležitosti příkazů, jenž je stížností pro porušení zákona vytýkán odvolacímu soudu poukazem na náleží Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1221/16, obviněný uvedl, že tento náleží byl vydán 13. 10. 2016, tj. 4 dny před rozhodnutím soudu druhého stupně, přičemž je nemožné, aby soudce při studování spisu o několika tisících stran sledoval veškerou judikaturu, když navíc vydaná soudní rozhodnutí mohou působit toliko *pro futuro*, jak ostatně uvádí Ústavní soud ve svém náleží sp. zn. Pl. ÚS 4/14, jakož i ministr spravedlnosti ve stížnosti pro porušení zákona, když se snaží zpochybnit použitelnost rozsudku Nejvyššího soudu 4 Pzo 10/2015, ačkoliv jsou tímto rozsudkem stanovené nároky pouze parafrázovaným prepisem ustanovení § 88 tr. ř. Nad rámec učinění výhrady, že náleží Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1221/16 je neaplikovatelný *ex ante*, považoval za nutné podotknout, že tento náleží se týkal příkazu k prohlídce jiných prostor a pozemků, což není stejně závažným zásahem do základních práv, takže v něm vyslovené závěry Ústavního soudu nejsou ani z těchto důvodů přiléhavé na posuzovaný případ. Dodal, že stanovením formálních požadavků na úkony orgánů činných v trestním řízení se předchází možnosti zneužívání jejich pravomoci a zasahování do ústavně garantovaných práv nad míru stanovenou zákonem, takže soud druhého stupně neporušil zákon a nedopustil se přepjatého formalismu, nýbrž pouze chránil důsledné dodržování práv obviněných, základních zásad spravedlivého procesu a demokratického právního státu.

38. V další části svého vyjádření se obviněný ztotožnil s argumentací ministra spravedlnosti, že doktrína plodů z otráveného stromu se v České republice neužívá, nicméně argumentaci odvolacího soudu v tomto směru nepovažoval za nesprávnou. Vzhledem ke skutečnosti, že trestní řád sice zásadně neobsahuje ustanovení o důsledcích porušení předpisů o dokazování v trestním řízení, avšak obsahuje relativně bohatý počet zákazů důkazů, nesouhlasil s tvrzením ministra spravedlnosti, že v trestním řízení nelze najít podklad pro závěr, že důsledkem vadného postupu orgánů činných v trestním řízení by měla být vždy absolutní neúčinnost. Následně poukazem na teoretická východiska absolutní a relativní neúčinnosti důkazů, jakož i judikaturu (mj. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 459/2007) vyjádřil svůj názor, že důkaz získaný na základě neodůvodněného soudního příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu je absolutně neúčinný. Nadto k argumentaci ministra spravedlnosti, že v případě vyslovení porušení zákona podle § 314l a násl. tr. ř. nenásleduje přezkum celé trestní věci a označení důkazů získaných na základě nezákonných odposlechů za absolutně neúčinné, poznamenal, že je zcestná, jelikož předpokládá, že v rámci „živého“ trestního řízení nemůže dojít k vyslovení neúčinnosti důkazů získaných v rozporu se zákonem.

39. K údajnému nerespektování rozhodovací praxe senátu 6 To připomněl, že každý případ je nutno posuzovat individuálně, proto se rozhodovací praxe v rámci jednoho soudu, potažmo jeho jednoho senátu může lišit. Úvaha ministra spravedlnosti, že porušení zákona v případě nedostatku příkazů k odposlechům měly soudy zjistit již v rámci vazebních zasedání, by podle obviněného naklonila váhy dokazování v trestním řízení výrazně v neprospěch obviněných, jelikož lhůty pro rozhodování ve vazebním zasedání neumožňují podrobné přezkoumání všech podkladů a důkazů.

K tomu navíc poukázal na rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 3 To 884/2000, podle něhož může být rozhodnutí o vazbě učiněno i na základě nepoužitelných důkazů. Nad rámec toho poznamenal, že i Mgr. Robert Pacovský, soudce Krajského soudu v Praze, se odchytil od jím vydaných rozhodnutí, když v posuzované věci připustil „výsledky“ jako bezvadné, zatímco v jiných kauzách (věc sp. zn. 4 T 46/2012) odmítl obdobně nařízené odposlechy jako nezákonné.

40. S ohledem na výše uvedené obviněný Ing. V. K. navrhl, aby Nejvyšší soud stížnost pro porušení zákona v souladu s § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl.

41. Obviněný Ing. V. K. následně doplnil své vyjádření ke stížnosti pro porušení zákona, resp. k přílohám této stížnosti. Vyslovil v něm názor, že judikatura k zákonnosti úkonů trestního řízení s akcentem na namítané formální nedostatky v příloze č. 1 je nepřiléhavá na daný případ a nelze z ní proto vyvozovat relevantní závěry, neboť většina vyjmenovaných judikátů se týká příkazů k domovní prohlídce a nikoliv příkazů k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Uvedení této judikatury je podle obviněného naprosto účelové, protože drtivá většina judikatury týkající se odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu obsahuje závěry naprosto opačné, a sice že nedostatečně odůvodněné příkazy k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu způsobují získání těchto důkazů v rozporu se zákonem a zakládají nepřípustnost jejich využití v probíhajícím trestním řízení. V souvislosti s tím, že rozhodnutí Nejvyššího soudu se často zabývají absencí odůvodnění neodkladnosti a neopakovatelnosti úkonů v protokolech o domovních prohlídkách, upozornil na to, že protokol o provedení domovní prohlídky je dokumentem osvědčujícím skutečnost, že k domovní prohlídce došlo, zatímco příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu je soudní povolení pro zásah do základního lidského práva, takže musí splňovat přísnější náležitosti i co se týká požadavků na jeho odůvodnění. Nadto poukázal na skutečnost, že příkazy k odposlechu vydané v této trestní věci nebyly nedostatečné pouze co do odůvodnění neopakovatelnosti a neodkladnosti úkonů, ale že v nich naprosto absentovalo odůvodnění doby trvání odposlechu, přičemž tato náležitost je explicitně stanovena zákonem a toto odůvodnění neobsahovaly ani žádosti státního zástupce k vydání příkazu k odposlechu. Zároveň podle jeho názoru nebyly dostatečně odůvodněny skutečnosti, z nichž by byl patrný účel, za kterým je odposlech a záznam telekomunikačního provozu nařizován, jaké skutečnosti mají být z odposlechu zjištěny, ani zda dosud zjištěné skutečnosti naplňují podezření ze spáchání daných trestných činů. Argumentaci, že nedostatek odůvodnění lze hodnotit jako toliko formální vadu, pokud neodkladnost a neopakovatelnost úkonu vyplývá ze spisu, označil na scestnou a nepřiléhavou na konkrétní případ, jelikož pouhým odkazem na trestní spis nelze ospravedlňovat nedodržování základních pravidel trestního řízení. Nadto poukázal na skutečnost, že trestní spis v době vydání příkazu ke sledování kanceláře MUDr. D. R. neobsahoval nic jiného než ničím nepodložené a nijak neověřené trestní oznámení. Pro případ, že by se Nejvyšší soud neztotožnil s jeho výše uvedenou argumentací, upozornil na skutečnost, že nová ustálená judikatura Nejvyššího soudu (od roku 2013 do současnosti), na níž odkázal ve svém předchozím vyjádření, dovozuje z nedostatečného odůvodnění příkazů k odposlechům a záznamům telekomunikačního provozu nepřípustnost důkazů, které byly na jejich základě získány.

42. Stran přílohy č. 2 ke stížnosti pro porušení zákona, jež obsahovala judikaturu Nejvyššího soudu k doktríně plodů z otráveného stromu, namítl, že většina zde uvedených judikátů se týká příkazů k domovní prohlídce, nesprávně provedené rekoncidence nebo ohledání místa činu. Poté, co připomněl teoretické východiska použitelnosti důkazů v trestním řízení, poukázal na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 459/2007, podle něhož jsou v trestním řízení procesně použitelné pouze odposlechy a záznamy provedené podle § 88 tr. ř. V návaznosti na to vyjádřil názor, že vzhledem k tomu, že v daném případě byly odposlechy provedeny na základě příkazů, které nespĺňují zákonné náležitosti podle § 88 tr. ř., nelze je považovat za procesně použitelné.

43. V souvislosti s judikaturou zahraničních soudů k doktríně plodů z otráveného stromu uvedenou v příloze č. 3 upozornil na vnitřní rozpornost stížnosti pro porušení zákona, v níž je na jedné straně doktrína ovoce z otráveného stromu bez dalšího odmítána, zatímco na straně druhé jsou vyvozovány závěry z jejího omezení na základě judikatury soudů v USA. Stran rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva poukázal na to, že tento sám ve své judikatuře uvádí, že otázka přípustnosti důkazů je primárně záležitostí národní úpravy, načež odkázal na předchozí pasáže svého vyjádření k použitelnosti důkazů v českém trestním řízení. Poté konstatoval, že Evropský soud pro lidská práva posuzuje pouze zásah do práv zaručených Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, takže pokud neshledá zásah do ústavně garantovaných práv, ještě to „*neznamená, že orgány činné v trestním řízení nejsou povinny dodržovat základní zásady trestního řízení a opatřovat důkazy v rozporu se zákonem*“.

44. S ohledem na výše uvedené obviněný Ing. V. K. navrhl, aby Nejvyšší soud stížnost pro porušení zákona zamítl podle § 268 odst. 1 písm. a) a c) tr. ř.

45. Ke stížnosti pro porušení zákona se dále vyjádřil obviněný **Ing. M. J.** Její stanovisko, že příkazy k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu jsou procesně použitelné, označil (poukazem na závěry usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Pzo 10/2015) za nesprávné s tím, že tyto příkazy v rozporu s § 88 odst. 2 tr. ř. neobsahují odkaz na příslušnou mezinárodní smlouvu, konkrétní skutkové okolnosti, které jejich vydání (včetně doby trvání) odůvodňují, ani důvody nezbytnosti zásahu do soukromí dotčených jedinců, které je chráněno čl. 13 Listiny, což způsobuje procesní nepoužitelnost takto získaných důkazů. Se závěry soudu druhého stupně se ztotožnil rovněž v případě konstatované nezákonnosti prostorových odposlechů, neboť žádosti k povolení sledování osob a věcí jsou podle jeho názoru obecné, neobsahují všechny náležitosti podle § 158d odst. 4 tr. ř. a Okresní soud v Ústí nad Labem neměl na základě těchto „kusých“ žádostí sledování povolit. Dále vyjádřil svůj nesouhlas s argumentací stížnosti pro porušení zákona stran porušení zákazu vydání překvapivého rozhodnutí a popření dosavadní konstantní judikatury vydáním napadeného usnesení odvolacího soudu, jelikož tento vycházel nejen z výše poukázaného usnesení Nejvyššího soudu, nýbrž i z jeho další bohaté a konstantní judikatury (rozhodnutí sp. zn. 4 Pzo 9/2015, sp. zn. 4 Pzo 9/2016, sp. zn. 4 Pzo 6/2015, sp. zn. 4 Pzo 2/2015, sp. zn. 4 Pzo 2/2014 a sp. zn. 4 Pzo 3/2013). Posledně se vyjádřil k tvrzení o nesprávném užití doktríny „ovoce z otráveného stromu“ tak, že skutečnost, že se jedná o doktrínu amerického původu, automaticky neznamená, že je použitelná pouze v americké justici a na podporu svého názoru o její použitelnosti v českém právním systému poukázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 757/2000. Pro vyloučení pochybností uzavřel, že se závěry odvolacího soudu se ztotožňuje v zásadě pouze ve věci procesních vad odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a povolení ke sledování osob a věcí.

46. Vzhledem k výše uvedenému obviněný Ing. M. J. navrhl, aby Nejvyšší soud podanou stížnost pro porušení zákona zamítl podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. Navrhl rovněž přerušování řízení o této stížnosti do okamžiku pravomocného rozhodnutí v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 4 T 21/2013, a to z důvodu obavy z faktického dopadu rozhodnutí Nejvyššího soudu vydaného potencionálně v neprospěch obviněných na probíhající trestní řízení, což označil za tzv. „vytunelování akademického výroku Nejvyššího soudu“.

47. Vyjádření ke stížnosti pro porušení zákona učinil také obviněný **MUDr. J. Ř.** V první řadě zásadně nesouhlasil se závěry ministra spravedlnosti, že napadené rozhodnutí soudu druhého stupně je v rozporu s dosavadní judikaturní praxí Nejvyššího či Ústavního soudu, naproti čemuž odkázal na ustálenou rozhodovací praxi Nejvyššího soudu (rozhodnutí sp. zn. 4 Pzo 3/2013, sp. zn. 4 Pzo 10/2015, sp. zn. 4 Pzo 9/2016, sp. zn. 4 Pzo 6/2015, sp. zn. 4 Pzo 2/2015, sp. zn. 4 Pzo 2/2014 a sp. zn. 4 Pzo 14/2016), jakož i Ústavního soudu (nálezy sp. zn. II. ÚS 789/06, sp. zn. II. ÚS 502/2000 a sp. zn. II. ÚS 93/2004) a poukázal rovněž na částečně zprošťující rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 12. 11. 2015, sp. zn. 4 T 46/2012. V návaznosti na to namítl nezákonnost a procesní nepoužitelnost důkazů získaných jakožto výsledek nasazení operativně pátrací techniky, a to zejména protokolu o sledování osob a věcí ze dne 30. 5. 2012, protokolu o

záznamech pořízených při sledování osob a věci č. j. 314-70/2011-UZC/V2, jakož i důkazů získaných na základě příkazu k odposlechu ze dne 11. 11. 2011 a protokolu o záznamu telekomunikačního provozu ze dne 19. 11. 2011. Nezákonnost prostorových odposlechů shledal i v tom, že výroková část jejich povolení obsahuje výslovně pouze sledování věcí, nikoliv sledování osob v nich se nacházejících, načež označil za nezákonné a procesně nepoužitelné i nedostatečně odůvodněné příkazy k odposlechům a záznamům telekomunikačního provozu. Soudu prvního stupně vytknul, že „nadbíhal“ veřejné žalobě a snažil se hledat pouze důkazy a argumenty v její prospěch, což je z hlediska pravidel právního a demokratického státu neakceptovatelné a nepřipustné. Poté citoval části rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 16. 1. 2017, sp. zn. 4 T 42/2016, jakož i usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Pzo 3/2013 a sp. zn. 4 Pzo 14/2016 a v návaznosti na to konstatoval, že se neztotožnil s obsahovým výkladem prezentovaným ministrem spravedlnosti, když naopak uvedl následující. Stran prvního příkazu k odposlechu (sp. zn. 40 Nt 482/2011) namítl, že Krajské státní zastupitelství podalo návrh na jeho vydání pouhých sedm dnů od zahájení úkonů trestního řízení, kdy v rámci prověřování věci nebyly ještě učiněny žádné úkony, přičemž text daného návrhu pouze reprodukuje text záznamu o zahájení úkonů trestního řízení a toliko neakceptovatelně uvádí, že „*prověřováním uvedené trestní činnosti bylo zjištěno*“, aniž by bylo vysvětleno, jakými úkony podle trestního řádu bylo něco zjištěno. Soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem přesto ještě týž den návrhu bez pečlivého posouzení věci vyhověla, aniž by si ověřila základní údaje o podezřelých (MUDr. K. a MUDr. K.) z CEO, v prvním odstavci na str. 2 odůvodnění příkazu pouze odcitovala text záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, v druhém odstavci přepočítala shora citované tvrzení státního zástupce, avšak není z něho patrné, jakým konkrétním prověřováním bylo co zjištěno, přičemž jí nebylo předloženo vůbec nic, co by důvodnost nařízení odposlechu potvrzovalo. K „vlastnímu“ odůvodnění příkazu pak uvedl, že nesplňuje náležitosti stanovené judikaturou, nekonstatuje, že sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak a chybí i konkrétní zjištěné skutkové okolnosti podle § 88 odst. 2 tr. ř., které by vydání příkazu (včetně doby jeho trvání) odůvodňovaly. Poznamenal rovněž, že rozvrh práce Okresního soudu v Ústí nad Labem nikterak neupravoval problematiku soudců rozhodujících o nařizování odposlechů, takže Mgr. Bachurská nebyla zákonným soudcem. K dalším příkazům k prodloužení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu uvedl, že jsou nezákonné již z toho důvodu, že nezákonný příkaz nemůže být základem pro zákonné prodloužení odposlechu. Namítl také, že návrhy na prodloužení doby trvání odposlechu neuvádí žádné konkrétní skutečnosti (zjištěné z odposlechů prováděných po dobu mnoha měsíců), že samotné prodloužení vždy pouze kopíruje obecná tvrzení státního zástupce a jediná relevantní informace je, že dne 4. 11. 2014 byly zahájeny úkony trestního řízení, což není řádným vyhodnocením ve smyslu § 88 odst. 4 tr. ř. Ztotožnil se tudíž se závěry soudu druhého stupně konstatovanými v bodech 92 a násl. odůvodnění jeho usnesení, zatímco stížnosti pro porušení zákona a vyjádření „Nejvyššího státního zastupitelství“ vytknul, že jsou v příkrém rozporu s judikaturou Nejvyššího i Ústavního soudu a ignorují provedené důkazy ve prospěch obviněného.

48. Ze shora uvedených důvodů obviněný MUDr. J. Ř. navrhl, aby Nejvyšší soud stížnost pro porušení zákona podanou proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2016, sp. zn. 6 To 106/2015, zamítl podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř.

49. Dále se ke stížnosti pro porušení zákona vyjádřil obviněný **MUDr. D. R.** V první části svého vyjádření se zabýval zásadou rovnosti zbraní a kontradiktorností trestního řízení, neboť shledal současnou právní úpravu stížnosti pro porušení zákona rozpornou s těmito základními zásadami spravedlivého procesu. V této souvislosti připomněl závěry nálezů Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 15/01 a sp. zn. I. ÚS 55/04, judikatury Evropského soudu pro lidská práva (rozhodnutí ve věcech Brumarescu proti Rumunsku, Giuran proti Rumunsku, Radechikov proti Rusku, Bujnita proti Moldavsku, Savinskiy proti Ukrajině, Precup proti Rumunsku), jakož i důvodové zprávy k zákonu č. 265/2001 Sb. vyjadřující se k důvodům zachování institutu stížnosti pro porušení zákona i po uzákonění institutu dovolání. Rozpor právní úpravy stížnosti pro porušení zákona s ústavním pořádkem pak podle obviněného vyplývá ze skutečnosti, že k jejímu podání je oprávněna jen

jedna procesní strana – stát, která závazně určuje rozsah přezkumu napadených rozhodnutí a konstatování porušení zákona ve prospěch obviněného (v rozporu s deklarovaným účelem právní úpravy) nemá charakter ryze akademického výroku, a to zejména za situace, kdy předmětem přezkumu není meritorní, ale jiné pravomocné (zpravidla procesní) rozhodnutí. Dodal, že zákon nijak neřeší případné negativní důsledky akademického rozhodnutí do právní sféry obviněného a nepřímo tak umožňuje, aby si jednotlivé „nižší soudy“ vykládaly účinky akademického rozhodnutí Nejvyššího soudu podle vlastní libovůle. S ohledem na uvedené považoval za vhodné, aby Nejvyšší soud v souladu s čl. 95 odst. 2 Ústavy předložil věc Ústavnímu soudu k posouzení souladu hlavy osmnácté, části třetí trestního řádu (§ 266-276 tr. ř.) s ústavním pořádkem.

50. Pro případ, že Nejvyšší soud nedospěje k závěru o nezbytnosti předložit věc Ústavnímu soudu s tím, že právní úpravu lze v daném případě vyložit ústavně konformním způsobem, namítl rovněž nepřijatelnost podané stížnosti pro porušení zákona. Tuto výhradu opřel o judikaturu Nejvyššího soudu (mj. usnesení sp. zn. 4 Tz 13/2004 a sp. zn. 4 Tz 59/2004) s tím, že tvrzenou nezákonnost usnesení odvolacího soudu bude mít obžaloba možnost namítat v rámci opakovaného hlavního líčení před soudem prvního stupně, případně v rámci svého odvolání proti novému rozhodnutí ve věci či v rámci dovolání proti budoucímu pravomocnému rozhodnutí soudu druhého stupně. Nadto konstatoval, že zamítnutí stížnosti pro porušení zákona z důvodu její nepřijatelnosti by bylo na místě i vzhledem ke skutečnosti, že ministr spravedlnosti se jejím prostřednictvím pokouší obejít právní závěry vyjádřené v nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 15/01, jelikož jejím primárním cílem není sjednocení budoucí rozhodovací praxe, ale sistace právních účinků konkrétního rozhodnutí v konkrétní trestní věci. Uzavřel tedy, že v nyní projednávané věci je dán důvod pro postup podle § 268 odst. 1 písm. a) tr. ř., neboť ji podle platné právní úpravy lze řešit jiným mimořádným opravným prostředkem.

51. V další části svého vyjádření poukazem na čl. 8 odst. 1 Úmluvy, čl. 4 odst. 2, čl. 7 odst. 1, čl. 10 odst. 2, 3 a čl. 13 Listiny, § 2 odst. 4, § 52, § 88 a § 158d tr. ř., jakož i početnou judikaturu Nejvyššího soudu, Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva podrobně rozvedl základní teoretická východiska týkající se problematiky zásahu do soukromí osob v souvislosti s opatřováním důkazů v trestním řízení (zejména při jejich odposlouchávání) a procesními důsledky vad soudního povolování takových zásahů. V návaznosti na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 15 Tdo 510/2013 pak konstatoval, že i kdyby se Nejvyšší soud chtěl odchýlit od svých dosud zastávaných právních závěrů (stran podmínek zákonnosti nařizování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a následné procesní použitelnosti důkazů získaných na jeho základě), nemohla by mít taková změna judikatury dopad na nyní projednávanou věc, neboť pokud v době, kdy byly odposlechy nařizovány, byly nařizovány v rozporu s právem (tedy zákonem a ustálenou judikaturou Ústavního a Nejvyššího soudu), dodatečná změna práva (zákona a ustálené judikatury) není s to počáteční vadu důkazů zhojit. K tomu dodal, že účelovost takového postupu by vynikla o to více, pokud by byl přijat závěr o zpětné neaplikovatelnosti závěrů obsažených v nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 4/14, jelikož obviněnému příznivější nová judikatura týkající se místní příslušnosti soudu v přípravném řízení by v jeho věci nebyla aplikována, zatímco nová judikatura zavádějící benevolentnější standard odůvodnění příkazů k odposlechům a sledování by se naopak uplatnila retroaktivně, k čemuž dodal, že judikaturní změny platí buď retroaktivně nebo prospektivně, *tertium non datur*. Vyjádřil rovněž svůj názor, že pokud by bylo možné naplnění materiálních podmínek vydání příkazu dovozovat dodatečně nad rámec skutečností uvedených v písemném vyhotovení příkazu, preventivní soudní kontrola by do značné míry postrádala opodstatnění a představovala by pouhou ztěžující formalitu pro orgány veřejné žaloby. Poté rozvedl své v❖❖hrady stran místní nepřislušnosti Okresního soudu v Ústí nad Labem, avšak tyto směřují (jak sám správně uvedl) mimo rámec přezkumné pravomoci Nejvyššího soudu. Stran soudních příkazů a povolení vydaných v nyní projednávané věci podle § 88 tr. ř. a § 158d tr. ř., jakož i návrhů (žádostí) státního zástupce na jejich vydání, namítl, že v nich absentuje odůvodnění místní příslušnosti soudu a stanovení délky odposlechu a záznamu

telekomunikačního provozu. Ztotožnil se i s dalšími výhradami, které proti odůvodnění příkazů uplatnil soud druhého stupně, k čemuž uvedl, že v prvotních příkazech absentují skutečnosti zakládající důvodné podezření ze spáchání trestného činu, přičemž odkaz na v podstatě anonymní trestní oznámení s mizivou věrohodností ve spojení s veřejně dostupnými informacemi, které nijak nenasvědčují páchání trestné činnosti, ani nikterak blíže nespecifikované „operativní poznatky osoby ze zájmového prostředí“, jež nejsou vůbec procesně zachyceny, ve svém souhrnu jednoznačně neumožňují učinit závěr o spáchání trestného činu, když navíc není uvedeno zhodnocení zajištěných veřejně dostupných dokumentů (zda nasvědčují trestné činnosti), ani není zřejmé, zda tyto podklady soud vůbec měl k dispozici. Dále namítl, že v příkazech absentuje nejen zdůvodnění subsidiarity, nýbrž i proporcionality zásahu do soukromí dotčených osob, přičemž takové úvahy se nabízely zejména v případě několikaměsíčního nepřetržitého prostorového odposlechu obydlí obviněných MUDr. K. a MUDr. K. Shrnul tedy, že odůvodnění soudních příkazů nedostálo zákonným požadavkům, jak jsou vykládány ustálenou judikaturou Nejvyššího a Ústavního soudu, a že veškeré výstupy operativně pátracích prostředků, resp. úkonů podle hlavy čtvrté trestního řádu, které byly použity jako důkaz proti obviněnému, nutno považovat za procesně nepoužitelné.

52. Poslední část vyjádření obviněného MUDr. D. R. se věnovala doktríně ovoce z otráveného stromu. Prvně popsal hlavní východiska a projevy této doktríny ve Spojených státech amerických včetně jejích výjimek, kdy jsou důkazy získané po nezákonném zásahu policie do práv jednotlivce procesně použitelné (opakované získání důkazu nezávisle na původní nezákonné prohlídce, přerušení příčinné souvislosti mezi nezákonným postupem a získáním důkazu a důkaz, který by byl nevyhnutelně zajištěn i v případě zákonného postupu policie). Následně demonstroval, že i v evropském kontinentálním právu se za určitých podmínek uplatní pravidlo, že důkaz získaný v přímé souvislosti s jiným nezákonným důkazem je procesně nepoužitelný, přičemž poukázal na německý trestní proces, v němž je tato problematika řešena v rámci otázky tzv. „dálkového efektu důkazních zákazů“, jenž může být výjimečně dovozen s ohledem na skutkové okolnosti a povahu zákazu použití důkazů. Stran českého trestního řízení připomněl související názory doc. Alexandra Netta, doc. Jiřího Pipka, prof. Pavla Šámala, doc. Jiřího Herczega a některé judikaturní závěry Ústavního soudu (nálezy sp. zn. I. ÚS 1677/13, sp. zn. III. ÚS 2260/10, sp. zn. III. ÚS 587/14 a sp. zn. III. ÚS 761/14). V návaznosti na to shrnul, že judikatura Ústavního soudu se sice staví k doktríně ovoce z otráveného stromu zdrženlivě, s jejími závěry se však v zásadě ztotožňuje, neboť při posuzování procesní použitelnosti tzv. derivativních důkazů považuje za klíčové, zda je takový důkaz kauzálně odvozen od předchozího nezákonného postupu orgánu činného v trestním řízení, což je třeba řešit se zřetelem ke skutkovým okolnostem případu, povaze a závažnosti pochybení orgánu činného v trestním řízení a způsobnosti takového pochybení ovlivnit další průběh dokazování. Proto souhlasil s postupem soudu druhého stupně, jenž ponechal na nalézacím soudu, aby v rámci volného hodnocení sám posoudil, které důkazy jsou kauzálně odvozeny od nezákonných odposlechnů telekomunikačního provozu a záznamů o sledování osob a věcí, a aby s ohledem na intenzitu pochybení zhodnotil, nakolik je ten který důkaz možné vzít za základ skutkových zjištění při rozhodování ve věci samé. Rezolutně pak odmítl tvrzení o nezákonnosti závěrů odvolacího soudu, kterým v tomto směru není co vytknout.

53. Obviněný MUDr. D. R. s ohledem na výše uvedené učinil následující procesní návrhy. Prvně navrhl, aby Nejvyšší soud v souladu s čl. 95 odst. 2 Ústavy předložil věc Ústavnímu soudu k posouzení souladu hlavy osmnácté, části třetí trestního řádu (§ 266 - § 276 tr. ř.) s ústavním pořádkem. Nedospěje-li Nejvyšší soud k závěru o nezbytnosti předložit věc Ústavnímu soudu, navrhl, aby senát Nejvyššího soudu postoupil věc podle § 20 odst. 1 zákona o soudech a soudcích k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia, neboť zatímco v případě konkurence možnosti podání návrhu na povolení obnovy řízení a stížnosti pro porušení zákona již byla Nejvyšším soudem konstatována nepřipustnost stížnosti pro porušení zákona, v případě analogické situace, kdy je napadáno kasační rozhodnutí odvolacího soudu (nikoli konečné rozhodnutí ve věci),

judikatura naopak podání stížnosti pro porušení zákona umožňuje, přičemž tato vnitřní nekonzistence rozhodovací praxe by měla být odstraněna právě rozhodnutím velkého senátu trestního kolegia. V návaznosti na to navrhl, aby velký senát trestního kolegia zamítl stížnost pro porušení zákona pro nepřípustnost podle § 268 odst. 1 písm. a) tr. ř. Pokud by Nejvyšší soud neshledal důvod k zamítnutí stížnosti pro porušení zákona z důvodu její nepřípustnosti, navrhl, aby velký senát trestního kolegia „akademickým rozhodnutím“ do budoucna vyloučil potenciální rizika účelového výkladu a aplikace § 88 tr. ř. a § 158d tr. ř. (stran náležitostí odůvodnění příkazu k odposlechu a sledování, intenzity počátečního podezření, procesních důsledků pochybení při povolování odposlechu a sledování, jakož i rozsahu přezkumné pravomoci nalézacího soudu při posuzování skutkových okolností vydání vadných příkazů) a aby byla podaná stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta, neboť není důvodná.

54. Ke stížnosti pro porušení zákona se v neposlední řadě vyjádřila i obviněná L. N. Poté, co připomněla teoretická (čl. 4 odst. 2, čl. 13 Listiny, § 2 odst. 4, § 52, § 88 tr. ř.) i judikaturní (nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 502/200 a sp. zn. II. ÚS 615/06) východiska stran podmínek pro nařizování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, konstatovala, že při vydání příkazu k odposlechu musí být ve „velmi vysoké míře jistoty“ zřejmé, jaká konkrétní trestná činnost je páchána a kdo je osoba pachatele, že jeho nařízením má dojít ke zjištění konkrétní skutečnosti nezbytné pro trestní řízení, která musí být v příkazu specifikována, a že příkaz má současně obsahovat uvedení skutečností, z nichž je vyvozováno, že konkrétní skutečnosti budou zjištěny a zjištění takové skutečnosti jinými prostředky musí být buď nemožné nebo mimořádně ztíženo. Ve vztahu k příkazům v posuzované věci pak namítla, že neobsahují žádné odůvodnění, proč byly nařízeny na dobu čtyř měsíců, za jakým účelem a jaké konkrétní skutečnosti měly být zjištěny, popř. z čeho to orgány činné v trestním řízení vyvozují, jelikož Okresní soud v Ústí nad Labem pouze nekriticky vyhověl návrhu státního zástupce, když toliko vágně konstatoval, že „*lze předpokládat, že budou dojednávány detaily páchané trestné činnosti, popřípadě mohou být zjištěny další osoby na trestné činnosti se podílející*“, přičemž se nevypořádal ani se subsidiaritou použití odposlechu. Podotkla, že § 88 tr. ř. klade důraz na formální stránku odůvodnění příkazů, která však v daném případě nebyla naplněna a nebylo tak odůvodněno prolomení čl. 13 Listiny. V rozporu s posledně uvedenými ustanoveními je podle jejího názoru i tvrzení ministra spravedlnosti, že případně formální pochybení vydaného příkazu není na překážku použitelnosti takto získaných důkazů, byly-li splněny materiální podmínky vydání příkazu. K tomu, že ministr spravedlnosti sám vysvětluje, z čeho plyne důvodnost jednotlivých příkazů, pak namítla, že tím jednak sám uznává pochybení ze strany Okresního soudu v Ústí nad Labem, a že takové odůvodnění měly obsahovat již samotné příkazy, neboť stížnost pro porušení zákona není institutem, jenž by měl napravovat chyby a nedostatky učiněné v předcházejících fázích trestního řízení. V dané souvislosti zdůraznila, že § 88 tr. ř. nepřipouští absenci některých „požadavků na zákonnost příkazů“, a to ani z důvodu jejich zřejmosti či logičnosti, a nepřipouští ani doplňování odůvodnění vydaných příkazů *ex post*.

55. Příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu týkajícímu se její osoby (příkazu ze dne 23. 11. 2011, sp. zn. 40 Nt 490/2011) vytkla, že ve vztahu k její osobě nebyl ani v minimální míře odůvodněn. K jeho konstatování, že MUDr. P. je prostředníkem mezi osobami podílejícími se na trestné činnosti (mezi nimiž je vyjmenovaná i obviněná), učinila výhradu, že v příkazu není uvedeno, z čeho je její údajná trestná činnost dovozována, chybí konkrétní skutkové okolnosti, které by vydání příkazu (včetně doby trvání odposlechu) ve vztahu k ní měly odůvodňovat, jakož i skutečnosti, které mají být odposlechem zjištěny, a v neposlední řadě absentuje odůvodnění subsidiarity nařízeného odposlechu. Stran příkazů kritizovaných ze strany odvolacího soudu namítla, že obsahují pouze vágní fráze, neobsahují uvedení konkrétního trestného činu a ve vztahu k ní není uvedeno, jakého konkrétního protiprávního jednání se měla dopustit. Následně podotkla, že na formální i materiální stránku příkazů k odposlechu se klade značný důraz proto, že ze strany uživatele odposlouchávané stanice neexistuje v době jeho vydání

žádná procesní obrana, takže soudce nemá pouze rezignovaně převzít obsah návrhu státního zástupce na vydání příkazu, ale má sám aktivně přezkoumávat, zda je takový návrh důvodný, a to ve vztahu ke všem osobám, do jejichž sféry má být příkazem zasaženo, nicméně tato formální stránka nařízeného odposlechu ve vztahu k obviněné dodržena nebyla. V dané souvislosti konstatovala, že jednotná rozhodovací praxe Ústavního i Nejvyššího soudu klade důraz na řádné odůvodnění příkazu jako nepominutelného předpokladu zákonnosti jeho následného provedení coby důkazního prostředku v trestním řízení.

56. K argumentaci ministra spravedlnosti nálezem Ústavního soudu ze dne 13. 10. 2016, sp. zn. II. ÚS 1221/16, obviněná připomněla, že zákonnost úkonů trestního řízení se posuzuje podle práva platného a účinného v době, kdy byl úkon proveden, takže pokud ministr spravedlnosti argumentuje nálezem vydaným čtyři dny před rozhodnutím soudu druhého stupně, tento nemůže mít dopad do projednávané věci, jelikož dodatečná změna zákona nebo ustálené judikatury nemůže mít vliv na zákonnost odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nařízeného v době, kdy takový zákon nebo judikatura obdobného obsahu neexistovala. Nadto poznamenala, že citovaný nález se týkal prohlídky jiných prostor a pozemků, přičemž takový zásah do základních lidských práv není srovnatelně závažný jako příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, takže argumentace daným nálezem nemůže být přiléhavá na nyní posuzovaný případ.

57. Posledně namítla, že pohled ministra spravedlnosti na problematiku doktríny „ovoce z otráveného stromu“ je zcela lichý. K tomu uvedla, že úprava absolutní neúčinnosti důkazů opatřených nezákonným způsobem podle § 89 odst. 3 tr. ř. by byla zcela beze smyslu, pokud by bylo možné využívat takto nezákonně získané informace i za předpokladu, že by hrozilo prohlášení původního důkazu za nezákonný. Naproti tomu vysvětlila, že z § 89 odst. 3 tr. ř. zcela zřejmě vyplývá absolutní neplatnost důkazů, jež byly v trestním řízení opatřeny nezákonným způsobem, a že k takto opatřeným důkazům orgány činné v trestním řízení nepřihlížejí z úřední povinnosti. V návaznosti na to uzavřela, že z § 89 odst. 3 tr. ř. vyplývá, že odposlech a záznam telekomunikačního provozu získaný způsobem rozporným s § 88 tr. ř. (jako v dané věci) je důkazem absolutně neplatným a takovou vadu nelze ani následně zhojit. Argumentaci ministra spravedlnosti proto označila za rozpornou se základními zásadami trestního řízení i ústavními normami.

58. S ohledem na výše uvedené obviněná L. N. navrhla, aby Nejvyšší soud stížnost pro porušení zákona zamítl v souladu s § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. jako nedůvodnou.

III.

Přípustnost stížnosti pro porušení zákona

59. Nejvyšší soud v první řadě zkoumal, zda je výše uvedená stížnost pro porušení zákona přípustná, zda byla podána oprávněnou osobou, zda má všechny obsahové a formální náležitosti a zda poskytuje podklad pro věcné přezkoumání napadeného rozhodnutí či zda tu nejsou důvody pro její zamítnutí bez meritorního přezkoumání podle § 268 odst. 1 písm. a) tr. ř.

60. Stížnost pro porušení zákona je z hlediska § 266 tr. ř. přípustná, neboť byla podána osobou oprávněnou k jejímu podání – ministrem spravedlnosti – proti pravomocnému rozhodnutí soudu – usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2016, sp. zn. 6 To 106/2015 – jež není žádným z pravomocných rozhodnutí, proti kterým nelze podat stížnost pro porušení zákona (viz Šámal, P. a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 3299). Splňuje také náležitosti obsahu stížnosti pro porušení zákona ve smyslu § 267 odst. 1 tr. ř. (včetně obecných náležitostí podle § 59 odst. 3 tr. ř.).

61. K námitce obviněného MUDr. D. R. stran nepřípustnosti podané stížnosti pro porušení zákona, kterou opírá o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2004, sp. zn. 4 Tz 59/2004, a souvisejícímu návrhu na postup podle § 20 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, nutno uvést následující. Citovaným rozhodnutím Nejvyššího soudu byla vyslovena nepřípustnost stížnosti pro porušení zákona z důvodu, že v daném případě přicházelo v úvahu rovněž podání jiného

mimořádného opravného prostředku – návrhu na povolení obnovy řízení – přičemž systematickým výkladem bylo dovozeno, že obnova řízení umožňuje provést nápravu vadného rozhodnutí v širší míře než stížnost pro porušení zákona, takže má v tomto směru „přednost“. V nyní posuzované věci nicméně podání žádného jiného mimořádného (natož řádného) opravného prostředku proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu v úvahu nepřichází, když nutno zdůraznit, že podání dovolání není proti napadenému usnesení odvolacího soudu přípustné (srov. § 265a tr. ř.) a argumentovat nelze pochopitelně ani tím, že dovolání bude možné podat někdy v budoucnu proti (jinému než nyní napadenému) pravomocnému rozhodnutí soudu druhého stupně. Závěr o nepřípustnosti nyní podané stížnosti pro porušení zákona z důvodu konkurence s jiným v úvahu přicházejícím (mimořádným) opravným prostředkem, jakož ani související návrh na postoupení věci velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu podle § 20 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, tudíž není opodstatněný. K tomu lze dodat, že v případě souběžného podání stížnosti pro porušení zákona a dovolání v téže věci je Nejvyšší soud v souladu s § 266a tr. ř. projedná ve společném řízení. V dané souvislosti je rovněž vhodné připomenout, že § 20 odst. 1 zákona o soudech a soudcích předpokládá postoupení věci velkému senátu příslušného kolegia Nejvyššího soudu toliko v případech, kdy senát Nejvyššího soudu dospěje k odlišnému *hmotně* právnímu názoru, než jaký byl vyslovený v jiném rozhodnutí Nejvyššího soudu, jelikož § 20 odst. 2 zákona o soudech a soudcích stanoví, že v případě odlišného právního názoru o *procesním* právu ustanovení odstavce 1 o postoupení věci velkému senátu neplatí, ledaže senát Nejvyššího soudu jednomyslně dospěje k závěru, že řešená procesní otázka má po právní stránce zásadní význam. Obdobně tak nebyl shledán opodstatněným ani návrh na postoupení věci velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu z důvodu vyřešení sporné – procesní – otázky stran výkladu a aplikace § 88 a § 158d tr. ř. V návaznosti na tento návrh nutno poukázat na skutečnost, že problematiku týkající se náležitostí odůvodnění příkazu řešil velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu ve svém usnesení ze dne 26. 6. 2013, sp. zn. 15 Tdo 510/2013 (byť se v dané věci jednalo o příkaz k domovní prohlídce, závěry citovaného rozhodnutí lze vztáhnout i na příkaz k odposlechu a příkazu telekomunikačního provozu a povolení sledování osob a věcí – jelikož ve všech případech se jedná o rozhodnutí *sui generis*, jimiž se rozhoduje o legitimaci zásahu do základních práv a svobod v trestním řízení), přičemž jeho závěry byly v tomto směru následně potvrzeny i (zamítavým) nálezem Ústavního soudu ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 47/13.

62. Stran návrhů obviněných Ing. V. K. a Ing. M. J. na přerušení řízení o stížnosti pro porušení zákona do pravomocného (meritorního) rozhodnutí věci Nejvyšší soud konstatuje, že takový procesní postup není opodstatněný a nemá ani oporu v zákoně. Zákonná úprava tohoto mimořádného opravného prostředku nevyklučuje podání stížnosti pro porušení zákona před rozhodnutím o meritu věci, naopak (i) takové případy předpokládá, když připouští její podání nejen proti pravomocným (procesním i meritorním) rozhodnutím soudu, nýbrž i proti pravomocným rozhodnutím státního zástupce (s výjimkou případů, kdy je možný postup podle § 174a tr. ř.), a to nehledě na skutečnost, zda je stížnost pro porušení zákona podána ve prospěch či neprospěch obviněného. Nejvyšší soud přitom o stížnostech pro porušení zákona podaných „v průběhu trestního řízení“ (před vydáním meritorního rozhodnutí) v neprospěch obviněného ve své praxi běžně rozhoduje (srov. kupř. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tz 8/2016, sp. zn. 3 Tz 12/2016, sp. zn. 5 Tz 29/2016), a proto není důvod, aby v této věci postupoval jiným způsobem, když pro takový postup především ani nemá zákonný podklad.

63. Důvodným neshledal Nejvyšší soud ani návrh obviněného MUDr. D. R. na předložení věci Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy pro rozpor institutu stížnosti pro porušení zákona s ústavním pořádkem. K tomu nutno připomenout, že Ústavní soud se ústavní konformitou daného mimořádného opravného prostředku poměrně podrobně (i v historickém a komparativním ohledu) zabýval ve svém derogačním nálezu ze dne 31. 10. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01, kterým zrušil některá ustanovení trestního řádu o stížnosti pro porušení zákona (§ 272 tr. ř., § 276 věty čtvrté tr. ř.), podle nichž mohl Nejvyšší soud zrušit napadené pravomocné rozhodnutí i v neprospěch

obviněného. Ústavní soud (z důvodu vázanosti rozsahem návrhu) sice nemohl zrušit celou úpravu stížnosti pro porušení zákona, dospěl-li by eventuálně k závěru o jejím nesouladu s ústavním pořádkem, z odůvodnění jeho nálezu však plyne, že za protiústavní (z důvodu rozporu s principem „rovnosti zbraní“) považoval toliko „*kasační a apelační oprávnění Nejvyššího soudu v řízení o stížnosti pro porušení zákona v neprospěch obviněného*“. Z tohoto závěru přitom Ústavní soud nečinil žádné výjimky stran případného rozhodování Nejvyššího soudu o stížnosti pro porušení zákona před pravomocným skončením věci (dlužno dodat, že právní úprava stížnosti pro porušení zákona se v tomto směru od doby vydání nálezu Ústavního soudu nezměnila). Nadto lze k souvisejícím námitkám obviněného MUDr. D. R. poznamenat, že státní zástupce nemá „neomezený přístup“ ke stížnosti pro porušení zákona, ani právní nárok na to, aby ministr spravedlnosti jeho podnětu vyhověl, jelikož podání tohoto mimořádného opravného prostředku závisí toliko na (právním) uvážení ministra spravedlnosti. Naproti tomu je zapotřebí podotknout, že k podání podnětu ministru spravedlnosti na podání stížnosti pro porušení zákona mají obě procesní strany (tj. státní zástupce i obviněný) rovný přístup.

64. V návaznosti na shora uvedené Nejvyšší soud posoudil jako nadbytečný návrh MUDr. D. R. na provedení důkazů, a to jeho podnětu k podání stížnosti pro porušení zákona ze dne 16. 1. 2017 a reakci ministra spravedlnosti ze dne 2. 2. 2017 o nevyhovění jeho podnětu. Tyto důkazní návrhy, resp. skutečnosti, k jejichž ověření byly dané důkazy navrženy, totiž nemají relevantní souvislost s předmětem řízení o nyní přezkoumávané stížnosti pro porušení zákona.

IV.

Důvodnost stížnosti pro porušení zákona

Obecná východiska

65. Nejvyšší soud podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a dospěl k následujícím závěrům.

66. Ministr spravedlnosti v podaném mimořádném opravném prostředku vytýká porušení ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř., § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. a § 259 odst. 1 tr. ř., Nejvyšší soud proto prvně vymezí související obecná východiska, aby následně mohl posoudit, zda došlo usnesením odvolacího soudu k porušení daných ustanovení.

67. Ustanovení **§ 254 odst. 1 tr. ř.** vymezuje rozsah přezkumné povinnosti soudu druhého stupně tak, že pokud tento nezamítne nebo neodmítne odvolání podle § 253 tr. ř., přezkoumá zákonnost i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad, přičemž k vadám, které v odvolání nejsou vytýkány, přihlédne, jen pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání.

68. Ustanovení § 258 odst. 1 tr. ř. stanoví vady odvoláním napadeného rozsudku nalézacího soudu zakládající kasační důvody rozhodnutí soudu druhého stupně. Podle **§ 258 odst. 1 písm. a) tr. ř.** odvolací soud zruší napadený rozsudek pro podstatné vady řízení, které rozsudku předcházelo, a to zejména proto, že v tomto řízení byla porušena ustanovení, jimiž se má zabezpečit objasnění věci nebo právo obhajoby, jestliže mohly mít vliv na správnost a zákonnost přezkoumávané části rozsudku. Podle **§ 258 odst. 1 písm. b) tr. ř.** soud druhého stupně zruší rozsudek soudu prvního stupně pro jeho vady spočívající především v nejasnosti nebo neúplnosti jeho skutkových zjištění týkajících se přezkoumávané části rozsudku, nebo proto, že se ohledně takové části nalézací soud nevypověděl se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí. A podle **§ 258 odst. 1 písm. c) tr. ř.** odvolací soud zruší napadený rozsudek, pokud vzniknou pochybnosti o správnosti skutkových

zjištění ohledně přezkoumávané části rozsudku a k objasnění věci je třeba důkazy opakovat nebo provádět důkazy další a jejich provádění před soudem druhého stupně by znamenalo nahrazovat činnost soudu prvního stupně.

69. V návaznosti na to upravuje § 259 odst. 1 tr. ř. omezení možnosti odvolacího soudu vrátit věc soudu prvního stupně pouze za předpokladu, že vadu nelze odstranit ve veřejném zasedání, zejména pokud jsou skutková zjištění tak nedostatečná, že je nutno hlavní líčení opakovat nebo provádět rozsáhlé a obtížně proveditelné doplnění dokazování.

70. V nyní posuzované věci rozhodl odvolací soud o zrušení rozsudku soudu prvního stupně a vrácení věci k novému projednání a rozhodnutí mj. z důvodu zásadní procesní vady spočívající v nezákonnosti odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu podle § 88 tr. ř., jakož i v nezákonnosti sledování osob a věcí podle § 158d tr. ř., a to vzhledem k nedostatečnému odůvodnění příkazů podle § 88 odst. 2 tr. ř. a písemných žádostí podle § 158 odst. 4 tr. ř. Nejvyšší soud proto připomene rovněž základní teoretická východiska pro posouzení zákonnosti daných úkonů.

71. **Odposlech a záznam telekomunikačního provozu** (elektronická komunikace), jakožto zajišťovací institut, je za podmínek vymezených v § 88 tr. ř. dovozeným zásahem do tajemství zpráv podávaných telefonem nebo jiným podobným zařízením, které je zaručeno čl. 13 Listiny a čl. 8 odst. 1, 2 Úmluvy. Prvně nutno předeslat, že některé nyní posuzované odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu byly nařizovány v období před 31. 12. 2011 a některé až po tomto datu, přičemž ustanovení § 88 odst. 1 tr. ř. bylo zákonem č. 459/2011 Sb. s účinností od 1. 1. 2012 novelizováno. Pro zákonné nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 odst. 1 tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2011 přitom muselo být vedeno trestní řízení pro *zvlášť závažný zločin* nebo pro jiný *úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva*, zatímco podle § 88 odst. 1 tr. ř. ve znění zákona č. 459/2011 Sb. muselo být vedeno trestní řízení pro *zločin*, na který zákon stanoví trest odnětí svobody *s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let*, nebo pro zde výslovně *vyjmenované trestné činy* nebo pro jiný *úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva*. Naříditi odposlech a záznam telekomunikačního provozu podle § 88 odst. 1 tr. ř. (ve znění účinném před i po 31. 12. 2011) lze pouze

- pokud lze *důvodně předpokládat*, že jím *budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení* (takový důvodný předpoklad možno vyvodit např. z povahy trestné činnosti, která vyžaduje častou komunikaci pachatele nebo ze samotného faktu, že podezřelý velmi často komunikuje s dalšími podezřelými osobami), a

- *nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak* nebo *bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo* (a to zpravidla pokud není možné předpokládat, že k usvědčení pachatelů postačují „běžné“ důkazní prostředky, jelikož jejich provádění by mohlo vést k vyzrazení, a tedy i zmaření probíhajícího prověřování).

72. Ustanovení § 88 odst. 2 tr. ř. stanoví, že odposlech a záznam telekomunikačního provozu nařizuje předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce v obligatorní *písemné* podobě. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jakož i příslušný návrh státního zástupce k jeho vydání přitom musí obsahovat:

- *uživatelskou adresu či zařízení* (včetně telefonního čísla),

- *osobu uživatele*, pokud je její totožnost známa,

- *dobu*, po kterou bude odposlech a záznam telekomunikačního provozu prováděn, která nesmí být delší než čtyři měsíce,

- *úmyslný trestný čin* ve smyslu § 88 odst. 1 tr. ř. (včetně případného odkazu na vyhlášenou mezinárodní smlouvu, je-li vedeno trestní řízení pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání tato mezinárodní smlouva zavazuje),

- *konkrétní skutkové okolnosti*, které vydání tohoto příkazu (včetně doby jeho trvání) odůvodňují,

- *účel* odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jakož i odůvodnění, *proč nelze*

sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo proč by bylo jinak jeho dosažení podstatně ztíženo, - ve fázi před zahájením trestního stíhání rovněž odůvodnění *neodkladnosti nebo neopakovatelnosti* úkonu ve smyslu § 160 odst. 4 tr. ř. [srov. Šámal, P. a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 1196, 1207; Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol. Kurs trestního práva. Trestní právo procesní. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 369; Drašík, A., Fenyk, J. a kol. Trestní řád. Komentář. I. díl (§ 1 až 179h). Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2017, str. 802-804].

73. **Sledování osob a věcí**, jakožto operativně pátrací prostředek, může být podle § 158b tr. ř. použit v trestním řízení o jakémkoliv *úmyslném trestném činu, nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo*, přičemž tento institut je s ohledem na jeho charakter, jakož i systematické zařazení v trestním řádu využíván zpravidla již ve fázi před zahájením trestního stíhání (srov. Šámal, P. a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 1992). Sledování, při kterém mají být pořizovány zvukové, obrazové nebo jiné záznamy, lze se zřetelem k § 158d odst. 2 tr. ř. uskutečnit na základě písemného *povolení státního zástupce*, avšak má-li být sledováním zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, do listovního tajemství nebo zjišťován obsah jiných písemností a záznamů uchovávaných v soukromí za použití technických prostředků, může být podle § 158d odst. 3 tr. ř. uskutečněno pouze na základě předchozího (písemného) *povolení soudce*. Povolení soudce nebo státního zástupce ke sledování osob a věcí lze vydat jen na základě písemné **žádosti**, která musí být v souladu s § 158d odst. 4 tr. ř. odůvodněna *podezřením na konkrétní trestnou činnost* a, jsou-li známy, též *údaji o osobách či věcech*, které mají být sledovány, zatímco v samotném **povolení** musí být stanovena rovněž *doba*, po kterou bude sledování prováděno a která nesmí být delší než šest měsíců. Nutno přitom rozlišovat případy, kdy sledování osob a věcí povoluje státní zástupce podle § 158d odst. 2 tr. ř. na základě písemné žádosti *policejního orgánu*, od případů, kdy sledování osob a věcí povoluje soudce podle § 158d odst. 3 tr. ř. na základě písemné žádosti (zpravidla) *státního zástupce*.

74. Vzhledem k výše uvedenému pak možno konstatovat, že na odůvodnění povolení sledování osob a věcí (jakož i na písemné žádosti o vydání povolení) podle § 158d odst. 4 tr. ř. jsou v obecnosti kladeny relativně nižší nároky než na odůvodnění příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 odst. 1, 2 tr. ř. Byť lze uznat, že zásah do soukromí provedený podle § 158d odst. 3 tr. ř. může být srovnatelně intenzivní (nebo i intenzivnější) než v případě odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 tr. ř., zásadní v tomto směru je, že jde o zásah podmíněný souhlasem soudu, přičemž Ústavní soud neshledal ústavní deficit této úpravy [srov. Drašík, A., Fenyk, J. a kol. Trestní řád. Komentář. I. díl (§ 1 až 179h). Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2017, str. 1196].

75. Pro úplnost je vhodné poznamenat, že v případě odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jakož i sledování osob a věcí se rozhoduje (jak již výše zmíněno) formou rozhodnutí *sui generis*. Tato rozhodnutí se uplatňují zpravidla tam, kde jde o zásahy do základních práv a svobod, přičemž je tak nutno učinit bez zbytečného prodlení, neboť jinak by byl ohrožen účel trestního řízení (srov. Šámal, P., Musil, J., Kuchta, J. a kol. Trestní právo procesní. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 435-436). Rozhodnutím *sui generis* je kupř. i obžaloba nebo návrh na potrestání. Nejvyšší soud se nicméně v nyní posuzované věci omezí toliko na ta rozhodnutí *sui generis*, v jejichž důsledku dochází k zásahu do základních práv a svobod (tj. příkazy, nařízení, povolení, souhlasy atp.), potažmo na žádosti nebo návrhy na jejich vydání.

76. K požadavkům kladeným na odůvodnění těchto typů rozhodnutí (které lze *a maiori ad minus* vztáhnout i na odůvodnění žádostí nebo návrhů na jejich vydání) existuje bohatá judikatura Nejvyššího i Ústavního soudu. Z judikatury Nejvyššího soudu lze poukázat především na usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2013, **sp. zn. 15 Tdo 510/2013** (publikované pod č. 13/2014 Sb. rozh. tr.), které se zabývalo (mimo jiné) i náležitostmi odůvodnění příkazu k domovní prohlídce. Podle právní věty daného rozhodnutí je soud před vydáním příkazu k domovní prohlídce podle § 83 odst. 1 tr. ř. povinen bedlivě zkoumat, zda v

posuzované věci jsou pro nařízení domovní prohlídky splněny všechny zákonné podmínky, které je v odůvodnění příkazu povinen náležitě a zřetelně vyložit. Je-li příkaz k domovní prohlídce vydáván ve stadiu prověřování, je třeba v odůvodnění vysvětlit, proč jde o úkon neodkladný nebo neopakovatelný ve smyslu § 160 odst. 4 tr. ř., popř. to uvést v protokolu o domovní prohlídce, což by mělo být z logiky věci obsaženo již v návrhu státního zástupce. Jestliže při následné kontrole a po zvážení všech souvislostí lze konstatovat, že *věcné důvody* pro neodkladnost či neopakovanost úkonu byly splněny, pak neexistence zdůvodnění neodkladnosti nebo neopakovatelnosti – byť je vadou řízení – nedosahuje takové roviny, aby byla sama o sobě důvodem pro rušení příslušných meritorních rozhodnutí, neboť jde ve své podstatě o *vadu* toliko *formální*, bez vlivu na věcnou správnost provedení neodkladného či neopakovatelného úkonu. Takový právní názor je projevem v judikatuře Ústavního (ale i Nejvyššího) soudu deklarované *doktríny materiálního právního státu* (k tomu srov. též usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. I. ÚS 3108/08, publikované pod č. 9 ve sv. 52 Sb. nál. a usn.).

77. Ústavní soud shora citované rozhodnutí velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu věcně přezkoumal a ve svém zamítavém nálezu ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. **PI. ÚS 47/13** (publikovaném pod č. 76 ve sv. 73 Sb. nál. a usn.), dospěl při použití *testu účinnosti trojí kontroly* (policejní orgán-státní zástupce-soud) k závěru, že v posuzovaném případě podal policejní orgán řádně věcně i formálně odůvodněný návrh státnímu zástupci a ten pak soudci, přičemž všichni tito posuzovali příkaz k domovní prohlídce jako úkon, jehož neodkladnost, resp. neopakovatelnost je zachycena a prokázána ve spisovém materiálu. Odůvodnění návrhu státního zástupce a rozhodnutí soudce ani protokol o prohlídce sice formálně neobsahovaly pasáž, která by se výslovně věnovala neodkladnosti či neopakovatelnosti dané prohlídky, nicméně tato neodkladnost či neopakovatelnost byla *ze spisového materiálu, z okolností případu a z procesní charakteristiky této fáze řízení* zřejmá. Nadto lze poznamenat, že plénum Ústavního soudu shledalo dostatečným odůvodněním neodkladnosti a neopakovatelnosti domovní prohlídky konstatování, že „*v daném případě hrozí reálné nebezpečí z prodlení a z manipulace s důkazními prostředky důležitými pro trestní řízení*“ (bez výslovného uvedení, že se jedná o neodkladný a neopakovatelný úkon), které bylo obsaženo pouze v žádosti policejního orgánu na vydání návrhu příkazu k domovní prohlídce.

78. Být lze za „určující“ pro posouzení příkazů k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a povolení ke sledování osob a věcí v nyní projednávané věci považovat závěry shora citovaného *plenárního* nálezu Ústavního soudu navazujícího na závěry usnesení *velkého senátu* trestního kolegia Nejvyššího soudu, lze připomenout i „starší“ judikaturu Ústavního soudu dotýkající se dané problematiky. Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 15. 3. 2006, sp. zn. **III. ÚS 231/05**, uvedl, že zdůvodnění úsudku o neodkladnosti úkonu je potřebné, protože zaručuje transparentnost trestního řízení a jeho kontrolovatelnost procesními stranami. Nároky na preciznost a detailnost slovního zdůvodnění neodkladnosti však podle jeho názoru nemohou být přílišné, neboť posouzení neodkladnosti je mimořádně silně ovlivněno různými situačními okolnostmi případu a informace o důvodech neodkladnosti není a často ani nemůže být vyčerpávajícím způsobem obsažena jen v důkazním materiálu, nýbrž vyplývá i z různých neformálních zdrojů informací, jako jsou policejní evidence, výsledky operativně pátrací činnosti z bezprostředního pozorování situace na místě činu, z pozorování chování obviněného v průběhu vyšetřování apod. Nadměrné formalizování této počáteční etapy vyšetřování, v níž se k provádění neodkladných úkonů nejčastěji přikračuje, a požadavek detailní dokumentace a detailního formulování důvodů pro neodkladnost postupu by neúměrně komplikovaly počáteční fázi vyšetřování a v řadě případů by znemožňovaly dosáhnout cíle trestního řízení. Absence podrobného zdůvodnění sama o sobě nezpůsobuje automaticky důkazní neúčinnost takového úkonu, jestliže *při následné kontrole a po zvážení všech souvislostí lze konstatovat, že věcné důvody pro neodkladnost úkonu byly splněny*. Obdobně se k nárokům na odůvodnění neodkladnosti, potažmo neopakovatelnosti domovní prohlídky vyjádřil Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. **III. ÚS 1033/07**, v němž zdůraznil, že dochází-li k

domovním prohlídkám zejména v počátcích prověřování trestní věci, nelze mít na obsah a podrobnost odůvodnění příkazů přemrštěné nároky. Ve svém usnesení ze dne 14. 5. 2009, sp. zn. **III. ÚS 2221/08**, se pak Ústavní soud zabýval odůvodněním příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu s tím, že adekvátní úroveň obsahové preciznosti jednotlivých náležitostí příkazu se odvíjí od zákonného požadavku, že k jeho vydání postačí důvodně předpokládat, že jím budou sděleny významné skutečnosti pro trestní řízení. Z toho důvodu se podle Ústavního soudu v případě příkazů k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu uplatní přiměřeně (resp. ještě výrazněji) názor vyslovený v souvislosti s institutem usnesení o zahájení trestního stíhání, podle něhož trestná činnost nemusí (a ani nemůže) být v tomto stadiu prokázána a posléze ve skutkové větě popsána natolik spolehlivě v míře, jako je tomu např. u podané obžaloby (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 2. 2004, sp. zn. III. ÚS 554/03, publikované pod č. 4 ve sv. 32 Sb. nál. a usn.). Z „novější“ judikatury Ústavního soudu lze poukázat na jeho usnesení ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. **II. ÚS 907/13**, v němž konstatoval, že ústavněprávního rozměru nabývá až takový deficit, kdy neodkladnost úkonu není z odůvodnění příkazu (ani interpretací) jakkoliv seznatelná, byť alespoň v (minimálním) nezbytném rozsahu.

79. V neposlední řadě lze připomenout i závěry senátu č. 4 Nejvyššího soudu, jenž je podle rozvrhu práce příslušný k rozhodování o návrzích na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a příkazu k zjištění údajů o telekomunikačním provozu podle § 314l a násl. tr. ř. Nejvyšší soud přezkoumal ve svém usnesení ze dne 11. 10. 2015, sp. zn. **4 Pzo 3/2014**, dva příkazy k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vydané v trestní věci vedené pro spáchání trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák., trestného činu pletich při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. a trestného činu poškozování finančních zájmů Evropských společenství podle § 129a odst. 1, odst. 4 písm. b) tr. zák. Nejvyšší soud zde uvedl, že *„byť jsou odůvodnění těchto rozhodnutí stručná, nechybí v nich argumentace, že odposlechem budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení, zejména půjde o zjištění vzájemných vazeb a kontaktů mezi pachateli, jakož i rozsah prověřované trestné činnosti. Rovněž konstatuje, že sledovaného účelu nelze dosáhnout jinými prostředky, neboť je dán předpoklad, že vzájemná komunikace mezi zainteresovanými osobami probíhá telefonicky. Je proto třeba uzavřít, že elementární náležitosti, které podle § 88 odst. 2 tr. ř. v tehdy platném znění mají být v odůvodnění takového příkazu obsaženy, v nich skutečně obsaženy jsou. Chybí pouze podrobnější popis skutkových okolností, ty ale vyplývají z návrhu státního zástupce, takže nelze uzavřít, že by oba návrhy byly vydány, aniž by soudkyně nebyla seznámena alespoň s prvotními skutkovými okolnostmi zjištěnými na prvopočátku trestního řízení. Rovněž doba, na kterou byl odposlech povolen ... nepřesáhla zákonnou lhůtu čtyř měsíců, v tomto ohledu rozhodnutí konvenují zákonu, nebylo však podrobněji zdůvodněno, proč je odposlech hned zpočátku povolován na maximálně přípustnou dobu, což však nemá charakter takové vady, jejímž důsledkem by bylo porušení zákona. Oba příkazy Nejvyšší soud považuje za vydané v souladu se zákonem. ... Je třeba si uvědomit, že na počátku každého přípravného řízení, zejména pak ve věcech tzv. hospodářské kriminality, je prokázaných skutečností minimum a k jejich prověření obvyklé vyšetřovací metody, jako jsou výslechy osob, ohledání místa činu, domovní prohlídky či prohlídky jiných prostor a pozemků, apod., rozhodně nepostačují a jejich použití by vedlo k předčasnému prozrazení, že předmětná věc či činnost se ocitla v zájmu policie, na což by případní pachatelé zcela logicky odpovídajícím způsobem reagovali.“* (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. **4 Pzo 4/2014**). K obdobným závěrům dospěl Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 21. 6. 2016, sp. zn. **4 Pzo 4/2016**. V této věci bylo prověřováno podezření ze spáchání trestných činů podle § 220 odst. 1, § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a) a § 257 odst. 1 písm. d), odst. 3 písm. a), b) tr. zákoníku, v souvislosti s čímž byly postupně vydány tři příkazy k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Nejvyšší soud po jejich posouzení uvedl, že byť mohlo být odůvodnění příkazů ohledně předpokladu, že odposlechem budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení, důkladnější, nechybí v nich zmínka, že jde zejména o zjištění vzájemných vazeb

a vztahů mezi pachateli, jakož i rozsahu prověřované trestné činnosti. Dále konstatoval, že i navzdory absenci výslovného odůvodnění bylo s ohledem na charakter trestné činnosti zřejmé, že sledovaného účelu nebylo možné dosáhnout jiným způsobem a stejně tak byla z příkazů dovoditelná potřeba nařídit odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu na dobu čtyř měsíců, jelikož kratší doba by s ohledem na charakter a povahu dané trestné činnosti nemusela umožnit zjištění skutečností významných pro trestní řízení, které povedou k zahájení trestního stíhání (viz též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2015, sp. zn. 4 Pzo 5/2015).

80. K požadavkům na odůvodnění příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu či povolení ke sledování osob a věcí, potažmo k hodnocení zákonnosti těchto úkonů a důkazů získaných na jejich základě, lze připomenout i některá související doktrinární východiska. Z těchto se podává, že kontinentální trestní řízení vychází z *formálně-materiální povahy důkazu* a zpravidla jen takové *vady úkonu, které porušují právo na spravedlivý proces*, vedou k vyloučení důkazu. Zásada volného hodnocení důkazů totiž orgánům činným v trestním řízení ukládá, aby bylo k vadám řízení přistupováno diferencovaně – materiálně. Trestní řád sice pro některé důkazy vyžaduje zvláštní podmínky jejich opatření a provedení, ale pro jejich nesplnění zpravidla výslovně nestanoví jako důsledek neplatnost, neúčinnost apod. Činí tak pouze tehdy, když by provedení důkazu způsobilo státu nebo osobě, proti níž se řízení vede, vážnou škodu nebo ohrozilo jiné státem uznané zájmy, přičemž takové důkazy jsou v trestním řízení nepřípustné. Je tak tomu v případě získání důkazu nezákonným donucením nebo hrozbou takového donucení (§ 89 odst. 3 tr. ř.) nebo v případě nesplnění kogentních procesních podmínek, za kterých má být důkaz proveden. Doktrína pak konkrétně ve vztahu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jakož i k sledování osob a věcí konstatuje, že případné *neúplné či nedostatečné odůvodnění příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebo povolení ke sledování osob a věcí*, které dostatečně podrobně neobsahuje všechny požadavky uvedené v § 88 odst. 1, 2 tr. ř. nebo v § 158d odst. 4 tr. ř., *ne musí bez dalšího založit nepoužitelnost odposlechlů a záznamů opatřených na jejich podkladě, pokud je zjevné, že v dané věci byly splněny materiální podmínky pro jejich vydání* [srov. Draščík, A., Fenyk, J. a kol. Trestní řád. Komentář. I. díl (§ 1 až 179h). Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2017, str. 804, 877, 878, 1196].

Vlastní posouzení stížnosti pro porušení zákona

81. Ve světle shora vymezených teoretických východisek Nejvyšší soud přistoupil k posouzení odůvodnění **příkazů k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu**, které byly odvolacím soudem shledány jako nezákonné.

82. První příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu ze dne 11. 11. 2011, č. j. **40 Nt 482/2011-9** (č. l. 3283 a násl. spisu), vydala soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem na základě návrhu státního zástupce Krajského státního zastupitelství a předloženého spisového materiálu (který byl původně evidován pod č. j. OKFK-268/TČ-2011-200204) v trestní věci vedené pro podezření ze spáchání zločinů poškození finančních zájmů Evropských společenství podle § 260 odst. 1, 5 tr. zákoníku a sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. b), c) tr. zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku. Nařídila jím odposlech a záznam telekomunikačního provozu zde specifikovaných účastnických čísel MUDr. P. K., MUDr. K. P., Ing. I. S., Ing. P. D., Ing. V. P. a JUDr. B. S.-H., a to na dobu čtyř měsíců. V odůvodnění příkazu pak uvedla, že:
„Státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem předložil dne 11. listopadu 2011 soudkyni podepsaného soudu návrh na vydání nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vedeného prostřednictvím shora uvedených telefonních čísel s tím, že Útvar odhalování korupce a finanční kriminality, Služba kriminální policie a vyšetřování Policie ČR, Odbor závažné hospodářské trestné činnosti pod č. j. OKFK-268/TČ-2011-200204 zahájil dne 4. 11. 2011 úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání zločinů poškození finančních zájmů Evropských společenství podle § 260 odst. 1, odst. 5 trestního zákoníku a sjednání výhody

při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2, písm. b), písm. c) trestního zákoníku, ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, kterých se měly dopustit dosud neustanovené osoby tím, že se po společné dohodě rozhodly ovlivnit zadávací řízení při zadání veřejné zakázky týkající se rekonstrukce zámku Buštěhrad, které bylo zveřejněno v informačním systému veřejných zakázek dne 22. 7. 2011, kdy zadavatelem zakázky je Středočeský kraj, s předpokládanou hodnotou stavebních prací ve výši 181.666.666 Kč bez DPH, přičemž zadávací řízení má být ovlivněno tak, aby byla jako vítězný uchazeč vybrána pachateli předem vybraná společnost Konstruktiva Branko, a. s., IČ 18629628, se sídlem Mikuleckého 1308, Praha 4, za formální účasti dalších pěti uchazečů, kterým mají být dodány na CD nosičích nabídky předem připravené společností Konstruktiva Branko, a. s., ve spolupráci s dosud neustanovenou projekční kanceláří se sídlem v Ú. n. L., přičemž nabídky dalších uchazečů, které v zadávacím řízení nemají uspět, mají být dalším uchazečům předány i s přihláškou do zadávacího řízení. Dosud neustanovená osoba jednající za společnost Konstruktiva Branko, a. s., pak má připravit položkový rozpočet stavebních a dalších prací souvisejících s rekonstrukcí zámku Buštěhrad, navýšený oproti původnímu rozpočtu rekonstrukce, který byl stanoven projektantem, o částku 35 mil. Kč, jejíž větší část má být po ukončení zadávacího řízení a po vydání stavebního povolení poukázána ve prospěch dosud neustanovených stavebních společností prostřednictvím fiktivních faktur za poradenskou činnost pro vítěze zadávacího řízení, přičemž na rekonstrukci mají být čerpány i prostředky Evropských společenství v rámci Regionálního operačního programu NUTS II Střední Čechy.

Prověřováním uvedené trestné činnosti bylo zjištěno, že osobou, která má mít z trestné činnosti majetkový prospěch, je mimo jiné **MUDr. D. R.**, který má jednat za zadavatele zakázky. Další osobou podílející se na páčání trestné činnosti je **MUDr. P. K.**, naposledy bytem 5. k., D., který má organizovat a koordinovat postup osob zúčastněných na zadávacím řízení a který má mít z trestné činnosti rovněž majetkový prospěch, stejně jako **MUDr. K. P.**, toho času ředitelka Oblastní nemocnice K., a. s., která v současné době žije s MUDr. P. K. Většina prostředků pocházejících z účelového navýšení ceny díla má být od předem určeného vítězného uchazeče, společnosti Konstruktiva Branko, a. s., poukázána společnosti FISA, s. r. o., IČ 47541733, jejíž jednatelkou je **Ing. I. S.**, bytem K., O., a to prostřednictvím fakturace podle účelově uzavřené smlouvy o spolupráci či poradenství. Z této společnosti pak mají být prostředky dosud nezjištěným způsobem převedeny mimo jiné ve prospěch MUDr. R., MUDr. K. a MUDr. P. Za společnost Konstruktiva Branko, a. s., se má na páčání trestné činnosti podílet člen jejího představenstva **Ing. P. D.**, bytem N., P., který má mít na starost přípravu nabídek všech uchazečů v zadávacím řízení, které by za tím účelem měla zpracovat dosud nezjištěná projekční kancelář se sídlem v Ú. n. L. Dle zajištěné dokumentace byla zpracováním projektové dokumentace pro zadavatele pověřena společnost ARIA, spol. s r. o., IČ 451442249, jejímž jednatelem je **Ing. V. P.**, u něž je důvodný předpoklad, že se bude účastnit jednání podezřelých a že bude i telefonicky instruován, jaký má být obsah konečné verze položkového rozpočtu zadavatele Středočeského kraje, dle kterého bude vybírána vítězná nabídka. MUDr. D. R. má s MUDr. K. a MUDr. P. komunikovat prostřednictvím telefonu vedoucí oddělení útvaru poradců hejtmána **JUDr. B. S.-H.**

Soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem přezkoumala návrh státního zástupce a předložený spisový materiál a dospěla k závěru, že podmínky pro nařízení odposlechu stanovené v § 88 odst. 1, odst. 2 tr. řádu jsou v dané věci splněny, neboť je dán důvodný předpoklad, že prostřednictvím telefonické komunikace budou dojednávány detaily páchané trestné činnosti, případně mohou být zjištěny další osoby na trestné činnosti se podílející. S ohledem na úzký okruh pachatelů, kteří se osobně znají a mají možnost společně jednat na místech veřejnosti nepřístupných, by bez odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu bylo zjištění všech skutečností důležitých pro trestní řízení a vztahující se k jednání podezřelých podstatně ztíženo či znemožněno. Jelikož podmínky stanovené v § 88 odst. 1 tr. řádu jsou splněny a požadovaný úkon je třeba považovat za neodkladný ve smyslu ustanovení § 160 odst. 3, odst. 4 tr. řádu, byl odposlech nařízen a jeho doba byla stanovena v délce čtyř měsíců v souladu s návrhem státního zástupce.“

83. Státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem odůvodnil podání návrhu na vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu navíc tím, že pro účely trestního řízení je nutné zadokumentovat obsah jednání a dohod shora uvedených podezřelých, případně dalších osob a zjistit jejich úlohu při páčání trestné činnosti. S poukazem na odůvodnění svého návrhu a obsah spisového materiálu pak rovněž konstatoval, že při vzájemné osobní znalosti podezřelých nelze použít pouze instituty trestního řádu nezasahující do jejich práv, ale že k zadokumentování jejich trestné činnosti je nutné využívat prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajováno. Policie České republiky, (bývalý) Útvar odhalování korupce a finanční kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování, Odbor závažné hospodářské trestné činnosti (dále též „policejní orgán“) ve svém podnětu k podání žádosti o vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu ze dne 10. 11. 2011 specifikoval, že:

„... V rámci operativního šetření byly od osoby pohybující se v zájmovém prostředí potvrzeny informace uváděné v trestním oznámení a byly opatřeny též některé dokumenty k předmětnému zadávacímu řízení, jako naceněný stavební položkový rozpočet zadavatele (který by v této fázi zadávacího řízení měl mít k dispozici pouze zadavatel), dokumentace ke stavebnímu povolení nebo dokumentace pro zadání stavby. V současné době proběhlo první kolo zadávacího řízení, při kterém byli losem vybráni zájemci pro obeslání výzvy k podání nabídek. Využitím operativně pátracích prostředků ve smyslu ust. § 158 odst. 3 tr. řádu a dalším operativním šetřením bylo zjištěno, že v nejbližších dnech má docházet k osobním vzájemným schůzkám osob podílejících se na této trestné činnosti, kde si budou upřesňovat další postup, vyměňovat si písemné podklady, dokumenty k zadávacímu řízení, faktury, smlouvy, finanční prostředky, pokyny apod., pak mají probíhat i při dalších vzájemných neoficiálních setkáních na místech veřejnosti přístupných (restaurační zařízení apod.), kanceláře apod. Obsahem těchto setkání má být konkrétně upřesnění a stanovení konečné verze stavebního položkového rozpočtu zadavatele u zadávacího řízení rekonstrukce Zámku Buštěhrad (s předpokládaným navýšením celkové ceny tak, aby toto navýšení činilo 42.000.000,-Kč s DPH). Rovněž na těchto setkáních má být domluveno rozmezí a konečné podoby nabídek dalších uchazečů v uvedeném zadávacím řízení tak, aby se vítězem stala předem určená společnost Konstruktiva Branko a.s. ... Z dosud zjištěných skutečností je tedy důvodný předpoklad, že osoby podílející se na uvedené trestné činnosti se budou nadále instruovat a domlouvat svůj další postup při páčání trestné činnosti ve prospěch a na objednávku dosud neustanovených osob, k tomuto účelu budou vytvářet a předávat si též různé podklady, ať již v listinné podobě, či elektronicky, obsahující dokumentaci k probíhajícímu zadávacímu řízení. ... Odhalování tohoto druhu trestné činnosti a zejména možnosti předejít škodlivému následku je vzhledem k jejímu charakteru velice obtížné a sledovaného účelu bez použití uvedeného institutu záznamu o odposlechu telekomunikačního provozu v rámci trestního řízení nelze dosáhnout jinak. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem a vzhledem k tomu, že je zde důvodný předpoklad, že by mohlo dojít k předávání informací důležitých pro trestní řízení v rámci telekomunikačního provozu mezi jmenovanými podezřelými a dále by v rámci odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mohly být rozkryty úlohy a role jednotlivých podezřelých, případně zapojení dalších dosud neustanovených osob při páčání trestné činnosti, dávám tímto návrh státnímu zástupci, aby podal podnět k vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 odst. 1 tr. ř. na shora uvedená účastnická čísla.“

84. Nejvyšší soud z obsahu spisového materiálu rovněž zjistil, že jeho součástí je trestní oznámení (resp. protokol o podání vysvětlení MVDr. L. G.) ze dne 14. 10. 2011 (č. l. 3-5 spisu), postoupení trestního oznámení z Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem policejnímu orgánu ze dne 19. 10. 2011 (č. l. 1-2 spisu), z něhož plynou informace o prověření některých skutečností uváděných MVDr. L. G. v rámci podaného vysvětlení (oznámení o veřejné zakázce týkající se rekonstrukce zámku Buštěhrad, informace o společnosti ERINYES, s. r. o., společnosti Konstruktiva Branko, a. s., a Ing. I. S.). Dále je ve spisovém materiálu obsažen úřední záznam ze dne 3. 11. 2011 (č. l. 22433-22434 spisu), podle kterého policejní orgán provedl operativní šetření za účelem ověření a zjištění validity informací uvedených v trestním oznámení (kterým byly

zjištěny informace o dalších zájmových osobách, připravovaném setkání těchto osob a písemné materiály se vztahem k prověřovanému jednání i osobám na tomto jednání zúčastněných), úřední záznam o zahájení úkonů trestního řízení ze dne 4. 11. 2011 (č. l. 6 spisu), úřední záznam ze dne 5. 11. 2011 (č. l. 22480-22481 spisu), podle něhož byl zajištěn položkový rozpočet na rekonstrukci zámku Buštěhrad, resp. již navýšený orientační rozpočet zadavatele, jakož i skutečný a reálný odhad ceny, za kterou by bylo možné celou rekonstrukci provést. Z obsahu tohoto úředního záznamu se rovněž podává, že „*v následujícím období má dle operativního zdroje dojít k jednáním zúčastněných stran ... při kterých budou dojednávat konečnou podobu položkového rozpočtu zadavatele a též cenu, za kterou je přijatelné, aby zvítězila předem vybraná firma tak, aby to 'příliš nekřičelo', tedy aby 'vysoutěžená' cena byla přijatelná pro laickou veřejnost a nebyla napadnutelná případnou kontrolou zástupců ES.*“ Poslední zjištění z operativního šetření před podáním prvního podnětu státnímu zástupci na podání návrhu na vydání příkazu podle § 88 tr. ř. jsou zachycena v úředním záznamu ze dne 10. 11. 2011 (č. l. 22484 spisu), přičemž se jedná o informace o „kontaktních osobách“ pro jednání o finální verzi položkového rozpočtu, o osobě pro zpracování projektové dokumentace, o další osobě jednající za společnost Konstruktiva Branko, a. s., jakož i informace o jednání o podobě položkového rozpočtu rekonstrukce zámku Buštěhrad.

85. K naplnění náležitostí a dostatečnosti odůvodnění příkazu Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 11. 2011, č. j. 40 Nt 482/2011-9, Nejvyšší soud konstatuje následující. V daném příkazu jsou uvedeny uživatelské adresy (telefonní čísla), osoby jejich uživatelů, doba provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (která není delší než čtyři měsíce), jakož i úmyslný trestný čin ve smyslu § 88 tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2011 (tj. zvláště závažný zločin podle § 260 odst. 1, 5 tr. zákoníku). V odůvodnění pak příkaz rozvádí konkrétní skutkové okolnosti prověřované věci (v prvním a druhém odstavci), které nepochybně odůvodňují jeho vydání, jakož i maximální (čtyřměsíční) dobu jeho trvání, a to ve vztahu ke všem uživatelům následně odposlouchávaných uživatelských adres, jelikož je individuálně popsána účast každého z nich na prověřované činnosti. Z popisu těchto okolností je totiž seznatelné, že bylo dáno důvodné podezření z páčání sofistického a vysoce závažné hospodářské trestné činnosti, jejíž pachatelé mají jednat se snahou o maximální možné utajení, o čemž svědčí především jejich obezřetný a promyšlený postup směřující k tomu, aby jejich protiprávní jednání nebylo odhalitelné, potažmo aby budilo dojem legálnosti, ale mimo jiné i skutečnost, že za účelem komunikace mezi sebou mají používat (resp. obviněný MUDr. D. R. měl používat) cizí mobilní telefon. Absenci explicitního odůvodnění nezbytnosti nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu na nejdelší možnou dobu (tj. konstatování typu „z důvodu, že ..., nařizují odposlech na dobu čtyř měsíců“) sice lze označit za formální nedostatek odůvodnění posuzovaného příkazu, nicméně ve smyslu shora rozvedených doktrinárních a judikатурních východisek zdůrazňujících formálně-materiální přístup nutno konstatovat, že určující je, že okolnosti daného případu popsané v příkazu jednoznačně odůvodňují maximální dobu trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, a to především vzhledem k rozsahu a charakteru prověřované trestné činnosti (když je navíc z popsaných okolností patrné, že daná trestná činnost byla teprve v průběhu jejího páčání a že byl reálný předpoklad jejího dalšího páčání ještě po dobu několika měsíců). K naplnění dalších náležitostí daného příkazu lze uvést, že účel nařizovaného odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu je v příkazu výslovně vymezen existencí důvodného předpokladu, „*že prostřednictvím telefonické komunikace budou dojednávány detaily páchané trestné činnosti, případně mohou být zjištěny další osoby na trestné činnosti se podílející,*“ přičemž důvodnost tohoto konstatování vychází právě z konkrétních okolností prověřované trestné činnosti, jež jsou blíže rozvedeny v odůvodnění příkazu. Popis těchto skutkových okolností pak poskytuje „materiální oporu“ i pro závěr soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem, že sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak než nařízením odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, když uvádí, že „*s ohledem na úzký okruh pachatelů, kteří se osobně znají a mají možnost společně jednat na místech veřejnosti nepřístupných, by bez odposlechu a*

záznamu telekomunikačního provozu bylo zjištění všech skutečností důležitých pro trestní řízení a vztahující se k jednání podezřelých podstatně ztíženo či znemožněno“, jakož i pro závěr, že se jedná o neodkladný úkon ve smyslu § 160 odst. 4 tr. ř. S přihlédnutím k povaze této trestné činnosti seznatelné z odůvodnění příkazu si totiž nelze reálně představit, že by bylo možné zjišťovat skutečnosti důležité pro trestní řízení prostřednictvím úkonů jiných či méně zasahujících do základních práv podezřelých, poněvadž informacemi o tomto druhu trestné činnosti disponují zpravidla jen její pachatelé, kteří navíc postupují sofistikovaně a konspirativně tak, aby protiprávnost jejich jednání nebyla ani *ex post* zjistitelná.

86. Se zřetelem ke shora uvedeným skutečnostem Nejvyšší soud konstatuje, že příkaz Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 11. 2011, č. j. 40 Nt 482/2011-9, byl vydán v mezích zákona a jeho odůvodnění je dostatečné, neboť z formálně-materiálního hlediska splňuje všechny náležitosti vymezené v § 88 odst. 1, 2 tr. ř. Nejvyšší soud navíc akcentuje, že k závěru o materiální důvodnosti nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a zákonnosti tohoto úkonu lze dospět o to výrazněji po přezkoumání věcně a v zásadě i formálně dostatečně odůvodněného návrhu státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem na vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (stejně jako v příkazu zde absentuje jen explicitní zdůvodnění doby trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu), a spisového materiálu. Tyto dokumenty totiž obsahují ještě podrobnější popis zjištěných skutkových okolností prověřované trestné činnosti materiálně odůvodňující nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jakož i pasáže, které ve smyslu *testu účinnosti trojí kontroly* (policejní orgán – státní zástupce – soud) formálně i věcně „doplňují“ odůvodnění jednotlivých náležitostí příkazu vydaného Okresním soudem v Ústí nad Labem. V podnětu policejního orgánu je také specifikováno, jakými úkony byly zjištěny jaké konkrétní skutkové okolnosti, přičemž nutno podotknout, že zákon ani judikatura nepožaduje, aby orgány činné v přípravném řízení ve svých podnětech / návrzích / rozhodnutích *sui generis* podrobně specifikovaly důkazní materiál, z něhož čerpaly uváděné skutečnosti (tj. kupř. odkazem na konkrétní strany ve spise, či dokonce na prameny jednotlivých informací zjištěných v rámci operativního šetření policejního orgánu; k tomu srov. především shora citované usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 231/05), jelikož na tyto úkony nelze klást stejně formalizované nároky jako na rozsudky, popř. usnesení vydávaná v řízení před soudem. Z odůvodnění příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu se přitom podává, že soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem „*přezkoumala návrh státního zástupce a předložený spisový materiál*“, což zároveň vyvrací závěr odvolacího soudu, podle něhož měla rezignovat na posouzení materiálních podmínek pro nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jelikož nejen s návrhem státního zástupce, ale i s dalšími dokumenty dokládajícími věcnou důvodnost nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu se evidentně seznámila a v odůvodnění příkazu tuto zjištěnou důvodnost v dostatečné míře vyjádřila.

87. Tyto závěry ve vztahu k zákonnosti shora citovaného příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu přitom konvenují judikатурním východiskům vymezeným v usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu 26. 6. 2013, sp. zn. 15 Tdo 510/2013, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, jakož i navazujícímu plenárnímu nálezu Ústavního soudu ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 47/13, jež tato východiska potvrdil. Naopak postup odvolacího soudu, který tuto „stěžejní“ judikaturu nezohlednil (popř. neodůvodnil, proč se od této konstantní rozhodovací praxe odchýlil), nýbrž svůj závěr o nezákonnosti daného příkazu opřel o pasáž jediného usnesení Nejvyššího soudu, která pouze v obecnosti parafrázuje obsah zákonného odůvodnění § 88 odst. 2 tr. ř., však nelze považovat za správný. Nad rámec uvedeného lze dodat, že posuzovaná věc se se zřetelem ke skutečnostem rozvedeným v tomto rozsudku odlišuje od jiných věcí, v nichž byla rozhodnutími Nejvyššího soudu konstatována nezákonnost příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (příkladmo srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2016, sp. zn. 4 Pzo 14/2016). Příkazy k odposlechu a

záznamu telekomunikačního provozu v nyní posuzované věci totiž z formálně- materiálního hlediska nevykazovaly takové vady, které by měly za následek jejich nezákonnost, přičemž byly založeny na dostatečně podložených skutkových okolnostech a zjištění skutečností důležitých pro trestní řízení nebylo možné ověřit „běžnými“, neutajovanými důkazními prostředky nezasahujícími do práv odposlouchávaných osob (viz též níže).

88. V daných souvislostech nutno odvolacímu soudu vytknout, že k posouzení odůvodnění příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu přistoupil ryze *formálně*, aniž by přezkoumal existenci materiálních důvodů pro nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, což ovšem vzhledem k výše rozvedeným teoretickým a judikturním východiskům požadujícím *formálně-materiální* přístup nelze považovat za správné. Soud druhého stupně stran příkazu Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 11. 2011, č. j. 40 Nt 482/2011-9, uvedl, že odůvodnění jeho náležitostí (a to „důvodnosti návrhu státního zástupce“ a závěru, že sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak) je obecné, potažmo zcela absentuje (u doby trvání odposlechu), avšak jednotlivé pasáže zabývající se těmito náležitostmi vytrhává z kontextu celého odůvodnění příkazu, resp. posuzuje je izolovaně od prvních dvou odstavců odůvodnění příkazu, jež popisují konkrétní skutkové okolnosti tvořící podklad pro závěr o důvodnosti a nezbytnosti nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Tyto kritizované „obecné“ pasáže navíc vůbec nepřezkoumává ve světle testu účinnosti trojí kontroly, potažmo v kontextu s celým spisovým materiálem, z něhož vyplývá existence věcných důvodů pro vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Zcela v rozporu s obsahem příkazu Okresního soudu v Ústí nad Labem pak odvolací soud konstatuje, že tento neobsahuje žádnou zmínku o tom, že je vedeno trestní řízení pro konkrétní trestný čin. Tato náležitost je nicméně jednoznačně uvedena jak v záhlaví, tak v odůvodnění příkazu. Za neopodstatněnou nutno považovat rovněž výhradu, že soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem pouze nekriticky převzala názor státního zástupce z podaných návrhů. K tomu je zapotřebí uvést, že pokud soudce po přezkoumání návrhu státního zástupce a přiloženého spisového materiálu dospěje ke stejnému závěru jako státní zástupce, bylo by zcela v rozporu s požadavkem rychlosti trestního řízení, který v souvislosti s rozhodováním o obdobných úkonech vyvstává do popředí (ovšem za současného respektování zásady zákonnosti a zásady zdrženlivosti a přiměřenosti), aby bylo po soudci za každou cenu požadováno přeformulování návrhu státního zástupce, či dokonce aby bylo převzeti některých formulací z návrhu státního zástupce považováno za nedostatek odůvodnění příkazu. Nutno naopak zdůraznit, že soudce by se měl při nařizování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu soustředit především na přezkoumání důvodnosti podaného návrhu a naplnění všech zákonných náležitostí pro vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (jež by ovšem měl následně v příkazu v dostatečné míře vyjádřit). V návaznosti na to lze učinit poznámku i k výhradám některých obviněných, že soud rozhodl o nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu v týž den, kdy byl podán návrh státního zástupce. Z povahy obdobných (neodkladných) úkonů je zcela pochopitelně zvýšený zájem na přednostním a bezodkladném rozhodování o těchto úkonech, když navíc vzhledem k počáteční fázi trestního řízení ještě spisový materiál nebyl tak obsáhlý, že by ho nebylo možné pečlivě prostudovat v rámci jednoho dne.

89. K dalším příkazům k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jež byly odvolacím soudem posouzeny jako nezákonné z důvodu jejich nedostatečného odůvodnění, nutno předeslat, že jelikož se některé části jejich odůvodnění shodují s odůvodněním příkazu Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 11. 2011, č. j. 40 Nt 482/2011-9 (což je logické, poněvadž byly vydávány v rámci jednoho trestního řízení, přičemž není důvod, aby orgány činné v trestním řízení pokaždé stylisticky přeformulovaly popis skutkových okolností, které se od počátku trestního řízení nemění, nýbrž je logické, že budou v odůvodnění příkazů přibývat pouze nově zjištěné skutečnosti), Nejvyšší soud nebude opakovat všechny závěry vyslovené již ve vztahu k tomuto prvnímu příkazu, neboť tyto lze přiměřeně vztáhnout i na níže posuzované příkazy k

odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, které ovšem Nejvyšší soud přezkoumal vzhledem k jejich některým specifickým okolnostem i jednotlivě.

90. Chronologicky dalším v pořadí byl příkaz Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 11. 2011, č. j. **40 Nt 490/2011-4** (č. l. 3302 a násl. spisu), vydaný na základě návrhu státního zástupce Krajského státního zastupitelství ze dne 22. 11. 2011. Tímto příkazem byl nařízen odposlech a záznam telekomunikačního provozu účastnických čísel Ing. T. M., L. N. a MUDr. D. R. na dobu čtyř měsíců. V jeho odůvodnění bylo krom prvních dvou odstavců (obdobných prvním dvěma odstavcům citovaným výše z příkazu Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 11. 2011, č. j. 40 Nt 482/2011-9) uvedeno, že:

„... Úkony podle § 158d odst. 2 tr. řádu bylo zadokumentováno, že dne 11. 11. 2011 se uskutečnila schůzka v Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy na Praze 2, kde se jednání o položkovém rozpočtu zadavatele zúčastnil za zpracovatele projektové dokumentace zadavatele Ing. P. N., který spolupracuje se společností ARIA, spol. s r. o. Dále se schůzky zúčastnil i Ing. T. M., obchodní ředitel společnosti Konstruktiva Branko, a. s., který ještě před schůzkou Ing. N. předal písemné podklady, které byly předmětem jednání na uvedeném úřadu. Co se týče Ing. M. předané dokumentace, operativním šetřením bylo zjištěno, že se jednalo o CD nosič obsahující položkový rozpočet zakázky a dílčí nabídky subdodávek na zvláštní vybavení a práce k předmětné zakázce. Z uvedeného plyne, že se schůzky k projektové dokumentaci zadavatele veřejné zakázky, v průběhu zadávacího řízení, které dosud nebylo ukončeno, zúčastnil zástupce jednoho z uchazečů o zakázku, který navíc předával zpracovateli projektové dokumentace a položkového rozpočtu materiály, které by neměl uchazeč o zakázku nejen dosud znát, ale ani zpracovávat, neboť bude znát obsah položkového rozpočtu zadavatele, zatím bude moci upravit nabídkovou cenu tak, aby mu byla zakázka přidělena. Uvedené tedy potvrzuje, že zadávací řízení je od počátku ovlivněno ve prospěch vybraného uchazeče, kterým je Konstruktiva Branko, a. s. Prověřováním bylo zjištěno, že Ing. M. používá telefonní číslo Z úkonů podle § 88 trestního řádu bylo dále zjištěno, že zástupce zadavatele MUDr. R. je ohledně zadávacího řízení v telefonickém kontaktu s MUDr. P., která ovšem z formálně právního hlediska nemá mít jakýkoliv vliv či informace o tomto řízení. Ve skutečnosti je ale osobou s osobními vztahy na MUDr. R. a MUDr. K. a je prostředníkem mezi těmito osobami a dalšími osobami, které se podílejí na popsání trestné činnosti, a to s Ing. S., Ing. D., L. N. a Ing. M. Současně bylo potvrzeno propojení osob MUDr. R., MUDr. P., MUDr. K., Ing. S. a Ing. D. ze společnosti Konstruktiva Branko, a. s., a zadokumentována komunikace MUDr. K., který by o zakázce rovněž neměl mít informace, s L. N., členkou představenstva společnosti ML Compet, a. s., která je jediným společníkem společnosti ERINYES, s. r. o. IČ 28488075, která zajišťuje administraci zakázky pro Středočeský kraj jako zadavatele. Z provedených úkonů podle § 88 trestního řádu plyne, že N. je v kontaktu s MUDr. K. a že si vyměňují zadávací dokumentaci i k dalším zakázkám. K osobě MUDr. R. bylo zjištěno, že osobně používá telefonní číslo a L. N. číslo Soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem přezkoumala návrh státního zástupce a předložený spisový materiál a dospěla k závěru, že podmínky pro nařízení odposlechu stanovené v § 88 odst. 1, odst. 2 tr. řádu jsou v dané věci splněny, neboť je dán důvodný předpoklad, že prostřednictvím telefonické komunikace budou dojednávány detaily páchané trestné činnosti, případně mohou být zjištěny další osoby na trestné činnosti se podílející. S ohledem na úzký okruh pachatelů, kteří se osobně znají anebo jednají přes prostředníky, jako je MUDr. K. a MUDr. P., kteří se podílejí na páchání trestné činnosti, by bez odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu bylo zjištění všech skutečností důležitých pro trestní řízení a vztahující se k jednání podezřelých podstatně ztíženo či znemožněno. Jelikož podmínky stanovené v § 88 odst. 1 tr. řádu jsou splněny a požadovaný úkon je třeba považovat za neodkladný ve smyslu ustanovení § 160 odst. 3, odst. 4 tr. řádu, neboť vzhledem k nebezpečí jeho zmaření a ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání, byl odposlech nařízen a jeho doba byla stanovena v délce čtyř měsíců v souladu s návrhem státního zástupce.”

91. Stran naplnění náležitostí shora citovaného příkazu lze konstatovat, že tento obsahuje uživatelské adresy, jakož i identifikaci jejich uživatelů, dobu provádění odposlechu a záznamu

telekomunikačního provozu (která není delší než čtyři měsíce) a zvláště závažný zločin podle § 260 odst. 1, 5 tr. zákoníku (který je opět uveden v záhlaví příkazu i v jeho odůvodnění). Vzhledem k citované části, která přibyla v porovnání s odůvodněním dřívějšího (prvního) příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu lze uvést, že tento (druhý) příkaz obsahuje i konkrétní skutkové okolnosti, které odůvodňují jeho vydání, jakož i provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu v maximální možné době čtyř měsíců. Stejně tak je z těchto konkrétních skutečností patrné, že vydání příkazu je odůvodněno ve vztahu ke všem podezřelým. V posledním odstavci odůvodnění pak soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem explicitně vymezuje účel nařizovaného odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, důvody, proč ho nelze dosáhnout jinými prostředky (i s promítnutím nově zjištěných skutečností) a důvody jeho neodkladnosti, přičemž závěr o naplnění těchto náležitostí lze navíc implicitně dovodit i ze skutkových okolností popsanych v odůvodnění příkazu (jelikož, jak již výše zdůrazněno, při posuzování naplnění jednotlivých náležitostí příkazu nutno nahlížet na jeho odůvodnění komplexně, nikoliv izolovaně na jeho jednotlivé věty). Z odůvodnění daného příkazu je interpretací seznatelná (viz obdobně bod 85. tohoto rozhodnutí) i důvodnost doby trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu v délce čtyř měsíců, která sice není výslovně zdůvodněna, nicméně to představuje [se zřetelem k požadavku formálně-materiálního posuzování zákonnosti (opatřování) důkazů] „pouze“ formální nedostatek příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a nezpůsobuje tak jeho nezákonnost (srov. též shora citované usnesení ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. II. ÚS 907/13).

92. Téhož dne jako příkaz posuzovaný v předchozím odstavci, tj. 23. 11. 2011, byl vydán příkaz Okresního soudu v Ústí nad Labem č. j. **40 Nt 490/2011-14** (č. l. 4070 a násl. spisu). Z tohoto příkazu se podává, že jím byl nařízen odposlech a záznam telekomunikačního provozu emailové schránky (včetně vydání obsahu všech emailových zpráv) uživatele MUDr. P. K. na dobu čtyř měsíců. V odůvodnění příkazu se nad rámec odůvodnění obdobnému odůvodnění příkazu Okresního soudu v Ústí nad Labem z téhož dne, č. j. 40 Nt 490/2011-4, uvádí, že:

„... Z provedených úkonů podle § 88 trestního řádu také plyne, že N. je v kontaktu s MUDr. K. a že si vyměňují zadávací dokumentaci i k dalším zakázkám, přičemž předávání by mělo probíhat i elektronickou cestou v podobě e-mailové korespondence. K MUDr. K. bylo operativním šetřením zjištěno, že užívá e-mailovou schránku ,jejímž poskytovatelem je společnost Seznam.cz, a. s., se sídlem Radlická 608/2, 150 00 Praha 5.

Soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem přezkoumala návrh státního zástupce a předložený spisový materiál a dospěla k závěru, že podmínky pro nařízení odposlechu stanovené v § 88 odst. 1, odst. 2 tr. řádu jsou v dané věci splněny, neboť je dán důvodný předpoklad, že prostřednictvím e-mailové schránky užívané MUDr. P. K. budou zasilány informace k páchané trestné činnosti, především v otázce položkového rozpočtu zadavatele a nabídek společnosti Konstruktiva Branko, a. s., a dalších formálních uchazečů o zakázku, tedy informace k dokonání páchané trestné činnosti. S ohledem na úzký okruh pachatelů, kteří se buď osobně znají, anebo jednají přes prostředníky, kterým je právě MUDr. K., kteří se podílejí na páchání trestné činnosti, by bez odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu bylo zjištění všech skutečností důležitých pro trestní řízení a vztahující se k jednání podezřelých podstatně ztíženo či znemožněno. ...“

93. K uvedenému příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu Nejvyšší soud konstatuje, že tento obsahuje všechny náležitosti, tj. účastnickou adresu, osobu účastníka, dobu trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, zvláště závažný zločin ve smyslu § 88 odst. 1 tr. ř. účinného do 31. 12. 2011, konkrétní skutkové okolnosti odůvodňující zjišťování údajů z emailové adresy MUDr. P. K., účel nařizovaného odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu i důvody, proč ho nelze dosáhnout jinak a proč je daný úkon neodkladný. Z formálního hlediska chybí opět pouze výslovné odůvodnění doby trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, její opodstatněnost je však v odůvodnění materiálně obsažena, jelikož je zřejmá z popsanych skutkových okolností (mj. z charakteru prověřované trestné činnosti a ze skutečnosti, že se jednalo o činnost stále probíhající, v jejímž

rámci měl mít MUDr. P. K. důležitou „koordinační“ roli). Po formálně-materiálním přezkoumání daného příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu tak lze dospět k závěru o jeho dostatečné odůvodněnosti a zákonnosti.

94. Dalším příkazem k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu byl v dané věci příkaz Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 1. 2012, č. j. **40 Nt 304/2012-4** (č. l. 3322 a násl. spisu), vydaný na návrh státního zástupce Krajského státního zastupitelství ze dne 5. 1. 2012. Tímto příkazem byl nařízen odposlech a záznam telekomunikačního provozu zde uvedeného účastnického čísla MUDr. P. K. na dobu tří měsíců. V odůvodnění bylo nad rámec odůvodnění předchozích příkazů Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 11. 2011 konstatováno, že: „... Dále bylo zjištěno, že dne 24. 11. 2011 byla společností ARIA, spol. s r. o., k veřejné zakázce odevzdána projektová dokumentace, jejíž součástí je položkový rozpočet, podle kterého bude zadavatel vyhodnocovat nabídky uchazečů o zakázku. Odhadovaná cena zakázky je dle společnosti ARIA, spol. s r. o., 161 mil. Kč včetně DPH, tedy podstatně méně než podle rozpočtu, který zpracovala společnost Konstruktiva Branko, a. s., kdy částka přesahovala 200 mil. Kč, a podle kterého měly být původně nabídky vyhodnocovány. Následné vyhodnocení úkonů podle § 88 trestního řádu a § 158d trestního řádu potvrzuje, že mezi podezřelými došlo ke sdělení informace o uvedeném odhadu ceny zakázky, což u nich vzbudilo nevoli a nutnost danou situaci řešit, aby mohla být zakázka realizována za účelově navýšenou cenu. Podezřelí se dohodli, že cenu bude nutné navýšit na plánovanou částku přesahující 200 mil. Kč. Za tím účelem měl podezřelý MUDr. R. vydat pokyn k dopracování výkazu výměr tak, aby předpokládaná cena odpovídala částce 215 mil. Kč, a až takto upravený rozpočet, zpracovaný dosud neustanovenou osobou „B.“, bude dán k dispozici předem vybraným uchazečům o zakázku. Z využití operativně pátracích prostředků je potvrzeno podezření, že vítězným uchazečem o zakázku bude společnost Konstruktiva Branko, a. s., jejíž zástupce Ing. D. má po podpisu smlouvy o dílo poskytnout 15 mil. Kč MUDr. P., **MUDr. K.** a Ing. S. Z úkonů podle § 158d trestního řádu dále jednoznačně plyne, že MUDr. P. a **MUDr. K.** své kroky v popsáném zadávacím řízení pravidelně konzultují s MUDr. R., přičemž z dosud provedených úkonů je potvrzováno, že podezřelí jsou si vědomi nejen nezákonnosti svého jednání, ale i nebezpečí odhalení a zadokumentování jejich trestné činnosti policejním orgánem za užití operativně pátracích prostředků a úkonů podle § 88 trestního řádu, proto se snaží jednat s maximální mírou utajení.

Okresním soudem v Ústí nad Labem byl v této věci vydán příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 trestního řádu pod č. j. V 182/201-40 Nt 482/2011-9, a to včetně účastnického čísla, užívaného MUDr. K. Operativním šetřením bylo zjištěno, že MUDr. K. užívá i další účastnické číslo, a to

Soudce Okresního soudu v Ústí nad Labem přezkoumal návrh státního zástupce a předložený spisový materiál a dospěl k závěru, že podmínky pro nařízení odposlechu stanovené v § 88 odst. 1, odst. 2 tr. řádu jsou v dané věci splněny, neboť je dán důvodný předpoklad, že prostřednictvím telefonické komunikace budou dojednávány detaily páchané trestné činnosti, případně mohou být zjištěny další osoby na trestné činnosti se podílející. S ohledem na úzký okruh pachatelů, kteří se osobně znají a mají možnost společně jednat na místech veřejnosti nepřístupných, by bez odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu bylo zjištění všech skutečností důležitých pro trestní řízení podstatně ztíženo či znemožněno. V uvedené věci se jedná o podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu a s ohledem na shora uvedené nelze použít pouze instituty trestního řádu nezasahující do jejich práv, ale že k zadokumentování jejich trestné činnosti je nutné využívat prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajováno. Jelikož podmínky stanovené v § 88 odst. 1 tr. řádu jsou splněny a požadovaný úkon je třeba považovat za neodkladný ve smyslu ustanovení § 160 odst. 3, odst. 4 tr. řádu, neboť vzhledem k nebezpečí jeho zmaření a ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání, byl odposlech nařízen a jeho doba byla stanovena v délce tří měsíců v souladu s návrhem státního zástupce.“

95. K danému příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu Nejvyšší soud prvně uvádí, že po formální stránce obsahuje všechny náležitosti podle § 88 odst. 1, 2 tr. ř. kromě výslovného odůvodnění doby trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. V souvislosti s tím lze nicméně poukázat na skutečnost, že odposlech a záznam telekomunikačního provozu byl tentokrát nařízen na dobu kratší, než zákon maximálně umožňuje, což nepochybně vypovídá o tom, že již policejní orgán v rámci svého podnětu na podání návrhu na vydání příkazu podle § 88 odst. 1, 2 tr. ř. nepřistupoval k navrhované době trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu paušálně, nýbrž že na základě zjištěných skutkových okolností v souladu s § 2 odst. 4 tr. ř. pečlivě zvažoval, zda v tomto pokročilejším stadiu prověřování podezření z páchaní trestné činnosti nebude postačovat i kratší doba trvání odposlechu než čtyři měsíce, a tudíž kratší zásah do základních práv podezřelého. Přitom právě policejní orgán, který je v „bezprostředním kontaktu“ s informacemi o prověřované trestné činnosti (potažmo dozorový státní zástupce), je schopný posoudit potřebnost délky provádění navrhovaného úkonu zřejmě nejlépe. Soudce Okresního soudu v Ústí nad Labem přitom v daném případě neměl důvod nesouhlasit s navrženou dobou trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jelikož opodstatněnost jeho trvání po dobu alespoň tří měsíců je patrná z okolností popsaných (i) v odůvodnění příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, podle nichž podezřelý MUDr. P. K. s ohledem na svou „koordinující“ roli v rámci páchané trestné činnosti frekventovaně komunikoval s jednotlivými podezřelými. Pokud tedy bylo zjištěno, že používal i jiné než předtím zjištěné telefonní číslo, bylo nezbytné nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu logicky i ve vztahu k tomuto, poněvadž i jeho prostřednictvím mohly být sdělovány skutečnosti důležité pro trestní řízení. Nadto lze poukázat na nové skutečnosti zjištěné na základě mezitímního prověřování dané trestné činnosti, které mají potvrzovat důležitost „koordinační a komunikační“ roli MUDr. P. K. a které se zřetelně podávají z odůvodnění příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (a v podrobnostech ze spisového materiálu), neboť i tyto podporují závěr o nezbytnosti nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu rovněž ve vztahu k druhému telefonnímu číslu MUDr. P. K. Ze všech uvedených důvodů lze uzavřít, že důvodnost nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu je zřejmá (i) z okolností vymezených v odůvodnění příkazu Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 1. 2012, č. j. 40 Nt 304/2012-4, přičemž Nejvyšší soud opětovně podotýká, že tyto okolnosti je potřeba posuzovat komplexně ve vzájemných souvislostech.

96. Dále byl soudem druhého stupně shledán „nedostatečným“ a nezákonným příkaz Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 2. 2012, č. j. 40 Nt 346/2012-4 (č. 1. 6045 a násl. spisu), vydaný na podkladě návrhu státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem ze dne 20. 2. 2012. Tímto příkazem byl na dobu od 20. 2. 2012 do 30. 4. 2012 nařízen odposlech a záznam telekomunikačního provozu IP adresy (včetně vydání obsahu datového toku této IP adresy), na niž byl provozován e-mailový server k doméně erinyes.cz společnosti ERINYES, s. r. o. přejmenované na AVEZA, s. r. o. V jeho odůvodnění pak bylo (krom prvních dvou odstavců znějících obdobně jako v prvním příkazu ze dne 11. 11. 2011) uvedeno, že:

„V rámci dosavadního prověřování bylo zjištěno podezření, že v období nejméně od roku 2010 do současnosti MUDr. P., MUDr. K. a MUDr. R. společně s dalšími osobami zastupujícími zadavatele, pořadatele výběrových řízení a konkrétní soutěžitele kromě veřejné zakázky, v souvislosti s níž byly zahájeny úkony trestního řízení, systematicky ovlivňují další zadávací řízení při zadání veřejných zakázek přinejmenším zadavatelů Oblastní nemocnice Kladno, a. s., nemocnice Středočeského kraje, Oblastní nemocnice Kolín, a. s., nemocnice Středočeského kraje, Nemocnice Kutná Hora, Oblastní nemocnice Příbram, a. s., nemocnice Středočeského kraje, Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, a. s., nemocnice Středočeského kraje, Oblastní nemocnice Benešov, a. s., nemocnice Středočeského kraje, a samotného Středočeského kraje. Konkrétně zajišťují, aby zadávací řízení za pouze formální účasti dalších soutěžitelů vždy vyhrál předem vybraný soutěžitel s přiměřeně vysokou nabídkovou cenou, kterému je poskytnuta výhoda spočívající v informaci o předpokládané ceně zakázky a v přístupu k zadávací dokumentaci, kdy

tyto zakázky jsou v některých případech spolufinancovány z prostředků Evropské unie v rámci různých programů, přičemž vybraný soutěžitel poskytuje uvedeným osobám za ovlivnění zadávacího řízení neoprávněný prospěch.

Vyhodnocením dosavadních úkonů podle § 88 trestního řádu a § 158d trestního řádu bylo mj. zjištěno, že MUDr. P. a MUDr. K. jsou v kontaktu s L. N., jednající za společnost **ERINYES, s. r. o.**, IČ 28488075, Revoluční 655/1, Praha 1, od 18. 1. 2012 přejmenovanou na **AVEZA, s. r. o.**, která je zároveň jediným členem představenstva společnosti **ML Compet, a. s.**, která byla do 18. 2. 2012 jediným společníkem společnosti **ERINYES, s. r. o.**, a sídlí na stejné adrese. Společnost **ERINYES, s. r. o.**, pořádá pro zadavatele nejen výběrové řízení na předmětnou veřejnou zakázku rekonstrukce zámku Buštěhrad, ale i další výběrová řízení, u kterých je dáno podezření, že byla nebo jsou ovlivněna uvedenými osobami za účasti L. N. Bylo zjištěno, že L. N. s MUDr. P., MUDr. K. a dalšími zúčastněnými osobami komunikuje také prostřednictvím e-mailů, včetně např. zasílání zadávací dokumentace v elektronické podobě. Operativním šetřením bylo zjištěno, že společnost **ERINYES, s. r. o.**, nyní **AVEZA, s. r. o.**, užívá k elektronické komunikaci e-mailový server k doméně *erynies.cz* na IP adrese

Vzhledem k tomu, že je pro účely trestního řízení nutné zadokumentovat obsah elektronické komunikace mezi MUDr. S., MUDr. K., případně dalšími osobami a osobami jednajícími za společnost **ERINYES, s. r. o.**, nyní **AVEZA, s. r. o.**, která pořádá předmětná výběrová řízení, je podáván tento návrh na vydání příkazu k odposlechu a záznamu datového toku této společnosti prostřednictvím uvedené IP adresy, na které je provozován e-mailový server, neboť je dán důvodný předpoklad, že i jeho prostřednictvím budou dojednávány detaily páchané trestné činnosti a zasílány dokumenty v elektronické podobě, které se trestné činnosti týkají. Z dosud provedených úkonů vyplývá, že pachatelé jsou si vědomi nejen nezákonnosti svého jednání, ale i nebezpečí odhalení a zadokumentování jejich trestné činnosti policejním orgánem za užití operativně pátracích prostředků a úkonů podle § 88 trestního řádu, proto se snaží jednat s maximální mírou utajení. S ohledem na úzký okruh pachatelů, kteří se osobně znají a mají možnost společně jednat na místech veřejnosti nepřístupných, by bez odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu bylo zjištění všech skutečností důležitých pro trestní řízení podstatně ztíženo či znemožněno.

Soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem přezkoumala návrh státního zástupce a předložený spisový materiál a dospěla k závěru, že podmínky pro nařízení odposlechu stanovené v § 88 odst. 1, odst. 2 tr. řádu jsou v dané věci splněny, neboť v uvedené věci jde jednak o podezření ze spáchání zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby vyšší než osm let, jednak o podezření ze spáchání trestného činu sjednávání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 trestního zákoníku, a s ohledem na výše uvedené skutečnosti je zřejmé, že v této trestní věci nelze použít pouze instituty trestního řádu nezasahující do práv podezřelých, ale že k zadokumentování jejich trestné činnosti je nutné využívat prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajeno. Jelikož podmínky stanovené v § 88 odst. 1 tr. řádu jsou splněny a požadovaný úkon je třeba považovat za neodkladný ve smyslu ustanovení § 160 odst. 3, odst. 4 tr. řádu, neboť vzhledem k nebezpečí jeho zmaření a ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání, byl odposlech nařízen a jeho doba byla stanovena v souladu s návrhem státního zástupce, tj. do 30. 4. 2012. “

97. V neposlední řadě byl odvolacím soudem shledán nezákonným příkaz Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 3. 2012, č. j. **40 Nt 379/2012-5** (č. l. 4175 a násl. spisu), vydaný na podkladě návrhu státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem ze dne 23. 3. 2012. Na základě tohoto příkazu byl na dobu od 26. 3. do 31. 5. 2012 nařízen odposlech a záznam telekomunikačního provozu IP adresy (včetně vydání obsahu datového toku této IP adresy), na které byl provozován e-mailový server k doméně *branko.cz* společnosti **Konstruktiva Branko, a. s.**, a odposlech a záznam telekomunikačního provozu e-mailové schránky (včetně vydání obsahu všech e-mailových zpráv uložených v této e-mailové schránce) užívatelky MUDr.

K. P. Nad rámec předchozího příkazu Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 2. 2012 obsahuje tento příkaz odůvodnění, že:

„Operativním šetřením bylo zjištěno, že vybraný soutěžitel společnost **Konstruktiva Branko, a. s.**, IČ 18629628, Mikuleckého 1308, Praha 4, užívá k elektronické komunikaci e-mailový server k doméně na IP adrese K MUDr. P. bylo prověřováním zjištěno, že užívá e-mailovou schránku, jejímž poskytovatelem je společnost **Seznam.cz, a. s.**, se sídlem Radlická 608/2, 150 00 Praha 5, a to jak pro své soukromé účely, tak i v rámci svého zaměstnání a v souvislosti s pácháním předmětné trestné činnosti.

Vzhledem k tomu, že je pro účely trestního řízení nutné zadokumentovat obsah elektronické komunikace mezi **MUDr. P.**, MUDr. K., L. N., Ing. S., Ing. D., Ing. M. a dalšími osobami jednajícími za společnost **Konstruktiva Branko, a. s.**, která již je vybraným zhotovitelem veřejné zakázky na rekonstrukci zámku Buštěhrad a účastní se i dalších zájmových zadávacích řízení, je podáván tento návrh na vydání příkazu k odposlechu a záznamu e-mailové schránky MUDr. P. a také datového toku společnosti **Konstruktiva Branko, a. s.**, prostřednictvím uvedené IP adresy, na které je provozován e-mailový server k doméně **branko.cz**, neboť je dán důvodný předpoklad, že i jeho prostřednictvím budou dojednávány detaily páchané trestné činnosti a zaslány dokumenty v elektronické podobě, které se trestné činnosti týkají. Mohlo by se jednat např. o účelově vystavené účetní doklady na fiktivní služby mezi společnostmi **Konstruktiva Branko, a. s.**, a **FISA, s. r. o.** (Ing. S.), které mají sloužit ke krytí finančních prostředků, které budou poskytnuty podezřelým jako odměna za ovlivnění zadávacího řízení. V rámci společnosti **Konstruktiva Branko, a. s.**, podezřelý Ing. M. a podezřelý Ing. D. pověřili jednáním s podezřelou Ing. S. i další dosud nezjištěné zaměstnance této společnosti, včetně vystavení uvedených účetních dokladů. Z dosavadních výstupů nařízených odposlechů telekomunikačního provozu a z dalších operativně pátracích prostředků navíc vyplývá důvodné podezření, že společnost **Konstruktiva Branko, a. s.**, je jedním z účastníků rozsáhlého systému ovlivňování zadávacích řízení, v jejichž rámci se uchazeči předem domlouvají na společném postupu za účelem zajištění, aby byla vybrána nabídka předem určeného uchazeče. Za tímto účelem si společnosti vyměňují informace a dokumenty mj. také v elektronické podobě. Z dosud provedených úkonů vyplývá, že pachatelé jsou si vědomi nejen nezákonnosti svého jednání, ale i nebezpečí odhalení a zadokumentování jejich trestné činnosti policejním orgánem za užití operativně pátracích prostředků a úkonů podle § 88 trestního řádu, proto se snaží jednat s maximální mírou utajení. S ohledem na úzký okruh pachatelů, kteří se osobně znají a mají možnost společně jednat na místech veřejnosti nepřístupných, by bez odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu bylo zjištění všech skutečností důležitých pro trestní řízení podstatně ztíženo či znemožněno.

Soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem přezkoumala návrh státního zástupce a předložený spisový materiál a dospěla k závěru, že podmínky pro nařízení odposlechu stanovené v § 88 odst. 1, odst. 2 tr. řádu jsou v dané věci splněny, neboť v uvedené věci jde jednak o podezření ze spáchání zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby vyšší než osm let, jednak o podezření ze spáchání trestného činu sjednávání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 trestního zákoníku, a s ohledem na výše uvedené skutečnosti je zřejmé, že v této trestní věci nelze použít pouze instituty trestního řádu nezasahující do práv podezřelých, ale že k zadokumentování jejich trestné činnosti je nutné využívat prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajeno. Jelikož podmínky stanovené v § 88 odst. 1 tr. řádu jsou splněny a požadovaný úkon je třeba považovat za neodkladný ve smyslu ustanovení § 160 odst. 3, 4 tr. řádu, neboť vzhledem k nebezpečí jeho zmaření a ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání, byl odposlech nařízen a jeho doba byla stanovena v souladu s návrhem státního zástupce, tj. do 31. 5. 2012.“

98. Nejvyšší soud k posledním dvěma shora citovaným příkazům k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu uvádí, že tyto obsahují uvedení uživatelských adres, identifikaci jejich uživatelů, dobu trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jakož i

specifikaci prověřované trestné činnosti ve smyslu § 88 odst. 1 tr. ř. ve znění zákona č. 459/2011 Sb. [tj. trestného činu podle § 260 odst. 1, 5 tr. zákoníku jakožto zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, a trestného činu podle § 256 odst. 1, odst. 2, písm. b), písm. c) tr. zákoníku jakožto v § 88 odst. 1 tr. ř. taxativně vyjmenovaného trestného činu]. Dále nutno zdůraznit, že oba příkazy k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu popisují zcela konkrétní skutkové okolnosti, a to nejen ty, s nimiž bylo argumentováno od počátku trestního řízení, ale především ty, jež vyplynuly z mezitimního prověřování dané trestné činnosti a jež odůvodňují nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu ve vztahu k jednotlivým uživatelským adresám. Jediný formální nedostatek příkazů lze spatřovat pouze v absenci výslovného odůvodnění doby trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, která je nicméně s ohledem na popis skutkových okolností případu zcela materiálně odůvodněna a z formálně-materiálního hlediska tak není vadou, která by způsobovala nezákonnost příkazů. Dané odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu byly navíc nařízeny na dobu podstatně kratší, než zákon maximálně umožňuje, což opět vypovídá o přiměřeném a zdrženlivém přístupu orgánů činných v trestním řízení k zásahu do základních práv a svobod v souladu s § 2 odst. 4 tr. ř. Stran dalších zákonných náležitostí příkazu vymezených v § 88 odst. 1, 2 tr. ř. Nejvyšší soud konstatuje, že i tyto byly v případech obou příkazů naplněny, neboť z jejich odůvodnění se výslovně podává účel nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, důvody, proč ho nelze dosáhnout jinak i neodkladnost nařizovaných úkonů, přičemž tyto závěry Okresního soudu v Ústí nad Labem plně konvenují jak konkrétním skutkovým okolnostem popsáním v odůvodnění daných příkazů, tak nashromážděnému spisovému materiálu.

99. Nejvyšší soud tudíž ve vztahu k soudem druhého stupně napadeným příkazům k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu shrnuje, že nahlíženo ryze formálně jim lze vytknout pouze absenci výslovného odůvodnění doby trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Tato náležitost byla nicméně věcně odůvodněna konkrétními skutkovými okolnostmi obsaženými v odůvodněních příkazů, přičemž nutno zdůraznit, že odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu byly přiměřeně potřebám trestního řízení nařizovány postupně na kratší dobu, takže je zřejmé, že orgány činné v trestním řízení přistupovaly i k posuzování této náležitosti v souladu se zákonem i požadavkem zdrženlivosti a přiměřenosti ve smyslu § 2 odst. 4 tr. ř. Všechny další náležitosti byly v daných příkazech jak formálně, tak materiálně obsaženy, čemuž věcně odpovídá i příslušný spisový materiál. Nejvyšší soud přitom se zřetelem k doktrinálním a judikaturním požadavkům opětovně zdůrazňuje formálně-materiální přístup k posuzování zákonnosti obdobných úkonů, potažmo důkazů získaných na jejich základě. Vzhledem k těmto skutečnostem lze uzavřít, že všechny shora přezkoumané příkazy k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (a tudíž i jejich prostřednictvím opatřené důkazy) nutno považovat za zákonné, neboť opačný – ryze formální – přístup, jenž zvolil odvolací soud, by odporoval doktríně materiálního právního státu.

100. Dále Nejvyšší soud přistoupil k posouzení zákonnosti **žádostí o vydání povolení ke sledování osob a věcí**, potažmo samotných **povolení**, kterou ve svém usnesení konstatuje soud druhého stupně, přičemž prvně se sám vyjádří k jednotlivým žádostem a povolením a teprve následně bude reagovat na příslušnou argumentaci odvolacího soudu.

101. Chronologicky první napadenou žádostí o vydání povolení ke sledování osob a věcí v nyní posuzované věci je žádost státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem ze dne 7. 11. 2011, na jejímž podkladě bylo vydáno povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 11. 2011, č. j. **40 Nt 480/2011-3** (č. l. 23849 a násl. spisu). V této žádosti státní zástupce navrhl, aby bylo povoleno sledování zde specifikované kanceláře MUDr. D. R. na dobu šesti měsíců. Z odůvodnění žádosti se podává, že:

„Útvar odhalování korupce a finanční kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR, odbor závažné hospodářské trestné činnosti, zahájil dne 4. 11. 2011 úkony trestního řízení

pro podezření ze spáchání zločinů poškození finančních zájmů Evropských společenství podle § 260 odst. 1, odst. 5 trestního zákoníku a sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2, písm. b), písm. c) trestního zákoníku, ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, kterých se měly dopustit dosud neustanovené osoby tím, že se po společné dohodě rozhodly ovlivnit zadávací řízení při zadání veřejné zakázky týkající se rekonstrukce zámku Buštěhrad, které bylo zveřejněno v informačním systému veřejných zakázek dne 22. 7. 2011, kdy zadavatelem zakázky je Středočeský kraj, s předpokládanou hodnotou stavebních prací ve výši 181.666.666 Kč bez DPH, přičemž zadávací řízení má být ovlivněno tak, aby byla jako vítězný uchazeč vybrána pachateli předem vybraná společnost Konstruktiva Branko, a. s., IČ 18629628, se sídlem Mikuleckého 1308, Praha 4, za formální účasti dalších pěti uchazečů, kterým mají být dodány na CD nosičích nabídky předem připravené společností Konstruktiva Branko, a. s., ve spolupráci s dosud neustanovenou projekční kanceláří se sídlem v Ú. n. L., přičemž nabídky dalších uchazečů, které v zadávacím řízení nemají uspět, mají být dalším uchazečům předány i s přihláškou do zadávacího řízení. Dosud neustanovená osoba jednající za společnost Konstruktiva Branko, a. s., pak má připravit položkový rozpočet stavebních a dalších prací souvisejících s rekonstrukcí zámku Buštěhrad, navýšený oproti původnímu rozpočtu rekonstrukce, který byl stanoven projektantem, o částku 35 mil. Kč, jejíž větší část má být po ukončení zadávacího řízení a po vydání stavebního povolení poukázána ve prospěch dosud neustanovených stavebních společností prostřednictvím fiktivních faktur za poradenskou činnost pro vítěze zadávacího řízení, přičemž na rekonstrukci mají být čerpány i prostředky Evropských společenství v rámci Regionálního operačního programu NUTS II Střední Čechy.

Prověřováním uvedené trestné činnosti bylo zjištěno, že osobou, která má mít z trestné činnosti majetkový prospěch, je mimo jiné MUDr. D. R., který má jednat za zadavatele zakázky. Další osobou podílející se na páčání trestné činnosti je MUDr. P. K., naposledy bytem 5. k., D., který má organizovat a koordinovat postup osob zúčastněných na zadávacím řízení a který má mít z trestné činnosti rovněž majetkový prospěch, stejně jako MUDr. K. P., toho času ředitelka Oblastní nemocnice K., a. s., která v současné době žije s MUDr. P. K. Většina prostředků pocházejících z účelového navýšení ceny díla má být od předem určeného vítězného uchazeče, společnosti Konstruktiva Branko, a. s., poukázána společnosti FISA, s. r. o., IČ 47541733, jejíž jednatelkou je Ing. I. S., bytem K., O., a to prostřednictvím fakturace podle účelově uzavřené smlouvy o spolupráci či poradenství. Z této společnosti pak mají být prostředky dosud nezjištěným způsobem převedeny mimo jiné ve prospěch MUDr. R., MUDr. K. a MUDr. P. Za společnost Konstruktiva Branko, a. s., se má na páčání trestné činnosti podílet člen jejího představenstva Ing. P. D., bytem N., P., který má mít na starost přípravu nabídek všech uchazečů v zadávacím řízení, které by za tím účelem měla zpracovat dosud nezjištěná projekční kancelář se sídlem v Ú. n. L. Dosavadním prověřováním bylo dále zjištěno, že v následujících dnech, nejméně 8. 11. 2011, se mají uskutečnit schůzky osob podílejících se na popsání trestné činnosti, a to především v kanceláři, kterou užívá hejtman Středočeského kraje MUDr. D. R. v budově Krajského úřadu Středočeského kraje ve Zborovské ulici 81/11 v Praze 5. Na schůzkách má být upřesněn další postup při ovlivnění průběhu zadávacího řízení včetně navýšení ceny rekonstrukčních prací v položkovém rozpočtu zadavatele, kdy toto navýšení má činit 42 mil. Kč včetně DPH (tj. 35 mil. Kč + DPH). Dále má být dohodnuta konečná podoba nabídek dalších formálních uchazečů v zadávacím řízení za tím účelem, aby se vítězným uchazečem stala společnost Konstruktiva Branko, a. s.

Vzhledem k tomu, že plánované schůzky, na kterých má být dohodnut způsob dokonání páchané trestné činnosti se mají uskutečnit v kanceláři užívané MUDr. D. R., je podávána žádost o vydání povolení ke sledování věci podle § 158d odst. 3 tr. řádu, a to shora specifikovaných kancelářských prostor, neboť obsah domluvy podezřelých lze zjistit pouze za použití technických prostředků. Navrhovaným postupem bude zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, kterým je nutné i v souladu s judikaturou Ústavního soudu (např. náleží pod sp. zn. IV. ÚS 2228/09, Pl. ÚS 3/09) rozumět i kancelářské prostory, v nichž je MUDr. R. pravidelně vykonávána pracovní činnost a které mu ve

smyslu čl. 12 Listiny základních práv a svobod poskytují soukromí.

Obecné podmínky pro postup podle § 158b odst. 2 tr. řádu jsou podle státního zástupce splněny, neboť se v uvedené věci jedná o podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu a s ohledem na shora uvedené a obsah spisového materiálu je zřejmé, že při vzájemné osobní znalosti podezřelých nelze použít pouze instituty trestního řádu nezasahující do práv podezřelých, ale že k zadokumentování jejich trestné činnosti je nutné využívat především operativně pátrací prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajováno. V navrhovaném postupu se jedná o neodkladný úkon ve smyslu § 160 odst. 3, 4 tr. řádu, neboť vzhledem k nebezpečí jeho zmaření a ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.“

102. Na základě této písemné žádosti státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem, která byla Okresnímu soudu v Ústí nad Labem předložena spolu se spisovým materiálem, bylo rozhodnuto o povolení sledování kanceláře MUDr. D. R. na dobu šesti měsíců, přičemž v odůvodnění povolení se nad rámec prvních čtyř odstavců shodných s odůvodněním žádosti státního zástupce uvádí, že:

„... Soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem návrh, jakož i předložený spisový materiál, přezkoumala a dospěla k závěru, že jsou splněny podmínky ust. § 158d odst. 3 trestního řádu k povolení sledování uvedené kanceláře shora, neboť se v uvedené věci jedná o podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu a s ohledem na shora uvedené a obsah spisového materiálu je zřejmé, že při vzájemné osobní znalosti podezřelých a konspirativnosti jejich jednání nelze použít pouze běžné instituty trestního řádu nezasahující do práv podezřelých, ale že k zadokumentování jejich trestné činnosti je nutné využívat především operativně pátrací prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajováno. Jedná se o neodkladný úkon ve smyslu § 160 odst. 3, odst. 4 trestního řádu, neboť vzhledem k nebezpečí jeho zmaření a ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.“

103. S ohledem na shora uvedené okolnosti Nejvyšší soud posoudil naplnění jednotlivých náležitostí žádosti státního zástupce a navazujícího povolení ke sledování osob a věcí následujícím způsobem. Se zřetelem k § 158d odst. 4 tr. ř. lze konstatovat, že v žádosti státního zástupce je jednak podrobně odůvodněno podezření na konkrétní trestnou činnost, a jednak je zde specifikována kancelář MUDr. D. R., o jejíž sledování státní zástupce žádal. V souladu s § 158b odst. 2 tr. ř. pak v žádosti o vydání povolení ke sledování osob a věcí nechybí ani konkrétní úmyslný trestný čin, resp. úmyslné trestné činy, jejichž páchaní mělo být sledováním kanceláře MUDr. D. R. prověřováno. Rovněž je zde výslovně uvedeno, že se jedná o neodkladný úkon ve smyslu § 160 odst. 4 tr. ř. a státní zástupce v neposlední řadě uvádí, že *„s ohledem na shora uvedené a obsah spisového materiálu je zřejmé, že při vzájemné osobní znalosti podezřelých nelze použít pouze instituty trestního řádu nezasahující do práv podezřelých, ale že k zadokumentování jejich trestné činnosti je nutné využívat především operativně pátrací prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajováno.“* Stejně náležitosti splňuje i povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem, přičemž § 158d odst. 4 tr. ř. nad rámec náležitostí stanovených pro písemné žádosti vyžaduje u povolení pouze stanovení doby trvání sledování, což je v případě posuzovaného povolení (i žádosti o vydání povolení) splněno, přičemž doba není delší než šest měsíců. Vzhledem k uvedenému nelze žádosti státního zástupce ani povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem z formálního, natož z materiálního hlediska, co vytknout, naopak nutno konstatovat, že dané povolení ke sledování osob a věcí bylo vydáno v souladu se zákonem.

104. Dále odvolací soud shledal nezákonnost písemné žádosti státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem ze dne 11. 11. 2011, na jejímž základě bylo vydáno povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 11. 2011, č. j. **40 Nt 482/2011-4** (č. 1. 23842 a násl. spisu). Státní zástupce v ní požadoval povolení sledování zde konkretizovaných kanceláří Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy, a to na dobu šesti měsíců. V

odůvodnění žádosti pak nad rámec prvních dvou odstavců a posledního odstavce shora citovaného odůvodnění žádosti ze dne 7. 11. 2011 uvedl, že:

„... Proověřováním bylo dále zjištěno, že v následujících dnech se má uskutečnit schůzka k položkovému rozpočtu zakázka zadavatele Středočeského kraje, a to v sídle Úřadu Regionální rady soudržnosti Střední Čechy na Karlově náměstí 31/8, 120 00 Praha 2, za účasti ředitele úřadu JUDr. Ing. T. N., Ph.D., který dle dosavadních zjištění v sídle úřadu užívá kancelář č. a, případně za účasti pověřeného vedoucího oddělení Administrace projektů Ing. M. P., který v sídle úřadu užívá kancelář č. ..., když uvedené oddělení má dále užívat kanceláře č., a Obsahem jednání má být upřesnění a stanovení konečné verze stavebního položkového rozpočtu zadavatele, tedy Středočeského kraje, k rekonstrukci zámku Buštěhrad, s předpokládaným navýšením ceny rekonstrukce o 42 mil. Kč včetně DPH oproti ceně, za níž lze rekonstrukci realizovat. Na jednání má být rovněž domluveno rozmezí a konečné podoby nabídek dalších formálních uchazečů o zakázku tak, aby se vítězem zadávacího řízení stala společnost Konstruktiva Branko, a.s., jejíž zástupce se má jednání rovněž účastnit, ačkoliv by v aktuální fázi zadávacího řízení nemělo být účastníkem, tedy ani společnosti Konstruktiva Branko, a.s., známo, jaký je rozpočet zadavatele zakázky, podle kterého bude vybrána vítězná nabídka. Z uvedeného plyne důvodné podezření, že se na páchaní trestné činnosti podílejí i osoby z řad zaměstnanců uvedeného úřadu, a to nejméně JUDr. Ing. T. N., Ph.D., a Ing. M. P. S ohledem na konspirativní charakter jednání osob podílejících se na páchaní trestné činnosti, které se v úzkém okruhu scházejí na místech, která nejsou přístupná veřejnosti, nepanuje jistota, zda k jednání dojde pouze v kancelářích JUDr. Ing. N. či Ing. P., resp. oddělení Administrace projektů, anebo v zasedacích místnostech úřadu, proto je navrhováno sledování i zasedacích místností v sídle uvedeného úřadu. Číselné určení místností, jejichž sledování je navrhováno, vychází z informační tabule umístěné v sídle úřadu, jejíž fotografie je založena ve spise. Vzhledem k tomu, že plánované schůzky, na kterých má být dohodnut způsob dokonání páchané trestné činnosti se mají uskutečnit v kancelářských prostorách užívaných JUDr. Ing. T. N., Ph.D., nebo Ing. M. P., resp. v zasedacích místnostech Úřadu Regionální rady soudržnosti Střední Čechy, je podávána žádost o vydání povolení ke sledování kanceláří specifikovaných prostor shora, neboť obsah jednání podezřelých lze zjistit pouze za použití technických prostředků. Navrhovaným postupem bude zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, kterým je nutné i v souladu s judikaturou Ústavního soudu (např. náleží pod sp. zn. IV. ÚS 2228/09, Pl. ÚS 3/09) rozumět i kancelářské prostory, v nichž je shora uvedenými podezřelými pravidelně vykonávána pracovní činnost a které mu ve smyslu čl. 12 Listiny základních práv a svobod poskytují soukromí. ...“

105. Soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem vydala na základě shora citované žádosti povolení ze dne 11. 11. 2011, č. j. 40 Nt 482/2011-4, ke sledování zde uvedených kanceláří Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy na dobu šesti měsíců, v jehož odůvodnění nad rámec odůvodnění žádosti státního zástupce konstatovala, že:

„... Soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem návrh, jakož i předložený spisový materiál, přezkoumala a dospěla k závěru, že jsou splněny podmínky ust. § 158d odst. 3 trestního řádu k povolení sledování uvedené kanceláře shora, neboť se v uvedené věci jedná o podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu a s ohledem na shora uvedené a obsah spisového materiálu je zřejmé, že při vzájemné osobní znalosti podezřelých a konspirativnosti jejich jednání nelze použít pouze běžné instituty trestního řádu nezasahující do práv podezřelých, ale že k zadokumentování jejich trestné činnosti je nutné využívat především operativně pátrací prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajováno. Jedná se o neodkladný úkon ve smyslu § 160 odst. 3, odst. 4 trestního řádu, neboť vzhledem k nebezpečí jeho zmaření a ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.“

106. Rovněž ke shora uvedené žádosti státního zástupce Krajského státního zastupitelství ze dne 11. 11. 2011 a povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 11. 2011 nutno konstatovat, že naplňují všechny zákonem stanovené náležitosti. Podle § 158d odst. 4 tr. ř.

obsahuje žádost státního zástupce podrobný popis skutkových okolností, které odůvodňují podezření z páchaní závažné a konspirativní hospodářské trestné činnosti a přesný popis kanceláří, jejichž sledování je navrhováno, včetně odůvodnění nezbytnosti sledování právě těchto kanceláří. Povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem naplňuje tytéž náležitosti včetně doby trvání povoleného sledování (která není delší než šest měsíců). Žádost i povolení pak v souladu s § 158b odst. 2 tr. ř. obsahují specifikaci úmyslné trestné činnosti, která má být sledováním prověřována, jakož i důvody, proč nelze sledovaného účelu dosáhnout jinými, „mírnějšími“ prostředky a proč se jedná o neodkladný úkon ve smyslu § 160 odst. 4 tr. ř. Lze tudíž konstatovat, že povolení ke sledování kanceláří ze dne 11. 11. 2011 vydané na podkladě formálně i věcně dostatečně odůvodněné žádosti státního zástupce, jakož i předloženého spisového materiálu, splňuje nároky požadované zákonem.

107. Třetí zpochybněnou žádost o vydání povolení podle § 158d odst. 3 tr. ř. podal státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem dne 22. 11. 2011. Tato sloužila jako podklad pro vydání povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 11. 2011, č. j. **40 Nt 490/2011-9** (č. l. 2773 a násl. spisu), a bylo v ní požádáno o sledování kanceláře ředitelky Oblastní nemocnice K., a. s., nemocnice Středočeského kraje, MUDr. K. P. po dobu šesti měsíců. V odůvodnění své žádosti (nad rámec prvních dvou a posledního odstavce, které se shodují s prvními dvěma a posledním odstavcem předchozích žádostí) uvedl, že:

„... Úkony podle § 158d odst. 2 tr. řádu bylo zadokumentováno, že dne 11. 11. 2011 se uskutečnila schůzka v Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy na Praze 2, kde se jednání o položkovém rozpočtu zadavatele zúčastnil za zpracovatele projektové dokumentace zadavatele Ing. P. N., který spolupracuje se společností ARIA, spol. s r. o. Dále se schůzky zúčastnil i Ing. T. M., obchodní ředitel společnosti Konstruktiva Branko, a. s., který ještě před schůzkou Ing. N. předal písemné podklady, které byly předmětem jednání na uvedeném úřadu. Co se týče Ing. M. předané dokumentace, operativním šetřením bylo zjištěno, že se jednalo o CD nosič obsahující položkový rozpočet zakázky a dílčí nabídky subdodávek na zvláštní vybavení a práce k předmětné zakázce. Z uvedeného plyne, že se schůzky k projektové dokumentaci zadavatele veřejné zakázky, v průběhu zadávacího řízení, které dosud nebylo ukončeno, zúčastnil zástupce jednoho z uchazečů o zakázku, který navíc předával zpracovateli projektové dokumentace a položkového rozpočtu materiály, které by neměl uchazeč o zakázku nejen dosud znát, ale ani zpracovávat, neboť bude znát obsah položkového rozpočtu zadavatele, zatím bude moci upravit nabídkovou cenu tak, aby mu byla zakázka přidělena. Uvedené tedy potvrzuje, že zadávací řízení je od počátku ovlivněno ve prospěch vybraného uchazeče, kterým je Konstruktiva Branko, a. s.

Z úkonů podle § 88 trestního řádu bylo dále zjištěno, že zástupce zadavatele MUDr. R. je ohledně zadávacího řízení v telefonickém kontaktu s MUDr. P., která ovšem z formálně právního hlediska nemá mít jakýkoliv vliv či informace o tomto řízení. Ve skutečnosti je ale osobou s osobními vztahy na MUDr. R. a MUDr. K. a je prostředníkem mezi těmito osobami a dalšími osobami, které se podílejí na popsané trestné činnosti, a to s Ing. S., Ing. D., L. N. a Ing. M.

Úkony podle § 88 tr. řádu byla zadokumentována komunikace MUDr. K., který by o zakázce rovněž neměl mít informace, s L. N., členkou představenstva společnosti ML Compet, a. s., která je jediným společníkem společnosti ERINYES, s. r. o. IČ 28488075, která zajišťuje administraci zakázky pro Středočeský kraj jako zadavatele. Z provedených úkonů podle § 88 trestního řádu plyne, že N. je v kontaktu s MUDr. K. a že si vyměňují zadávací dokumentaci i k dalším zakázkám. Ze shora uvedeného a spisového materiálu tedy plyne, že MUDr. K. P. organizuje a koordinuje postup všech podezřelých jak za účelem manipulace zadávacího řízení ve prospěch společnosti Konstruktiva Branko, a. s., tak i ve vztahu k účelovému navýšení položkového rozpočtu zadavatele, který ve skutečnosti zpracovávají osoby ze společnosti Konstruktiva Branko, a. s., a dle kterého bude vybírána vítězná zakázka, jejíž cena má být účelově navýšena. Dle operativních zjištění probíhají jednání k zakázce v uvedeném smyslu i v kanceláři MUDr. P. v areálu Oblastní nemocnice K., a. s., přestože ani ona, ani MUDr. K. nejsou zástupci zadavatele. Dále bylo zjištěno,

že v týdnu od 21. 11. 2011 do 27. 11. 2011 má dojít k odevzdání konečné podoby projektu včetně položkového rozpočtu zadavatele, lze tudíž předpokládat, že se v kanceláři MUDr. P. uskuteční další schůzky, jejichž obsahem bude finalizace obsahu uvedených listin, resp. dohody o dalším průběhu zadávacího řízení. K umístění kanceláře MUDr. P. bylo policejním orgánem zjištěno, že se nachází v areálu nemocnice, v patře budovy .. bez číselného označení a dle štítku u kanceláře ji má MUDr. P. užívat spolu se svou asistentkou L. Z. .

Vzhledem k tomu, že schůzky, na kterých je dohadován způsob dokonání páchané trestné činnosti se mají uskutečnit v kanceláři užívané MUDr. K. P., je podávána žádost o vydání povolení ke sledování kanceláři specifikovaných prostor shora, neboť obsah jednání podezřelých lze zjistit pouze za použití technických prostředků. Navrhovaným postupem bude zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, kterým je nutné i v souladu s judikaturou Ústavního soudu (např. náleží pod sp. zn. IV. ÚS 2228/09, Pl. ÚS 3/09) rozumět i kancelářské prostory, v nichž je MUDr. P. pravidelně vykonávána pracovní činnost a které mu ve smyslu čl. 12 Listiny základních práv a svobod poskytují soukromí. ...“

108. Povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 11. 2011, č. j. 40 Nt 490/2011-9, obsahovalo nad rámec odůvodnění žádosti státního zástupce konstatování, že: „... Soudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem návrh, jakož i předložený spisový materiál, přezkoumala a dospěla k závěru, že jsou splněny podmínky ust. § 158d odst. 3 trestního řádu k povolení sledování uvedené kanceláře shora, neboť se v uvedené věci jedná o podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu a s ohledem na shora uvedené a obsah spisového materiálu je zřejmé, že při vzájemné osobní znalosti podezřelých a konspirativnosti jejich jednání nelze použít pouze běžné instituty trestního řádu nezasahující do práv podezřelých, ale že k zadokumentování jejich trestné činnosti je nutné využívat především operativně pátrací prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajováno. Jedná se o neodkladný úkon ve smyslu § 160 odst. 3, odst. 4 trestního řádu, neboť vzhledem k nebezpečí jeho zmaření a ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.“

109. Poslední žádostí ve smyslu § 158d odst. 4 tr. ř., která je podle odvolacího soudu nedostatečně odůvodněna, je žádost státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem ze dne 29. 12. 2011, v níž navrhl, aby bylo povoleno sledování zde specifikovaného rodinného domu ve vlastnictví MUDr. K. P. a užívaného MUDr. K. P. a MUDr. P. K., a to na dobu šesti měsíců. Na základě této žádosti bylo následně vydáno povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 12. 2011, č. j. 40 Nt 518/2011-5. Státní zástupce v odůvodnění žádosti nad rámec odůvodnění předchozí žádosti ze dne 22. 11. 2011 (a to jejich prvních čtyř a posledního odstavce) uvedl, že: „... Dále bylo zjištěno, že dne 24. 11. 2011 byla společností ARIA, spol. s r. o., k veřejné zakázce odevzdána projektová dokumentace, jejíž součástí je položkový rozpočet, podle kterého bude zadavatel vyhodnocovat nabídky uchazečů o zakázku. Odhadovaná cena zakázky je dle společnosti ARIA, spol. s r. o., 161 mil. Kč včetně DPH, tedy podstatně méně než podle rozpočtu, který zpracovala společnost Konstruktiva Branko, a. s., kdy částka přesahovala 200 mil. Kč, a podle kterého měly být původně nabídky vyhodnocovány. Následné vyhodnocení úkonů podle § 88 trestního řádu a § 158d trestního řádu potvrzuje, že mezi podezřelými došlo ke sdělení informace o uvedeném odhadu ceny zakázky, což u nich vzbudilo nevoli a nutnost danou situaci řešit, aby mohla být zakázka realizována za účelově navýšenou cenu. Podezřelí se dohodli, že cenu bude nutné navýšit na plánovanou částku přesahující 200 mil. Kč. Za tím účelem měl podezřelý MUDr. R. vydat pokyn k dopracování výkazu výměr tak, aby předpokládaná cena odpovídala částce 215 mil. Kč, a až takto upravený rozpočet, zpracovaný dosud neustanovenou osobou „B.“, bude dán k dispozici předem vybraným uchazečům o zakázku. Z využití operativně pátracích prostředků je potvrzeno podezření, že vítězným uchazečem o zakázku bude společnost Konstruktiva Branko, a. s., jejíž zástupce Ing. D. má po podpisu smlouvy o dílo poskytnout 15 mil. Kč MUDr. P., MUDr. K. a Ing. S. Z úkonů podle § 158d trestního řádu dále jednoznačně plyne, že MUDr. P. a MUDr. K. své kroky v popsáném zadávacím řízení pravidelně konzultují s MUDr. R., přičemž z dosud provedených úkonů je potvrzováno, že podezřelí jsou si vědomi nejen nezákonnosti svého jednání,

ale i nebezpečí odhalení a zadokumentování jejich trestné činnosti policejním orgánem za užití operativně pátracích prostředků a úkonů podle § 88 trestního řádu, proto se snaží jednat s maximální mírou utajení.

Ze shora uvedeného a spisového materiálu tedy plyne, že MUDr. K. P. organizuje a koordinuje postup všech podezřelých jak za účelem manipulace zadávacího řízení ve prospěch společnosti Konstruktiva Branko, a.s., tak i ve vztahu k účelovému navýšení položkového rozpočtu zadavatele, který ve skutečnosti zpracovávají osoby ze společnosti Konstruktiva Branko, a.s., a dle kterého bude vybírána vítězná zakázka, jejíž cena má být účelově navýšena. Dle operativních zjištění probíhají jednání k zakázce v uvedeném smyslu i v aktuálním bydlišti MUDr. P., v rodinném domě na adrese R., P.-z., umístěného na parcele č. ..., katastrální území H., který obývá společně s MUDr. P. K. a kam za nimi dojíždí MUDr. D. R., a to právě za účelem stanovení dalšího postupu při zadání veřejné zakázky a účelovému navýšení položkového rozpočtu. Vzhledem k tomu, že z provedených úkonů plyne, že zakázka dosud nebyla přidělena a že podezřelí aktuálně řeší problém s položkovým rozpočtem zpracovaným společností ARIA, spol. s.r.o. lze předpokládat, že se mezi podezřelými uskuteční další schůzky, jejichž obsahem bude dohoda o dalším postupu ve věci za účelem dokonání páchané trestné činnosti. Z uvedeného důvodu je nutné sledovat i prostory aktuálního bydliště MUDr. P. a MUDr. K.

Vzhledem k tomu, že navrhovaným postupem budou sledovány i vnitřní prostory rodinného domu užívaného MUDr. P. a MUDr. P. K., tak bude za použití technických prostředků zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, a proto je podávána žádost o vydání povolení ke sledování věcí podle § 158d odst. 3 tr. řádu.“

110. V odůvodnění povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 12. 2011, č. j. 40 Nt 518/2011-5 (č. l. 3055 a násl. spisu), se nad rámec odůvodnění žádosti státního zástupce uvádí, že: „... Vzhledem k tomu, že z dosud prováděných úkonů plyne, že zakázka dosud nebyla přidělena a podezřelí aktuálně řeší problém s položkovým rozpočtem zpracovaným společností ARIA spol. s.r.o., lze předpokládat, že se mezi nimi uskuteční další schůzky, jejichž obsahem bude dohoda o dalším postupu ve věci za účelem dokonání páchané trestné činnosti, a proto je nutné sledovat i vnitřní prostory rodinného domu užívaného MUDr. P. a MUDr. K.

Soudce Okresního soudu v Ústí nad Labem návrh, jakož i předložený spisový materiál, přezkoumal a dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky ust. § 158d odst. 3 trestního řádu k povolení sledování uvedené věci shora, neboť se v uvedené věci jedná o podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu a s ohledem na shora uvedené a obsah spisového materiálu je zřejmé, že při vzájemné osobní znalosti podezřelých a konspirativnosti jejich jednání nelze použít pouze běžné instituty trestního řádu nezasahující do práv podezřelých, ale že k zadokumentování jejich trestné činnosti je nutné využívat především operativně pátrací prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajováno. Jedná se o neodkladný úkon ve smyslu § 160 odst. 3, odst. 4 trestního řádu, neboť vzhledem k nebezpečí jeho zmaření a ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.“

111. Nejvyšší soud ke dvěma posledně citovaným žádostem státního zástupce o vydání povolení ke sledování osob a věcí, jakož i povolením Okresního soudu v Ústí nad Labem, konstatuje, že tyto splňují veškeré zákonné náležitosti vymezené v § 158d odst. 4 tr. ř. i § 158b odst. 2 tr. ř. Je v nich dostatečně specifikováno, jaké konkrétní prostory měly být sledovány, přičemž z jejich odůvodnění se podrobně podávají i skutkové okolnosti, jež tyto úkony zasahující do základních práv podezřelých opodstatňují. Dané žádosti a povolení dostatečně odrážejí i skutečnosti zjištěné na základě mezitímního prověřování trestné činnosti, která je zde konkretizována jak skutkovými okolnostmi, tak právní kvalifikací jakožto úmyslná trestná činnost. Žádosti a povolení obsahují v neposlední řadě i odůvodnění toho, že sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak než prováděním utajovaného prostorového odposlechu, přičemž tento závěr je patrný i ze skutečností popsanych v jejich odůvodnění. Povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem (ale i žádosti státního zástupce) pak vymezují rovněž dobu trvání sledování, která není delší než zákonem povolená doba šesti

měsíců. I tyto žádosti a povolení ke sledování podle § 158d odst. 3 tr. ř. tudíž po formální i materiální stránce konvenují zákonným požadavkům.

112. Soud druhého stupně shora popsaným žádostem o vydání povolení ke sledování osob a věcí (jakož i podnětům policejního orgánu k podání žádosti o vydání povolení) vytýká obecnost jejich odůvodnění (neboť podle jeho názoru neobsahují konkrétní důvody, proč nelze získat kýžené informace jiným způsobem, např. výsledkem osob) a uvádění nepravdivých informací o podezřelých, že „*vzhledem k jejich zkušenosti s trestním řízením je třeba očekávat, že jsou obeznámeni s běžnými operativně pátracími metodami policie.*“ Stran rozhodování Okresního soudu v Ústí nad Labem pak činí výhradu, že zjevně bez dalšího převzal skutečnosti uvedené v písemných žádostech, aniž by je přezkoumával, případně požadoval po státním zástupci a policejním orgánu příslušné dokumenty konkrétně odůvodňující jejich návrhy.

113. K tomu Nejvyšší soud předně připomíná, že pro *podnět* policejního orgánu k podání žádosti státního zástupce na vydání soudního povolení ke sledování osob a věcí podle § 158d odst. 3 tr. ř. zákon nestanovuje žádné specifické podmínky, neboť tento nemůže být podkladem pro soudní rozhodnutí. Tuto skutečnost však odvolací soud zřejmě pominul, jelikož náležitosti stanovené pro písemnou žádost podle § 158d odst. 4 tr. ř. vztáhnul i na podněty policejního orgánu. I navzdory této skutečnosti Nejvyšší soud přezkoumal zpochybněné podněty policejního orgánu, přičemž dospěl k závěru, že tyto (stejně jako shora přezkoumávané žádosti a povolení) splňují všechny náležitosti vymezené v § 158d odst. 4 tr. ř. a § 158b odst. 2 tr. ř., když navíc explicitně odůvodňují i potřebu sledování osob a věcí po nejdelší možnou dobu šesti měsíců (byť toto zdůvodnění v případě institutu sledování osob a věcí zákon výslovně nevyžaduje).

114. Stran výhrady vůči obecnosti odůvodnění závěru, proč nelze kýžené informace získat jiným způsobem, nutno poukázat na výslovné konstatování obsažené jak v žádostech státního zástupce, tak v povoleních Okresního soudu v Ústí nad Labem, podle něhož „*s ohledem na shora uvedené a obsah spisového materiálu je zřejmé, že při vzájemné osobní znalosti podezřelých a konspirativnosti jejich jednání nelze použít pouze běžné instituty trestního řádu nezasahující do práv podezřelých, ale že k zadokumentování jejich trestné činnosti je nutné využívat především operativně pátrací prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajováno,*“ přičemž tento závěr obsahově vychází ze skutkových okolností podrobně popsanych v předchozích pasážích odůvodnění napadených žádostí a povolení (logicky na ně navazuje) a zcela určitě ho nelze považovat za „obecný“ či dokonce způsobující nezákonnost daného povolení. Nejvyšší soud proto opětovně podotýká, že na posuzování zákonnosti těchto úkonů je nutno nahlížet formálně-materiálně, a nikoliv vytržením obdobných (podle odvolacího soudu obecných) pasáží z kontextu a souvislostí příslušného odůvodnění dospět k (formálnímu) závěru o obecnosti celého odůvodnění. Nadto lze požadavek soudu druhého stupně, aby orgány činné v trestním řízení povolující sledování osob a věcí (nebo jakýkoliv jiný zásah do základních práv a svobod) vždy zevrubně odůvodňovaly, proč nelze skutečnosti důležité pro trestní řízení zjistit jiným způsobem, za situace, když se z odůvodnění jejich rozhodnutí podrobně podávají konkrétní skutkové okolnosti, jejichž interpretací lze jednoduše učinit stejný závěr jako v nyní posuzované věci, „*že k zadokumentování ... trestné činnosti je nutné využívat především operativně pátrací prostředky, jejichž použití bude před podezřelými utajováno*“, označit za přepjatě formalistický.

115. K tomu, že Okresní soud v Ústí nad Labem měl podle odvolacího soudu pouze převzít tvrzení státního zástupce, aniž by je přezkoumával, Nejvyšší soud konstatuje, že skutečnost, že odůvodnění povolení jsou téměř totožná jako odůvodnění žádostí státního zástupce, není vadou způsobující snad nezákonnost těchto povolení, poněvadž zákon ani ochrana základních práv a svobod dotčených osob nepožaduje, aby soudce přepisoval formálně i věcně bezvadnou žádost státního zástupce v případě, že se s ní po přezkoumání existence materiálních podmínek pro vydání povolení ztotožní. O provedení materiálního přezkumu žádostí státního zástupce a předkládaného spisového materiálu v posuzované věci vypovídá pasáž odůvodnění povolení vydaných podle § 158d odst. 3 tr. ř. podle níž „*soudce (soudkyně) Okresního soudu v Ústí nad*

Labem návrh, jakož i předložený spisový materiál, přezkoumal(a) a dospěl(a) k závěru, že jsou splněny podmínky ust. § 158d odst. 3 trestního řádu k povolení sledování“. Byť se na první pohled jedná o obecné tvrzení, v rámci následné kontroly transparentnosti rozhodování soudu o zásahu do základních práv a svobod je podstatné to, že z návrhu státního zástupce i spisového materiálu se skutečně podává, že materiální podmínky pro vydání povolení podle § 158d odst. 3 tr. ř. byly dány. Za tohoto stavu se jeví nadbytečným požadavek soudu druhého stupně, aby Okresní soud v Ústí nad Labem požadoval po policejním orgánu nebo státním zástupci další dokumenty.

116. Ohledně (podle odvolacího soudu) nepravdivých tvrzení o trestní minulosti podezřelých obsažených v „žádostech podle § 158d odst. 4 tr. ř.“ nutno uvést následující. Odvolací soud nikterak nespécifikoval, kde konkrétně (alespoň v kterých konkrétních žádostech) by se dané konstatování, že „vzhledem k jejich zkušenosti s trestním řízením je třeba očekávat, že jsou obeznámeni s běžnými operativně pátracími metodami policie,“ mělo nacházet, nicméně jak je patrné z výše citovaných pasáží žádostí státního zástupce o vydání povolení ke sledování osob a věcí, žádná z těchto žádostí takové (ani obdobné) tvrzení neobsahuje. V žádosti státního zástupce ze dne 29. 12. 2011 se sice uvádí, že „podezřelí jsou si vědomi nejen nezákonnosti svého jednání, ale i nebezpečí odhalení a zadokumentování jejich trestné činnosti policejním orgánem za užití operativně pátracích prostředků“, ani toto tvrzení však neodpovídá tomu, co by mělo být podle názoru soudu druhého stupně v žádostech státního zástupce nepravdivě uváděno. Nadto lze poznamenat, že daný závěr státního zástupce má oporu ve spisovém materiálu a (z mezitím provedených úkonů se podávajících) skutkových okolnostech. Pokud odvolací soud mínil tímto „nepravdivým výrokem o podezřelých“ konstatování policejního orgánu v jeho podnětech k podání žádosti na vydání povolení podle § 158d odst. 3 tr. ř. (což nicméně nejsou žádosti ve smyslu § 158d odst. 4 tr. ř.), že „sledovaného účelu v daném řízení nelze dosáhnout jinak ... s ohledem na velmi obezřetné jednání podezřelých a vzhledem k jejich zkušenostem s trestním řízením, kdy je nutné předpokládat, že jsou obeznámeni s běžnými operativně pátracími metodami policie“, tak nutno uvést, že ani z dané pasáže nevyplývá, že by se v případě podezřelých mělo jednat o recidivisty (jak naznačuje odvolací soud). V kontextu skutkových okolností popsanych v podnětech policejního orgánu a vyplývajících ze spisového materiálu, z nichž se jasně podává postavení podezřelých (politik a hejtman, ředitelka krajské nemocnice, členové statutárních orgánů atp.), je však zcela zřejmé (a muselo být zřejmé i státnímu zástupci Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem, vůči němuž tyto podněty směřovaly), že policejní orgán tímto konstatováním nemínil, že jde o osoby s bohatou trestní minulostí (což by bylo s ohledem na postavení podezřelých neobvyklé či dokonce vyloučené), nýbrž že se zřetelem k jejich postavení vyvstává důvodný předpoklad, že budou mít o běžných operativně pátracích metodách policie (jakož i celkově o průběhu trestního řízení) hlubší povědomí než „běžný“ člověk.

117. Přisvědčit nutno i některým dalším námitkám ministra spravedlnosti stran posouzení žádostí a povolení podle § 158d odst. 4 tr. ř., jakož i důkazů získaných na jejich základě, jako nezákonných. Jednak je zapotřebí konstatovat, že sledování kanceláře MUDr. D. R. povolené Okresním soudem v Ústí nad Labem dne 7. 11. 2011 (č. j. 40 Nt 480/2011-3), ani sledování kanceláří Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy povolené Okresním soudem v Ústí nad Labem dne 11. 11. 2011 (č. j. 40 Nt 482/2011-4) nebyla z technických důvodů realizována (viz č. l. 23833 spisu), v souvislosti s čímž se jeví poměrně nelogickým závěr odvolacího soudu, že i všechny důkazy získané na základě těchto sledování jsou nezákonné, jelikož žádné důkazy jimi zajištěny nebyly. V kontextu odůvodnění usnesení soudu druhého stupně je pak nekonzistentním i závěr, že shora citované žádosti a povolení jsou nedostatečně odůvodněné, a tudíž nezákonné, jelikož k dalším obdobně odůvodněným žádostem a povolením vydaným na počátku tohoto trestního řízení se odvolací soud vůbec nevyjadřuje. Jedná se příkladmo o žádosti policejního orgánu ze dne 4. 11. 2011, 10. 11. 2011, 11. 11. 2011 a 19. 3. 2012 a na jejich podkladě vydaná povolení Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem ze

dne 7. 11. 2011, dvě povolení ze dne 11. 11. 2011 a povolení ze dne 20. 3. 2012 (všechny pod sp. zn. 2 Kzn 677/2011). Odůvodnění toho, proč soud druhého stupně neshledal pochybení i v těchto žádostech a povoleních ke sledování osob a věcí, se z jeho usnesení nikterak nepodává.

118. Nejvyšší soud tudíž ve vztahu ke sledování osob a věcí prováděnému v nyní projednávané věci shrnuje, že žádosti státního zástupce o vydání povolení podle § 158d odst. 3 tr. ř. a na jejich podkladě vydaná povolení ke sledování osob a věcí splňují všechny zákonné náležitosti stanovené v § 158d odst. 4 tr. ř. ve spojení s § 158b odst. 2 tr. ř., a to jak po formální, tak po materiální stránce (přičemž z toho důvodu nelze konstatovat ani nezákonnost důkazů opatřených na jejich základě). Přístup odvolacího soudu k posouzení daných žádostí a povolení pak nutno opětovně označit za ryze formální, což dokládá i jeho nekonzistentní postup spočívající v „opomenutí“ několika dalších (srovnatelně odůvodněných) žádostí a povolení ke sledování osob a věcí vydaných v této věci, jež neshledal nezákonnými.

119. Stran námitky obviněných MUDr. P. K., MUDr. K. K., Ing. P. D., Ing. T. M., Ing. M. J., MUDr. J. Ř. a MUDr. D. R. k nezákonnosti příkazů a povolení i z důvodu místní nepřislušnosti Okresního soudu v Ústí nad Labem k jejich vydání a související výhradě porušení jejich práva na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny Nejvyšší soud opětovně připomíná, že podle § 267 odst. 3 tr. ř. je oprávněn přezkoumat zákonnost a odůvodněnost pouze těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející. Otázkou místní příslušnosti Okresního soudu v Ústí nad Labem se v reakci na odvolací námitky obviněných zabýval již soud druhého stupně v bodech 101. – 112. svého usnesení s tím, že výhrady odvolatelů shledal neopodstatněnými. Místní nepřislušnost, jež je namítána ve vyjádřeních shora uvedených obviněných ke stížnosti pro porušení zákona (popř. ve vyjádřeních učiněných v rámci veřejného zasedání), tudíž nebyla podkladem zrušovacího výroku usnesení odvolacího soudu a nenapadá ji ani ministr spravedlnosti v podané stížnosti pro porušení zákona. Nejvyšší soud tedy není k přezkoumávání této otázky příslušný a pouze na okraj připomíná, že Ústavní soud se v rámci rozhodování o ústavních stížnostech podaných v nyní projednávané věci opakovaně výslovně vyjádřil k námitkám některých obviněných vůči místní nepřislušnosti Okresního soudu v Ústí nad Labem pro úkony přípravného řízení s tím, že jejich právo na zákonného soudce nebylo porušeno (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 6. 2012, sp. zn. II. ÚS 1885/12, usnesení ze dne 22. 11. 2012, sp. zn. I. ÚS 3569/12). Nadto lze poukázat na bod 120. nálezu Ústavního soudu ze dne 19. 4. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 4/14, který vylučuje zpětnou působnost v něm vyslovených závěrů učiněných ve vztahu k otázce místní příslušnosti státního zastupitelství z pohledu práva na zákonného soudce.

120. Shora uvedenou argumentaci Nejvyššího soudu stran omezení rozsahu jeho přezkumné povinnosti ve smyslu § 267 odst. 3 tr. ř. nutno vztáhnout i k výhradě obviněných MUDr. P. K. a MUDr. K. K., že v povoleních Okresního soudu v Ústí nad Labem vydaných podle § 158d odst. 3 tr. ř. je uvedeno, že se jimi povoluje sledování „věcí“, ačkoliv byly na jejich základě sledovány i osoby. Na tuto námitku učiněnou již v rámci jejich odvolání reagoval soud druhého stupně v bodě 100. jeho usnesení, přičemž ministr spravedlnosti tento závěr v podané stížnosti pro porušení zákona nijak nenapadá, takže Nejvyšší soud není oprávněn se danou námitkou zabývat, když navíc lze odkázat na již učiněné vyjádření odvolacího soudu.

121. Nejvyšší soud k námitce ministra spravedlnosti stran **doktríny plodů z otráveného stromu** uvádí, že s ohledem na závěr o zákonnosti příkazů k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jakož i zákonnosti povolení ke sledování osob a věcí vydaných v této věci, je jeho vyjádření v tomto směru v podstatě nadbytečné, jelikož odpadl předpoklad „otráveného stromu“. *Obiter dictum* se však Nejvyšší soud ke správnosti aplikace této doktríny alespoň ve stručnosti vyjádří, jelikož tato byla jedním z hlavních důvodů pro rozhodnutí odvolacího soudu o zrušení rozsudků soudu prvního stupně a vrácení věci k novému projednání a rozhodnutí.

122. K aplikovatelnosti doktríny plodů z otráveného stromu v českém trestněprávním prostředí existuje poměrně obsáhlá judikatura Ústavního i Nejvyššího soudu (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2012, sp. zn. III. ÚS 2260/10, publikovaný pod č. 50 ve sv. č. 64 Sb. nál. a usn.; usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 7. 2012, sp. zn. III. ÚS 3318/09; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. 6 Tdo 84/2013; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2015, sp. zn. 11 Tdo 122/2015 atd.). Výslovně lze připomenout závěry Ústavního soudu z jeho nálezu ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. I. ÚS 1677/13 (publikovaného pod č. 195 ve sv. 75 Sb. nál. a usn.), kde v návaznosti na svou předchozí judikaturu potvrdil svůj zdrženlivý přístup k doktríně plodů z otráveného stromu, přičemž vysvětlil, že *kontinentální trestní řízení* vychází (naproti formálním důkazním pravidlům uplatňujícím se v prostředí *common law*) z *formálně-materiální povahy důkazu* a zpravidla jen takové vady úkonu, které porušují právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 Úmluvy, vedou k neúčinnosti či nepřípustnosti důkazu. Vzhledem k těmto teoretickým východiskům pak Ústavní soud akcentoval, že pokud v průběhu řízení došlo k provedení rekognice v rozporu s trestním řádem, a tato rekognice je tak důkazně nepoužitelná, nelze dospět k závěru, že je důkazně nepoužitelná rovněž celá další výpověď poškozeného, který byl poznávající osobou při procesně nesprávně provedené rekognici, nýbrž jsou nepoužitelné pouze ty pasáže jeho výpovědi, které jsou zcela jednoznačně *kauzálně spjaté s procesně nepoužitelnou rekognicí* (jednalo se o ty pasáže výpovědi poškozeného, v nichž identifikoval obviněného prostřednictvím čísel fotografií z rekognice, která proběhla nezákonným způsobem).

123. Nejvyšší soud tedy konstatuje, že česká trestní teorie ani praxe doposud nepřevzala angloamerickou doktrínu plodů z otráveného stromu (srov. např. Šámal, P., Musil, J., Kuchta, J. a kol. *Trestní právo procesní*. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 372; Nett, A. *Plody z otráveného stromu*. Brno: Masarykova univerzita, 1997, str. 44-45; příslušní autoři sice s odmítáním této doktríny polemizují, zároveň však jednoznačně konstatují, že česká trestní teorie ani praxe tuto doktrínu nepřevzala). Nelze ovšem vyloučit, že v některých případech se může na základě „kontinentálního“ formálně-materiálního přístupu k hodnocení zákonnosti důkazů dojit ke stejným závěrům jako na podkladě této angloamerické doktríny. Podstatné nicméně je přistupovat k hodnocení zákonnosti důkazů vždy diferencovaně s ohledem na konkrétní povahu a závažnost vady nastalé v procesu dokazování a nečinít paušální závěry, že celý důkaz získaný nebo odvozený z procesně nepřípustně provedeného úkonu je „otrávený“ [srov. též Draštík, A., Fenyk, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl (§ 1 až 179h)*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2017, str. 804, 877, 878, 1196].

124. Soud druhého stupně ve svém usnesení tudíž v rozporu s dosavadní českou trestní teorií a praxí učinil závěr o tom, že na posouzení použitelnosti důkazů získaných na základě (podle jeho názoru) nezákonných úkonů je nutné použít doktrínu plodů z otráveného stromu, přičemž tento svůj názor opřel o jediný odborný článek z *Bulletinu advokacie* [viz Herczeg, J. *Zásada „nemo tenetur“ a práva obviněného v trestním řízení*. *Bulletin advokacie*, 2010, č. 1, str. 38-47]. Ač se nejednalo o jediné aktuální pojednání k dané problematice [srov. např. Musil, J. *Několik otázek nad judikaturou Ústavního soudu ČR v době postmoderny (na příkladu prohlídky jiných prostor a pozemků)*. *Kriminalistika*, 2011, č. 1, str. 3-24], především nutno zdůraznit, že tento odvolacím soudem aplikovaný odborný názor je na posuzovaný případ nepřiléhavý, jelikož se zabýval „otráveností“ důkazů získaných na základě vynuceného doznání. Takový zákaz použití důkazu je totiž jako jediný výslovně formulován trestním řádem v § 89 odst. 3 tr. ř., zatímco v případě jiných porušení procesních ustanovení o dokazování je nutno následnou použitelnost důkazů hodnotit vždy s ohledem na konkrétní okolnosti posuzovaného případu (viz výše).

125. Nicméně stěžejní vadou v postupu soudu druhého stupně, pokud učinil závěr o nezákonnosti všech důkazů opatřených prostřednictvím příkazů k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a (některých) povolení ke sledování osob a věcí, je, že následně měl sám vyhodnotit, které důkazy získané na jejich základě jsou *nezákonné*, jelikož jde o otázku *právního*, nikoliv

skutkového posouzení. Odvolací soud však naproti tomu pouze obecně konstatoval, že při novém rozhodnutí soudu prvního stupně bude potřeba zvažovat, ke kterému z důkazů je možno v rámci meritorního rozhodování přihlídnout a který je třeba odmítnout (viz bod 132. jeho usnesení) a následně poukázal na „indicie“, které mohou sloužit jako podklad pro výslech konkrétního svědka, obstarání listinného důkazu, případně i na již provedené důkazy, jejichž informační potenciál však bude třeba využít efektivnějším způsobem než dosud (viz bod 133. jeho usnesení). Jediným konkrétním pokynem soudu druhého stupně na doplnění dokazování ve smyslu § 264 odst. 2 tr. ř. tak je pokyn k výslechu svědka MVDr. L. G. (viz bod 158. jeho rozhodnutí). Jeho konstatování v bodě 159. napadeného rozhodnutí, že bude na státním zástupci, zda na podporu svých stanovisek bude navrhopvat a případně provádět důkazy s ohledem na odlišnou důkazní situaci při podání obžaloby (příčemž příkladmo uvedl **rozkrvtí pozadí operativního šetření** a konkretizace osob podílejících se na něm), ovšem nelze považovat za pokyn vůči soudu prvního stupně ve smyslu § 264 odst. 2 tr. ř. Nejvyšší soud přitom konstatuje, že s ohledem na jeho výše rozvedené závěry o zákonnosti důkazů získaných na základě provedených odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu, jakož i sledování osob a věcí v tomto trestním řízení, odpadl důvod, aby se vyjadřoval k námitkám ministra spravedlnosti stran této „úvahy“ odvolacího soudu vůči příslušnému státnímu zástupci, jakož i k výhradám ohledně pokynu soudu druhého stupně na **výslech svědka MVDr. L. G.**, který měl být proveden právě z důvodu tvrzené nepoužitelnosti důkazů pořízených prostřednictvím daných procesních úkonů.

126. Od uvedeného pokynu odvolacího soudu pak nutno odlišit jeho výtky vůči „nepřihlédnutí“ soudu prvního stupně ke **znaleckému posudku podanému znaleckým ústavem Česká znalecká, a. s.**, jež rovněž napadá ministr spravedlnosti v podané stížnosti pro porušení zákona. Tyto výhrady odvolacího soudu totiž nenavazovaly na jeho úvahu o nezákonnosti odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu, ani sledování osob a věcí. Nicméně tvrzené vady související s provedením daného důkazu mohl soud druhého stupně jednoduše odstranit sám v původně nařizeném veřejném zasedání, jelikož doplnění dokazování v tomto směru nepředstavovalo důvod pro vrácení věci soudu prvního stupně podle § 259 odst. 1 tr. ř.

127. K výhradě ministra spravedlnosti ohledně **nepředvídatelnosti rozhodnutí odvolacího soudu** je zapotřebí uvést, že Nejvyšší soud se v rámci rozhodování o stížnosti pro porušení zákona necítil být povinen danou otázkou přezkoumávat, jelikož na jejím posouzení nezáležel jeho závěr o zákonnosti rozhodnutí soudu druhého stupně. Proto se ostatně námitkami této části stížnosti pro porušení zákona ani blíže nezabýval, pouze ve stručnosti uvádí následující skutečnosti.

128. Ke znakům právního státu neoddělitelně patří princip právní jistoty a z něj plynoucí princip ochrany oprávněné důvěry v právo. Ten v sobě jako stěžejní atribut zahrnuje především předpoklad efektivní ochrany práv všech subjektů práva ve stejných případech shodným způsobem a předvídatelnost postupu státu a jeho orgánů (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04, publikovaný pod č. 16 ve sv. 36 Sb. nález. a usn.). Kontinentální právo pracuje s institutem předvídatelnosti práva a jeho následků, v němž se ale na rozdíl od závaznosti jednotlivých rozhodnutí klade důraz na sílu tzv. konstantní judikatury. Ústavní soud již v náleží ze dne 25. 11. 1999, sp. zn. III. ÚS 490/97, uvedl, že opomenutí stanoviska k právnímu problému vyloženého Nejvyšším soudem, jako orgánem k sjednocování rozhodovací praxe výslovně povolaným, může mít rysy jurisdikční libovůle, a proto je protiústavní, jestliže se obecné soudy nižšího stupně odkloní od ustálené rozhodovací praxe, nadto usměrněně opakovanými rozhodnutími či stanovisky Nejvyššího soudu, „...aniž by dostatečným způsobem vyložily důvody, pro které ustálenou rozhodovací praxi odmítají...“. Přestože tedy právní názory, které Nejvyšší soud zaujal v jiných věcech, nejsou *ex lege* závazné, nelze současně ztrácet ze zřetele, že došlo-li v soudní rozhodovací praxi při řešení určité materie k judikaturnímu ustálení právního názoru, je z povahy věci nezbytné, aby soudy nižších stupňů tento judikaturní posun ve své rozhodovací praxi reflektovaly a v případě, že takový právní názor nesdílejí, jej ve světle jimi pečlivě vyložené argumentace konfrontovaly a seznatelným způsobem vyložily, na základě jakých nosných důvodů nebylo možné se ve věci s obdobným skutkovým či právním základem s předmětným judikátem

ztotožnit. V těchto souvislostech lze opětovně poznamenat, že odvolací soud se neřídil závěry usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2013, sp. zn. 15 Tdo 510/2013, a navazujícího nálezu Ústavního soudu ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 47/13, resp. nevyložil důvody, pro něž se od těchto závěrů odchytil.

V.

Závěrečné shrnutí

129. Nejvyšší soud závěrem shrnuje, že všechny příkazy k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vydané podle § 88 tr. ř. i žádosti o povolení ke sledování osob a věcí a na jejich základě vydaná povolení ke sledování osob a věcí podle § 158d odst. 3 tr. ř., jež byly soudem druhého stupně označeny za nezákonné z důvodu jejich nedostatečného odůvodnění, *byly vydány v souladu se zákonem*. Příkazy vydané Okresním soudem v Ústí nad Labem naplňovaly veškeré náležitosti stanovené v § 88 odst. 1, 2 tr. ř. s výjimkou explicitního odůvodnění doby trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Tento formální nedostatek nicméně ve světle formálně-materiálního hodnocení jednotlivých příkazů nezaložil jejich nezákonnost, jelikož důvody pro nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu na konkrétní dobu byly v každém případě „materiálně“ seznatelné z konkrétních skutkových okolností, které byly rozvedeny v odůvodněních příkazů. Se zřetelem k obsahu spisového materiálu a po provedení testu účinnosti trojí kontroly je pak zapotřebí rovněž konstatovat, že již v okamžiku nařízení prvního odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu v této věci byly dány věcné důvody pro takový postup, když nutno zdůraznit, že policejní orgán (resp. částečně již státní zástupce před postoupením trestního oznámení policejnímu orgánu) prokazatelně prověřil validitu informací sdělených v trestním oznámení. Na tyto prvotní úkony trestního řízení, natož na operativní šetření policejního orgánu, které většinou probíhá „v terénu“, přitom nelze mít přespříliš formalizované nároky, když podstatné je, že příslušné výstupy zachytí policejní orgán alespoň v podobě úředního záznamu, jak tomu bylo i v nyní posuzované věci (opět se v těchto souvislostech připomínají závěry vyplývající z usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 231/05). Následně byly skutkové okolnosti zjištěné operativním šetřením či posléze realizovanými úkony trestního řízení – a tudíž i věcné, „nosné“ důvody pro nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu – vyjádřeny v podnětech policejního orgánu, návrzích státního zástupce i soudních příkazech. Skutečnost, že převážná část odůvodnění příkazů vydaných Okresním soudem v Ústí nad Labem (v části popisující konkrétní skutkové okolnosti) kopírovala větší část odůvodnění návrhů státního zástupce na vydání příkazu, nemůže způsobovat jejich nezákonnost, jelikož podstatné je, že soud v rámci kontroly zákonnosti navrhovaného úkonu prověřil existenci materiálních důvodů pro jeho provedení, přičemž ani zákon ani ochrana práv obviněných nevyžaduje, aby nutně přepisoval návrh státního zástupce, s nímž se věcně ztotožní, nebo aby stejné závěry formuloval pokaždé stylisticky jinak, pokud tyto mají oporu ve skutkových okolnostech prověřované trestné činnosti popsanych v odůvodnění jeho rozhodnutí. Závěr soudu druhého stupně o nezákonnosti příkazů k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vydaných v této věci, potažmo důkazů získaných na jejich základě, tudíž nutno označit za nesprávný.

130. Z obdobných důvodů shledal Nejvyšší soud nesprávným i závěr odvolacího soudu o nezákonnosti žádostí státního zástupce o vydání povolení ke sledování osob a věcí a na jejich základě vydaných povolení podle § 158d odst. 3 tr. ř. Jak žádosti státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem, tak následně vydaná povolení Okresního soudu v Ústí nad Labem splňují náležitosti stanovené v § 158d odst. 4 tr. ř. a § 158b odst. 2 tr. ř., a to po formální i materiální stránce. Rovněž důkazy získané tímto sledováním osob a věcí byly získány v souladu se zákonem (byť sledování povolena podle § 158d odst. 3 tr. ř. dne 7. 11. 2011 a 11. 11. 2011 nebyla nikdy realizována, takže jimi fakticky nebyly zajištěny žádné důkazy).

131. Se zřetelem k výše uvedeným skutečnostem Nejvyšší soud nevyhověl důkazním návrhům MUDr. D. R. na výslech svědků pplk. P. Š., plk. J. Š. (příslušníků policejního orgánu), Mgr. Radka Bělora (státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem), Mgr. Vlasty Bachurské a Mgr. Marcely Blešové (soudkyň Okresního soudu v Ústí nad Labem). Z obsahu spisového materiálu se totiž podávají dostatečné skutkové okolnosti pro posouzení zákonnosti rozhodnutí Okresního soudu v Ústí nad Labem o odposleších a záznamech telekomunikačního provozu podle § 88 tr. ř. a sledování osob a věcí podle § 158d odst. 3 tr. ř., takže navrhované důkazy byly shledány nadbytečnými.

132. V návaznosti na závěry Nejvyššího soudu o zákonnosti příkazů k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vydaných podle § 88 odst. 1, 2 tr. ř., jakož i povolení ke sledování osob a věcí vydaných podle § 158d odst. 3 tr. ř. (a důkazů z nich vyplynuvších) lze konstatovat, že nebyl dán důvod pro postup odvolacího soudu podle § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř., jelikož neexistovaly podstatné vady řízení, které rozsudku předcházelo, shledané soudem druhého stupně. Vzhledem k tomu odpadly i „navazující“ důvody pro zrušení rozsudků nalézacího soudu podle § 258 odst. 1 písm. b) a c) tr. ř., když nutno podotknout, že odvolací soud se ztotožnil se zásadními skutkovými závěry soudu prvního stupně (viz bod 143. jeho usnesení). Stran otázky hodnocení důkazů nalézacím soudem měl odvolací soud zásadní výhradu pouze vůči hodnocení znaleckého posudku Česká znalecká, a. s., nicméně vady, které vytyká soudu prvního stupně stran hodnocení tohoto důkazu, nevyžadovaly žádné rozsáhlé či obtížné proveditelné doplnění dokazování, nýbrž je soud druhého stupně mohl odstranit sám ve veřejném zasedání. Důvodným nebyl tudíž ani jeho postup podle § 259 odst. 1 tr. ř. Naproti tomu Nejvyšší soud neshledal ministrem spravedlnosti namítané porušení § 254 odst. 1 tr. ř., jelikož odvolací soud v rámci své přezkumné činnosti nevybočil z mantinelů tohoto zákonného ustanovení.

133. S ohledem na shora uvedené Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že pravomocným usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2016, sp. zn. 6 To 106/2015, **byl porušen zákon** v ustanoveních **§ 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. a § 259 odst. 1 tr. ř.**, a to ve **prospěch** obviněných MUDr. P. K., MUDr. K. K., Ing. I. S., Ing. P. D., Ing. T. M., Ing. V. K., Ing. M. J., MUDr. J. Ř., MUDr. J. H., MUDr. D. R. a L. N.

134. Nejvyšší soud se přitom musel omezit toliko na tzv. akademický výrok podle § 268 odst. 2 tr. ř., který se nedotýká právní moci rozhodnutí, o němž jde (§ 269 odst. 1 tr. ř.), neboť v řízení o stížnosti pro porušení zákona lze podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušit pouze ta nezákonná rozhodnutí, jimiž byl porušen zákon v neprospěch obviněného, a žádné zákonné ustanovení neumožňuje, aby stejně postupoval při zjištěném porušení zákona ve prospěch obviněných.

135. Vzhledem ke skutečnosti, že v důsledku odnětí práva kasace a apelace v případech, kdy bylo shledáno porušení zákona jinak než v neprospěch obviněného, nelze aplikovat § 270 odst. 1 tr. ř., nemůže se uplatnit § 270 odst. 4 tr. ř. stanovící vázanost orgánu, jemuž se věc vrací k novému projednání, právním názorem vysloveným v rozhodnutí Nejvyššího soudu. Protože se však nyní posuzovaná věc nevrací do stadia řízení před odvolacím soudem (rozhodnutím Nejvyššího soudu nedochází k žádné změně stran stadia řízení, v němž se věc nachází – ta nadále zůstává v řízení před soudem prvního stupně), vázanost právním názorem ve smyslu § 270 odst. 4 tr. ř. se neuplatňuje.

136. V daných souvislostech je ovšem zapotřebí připomenout již výše citovaný náleží Ústavního soudu ze dne 31. 10. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01, z něhož se podává, že „*zrušením § 272 tr. ř. se ruší toliko kasační a apelační pravomoc Nejvyššího soudu v řízení o stížnosti pro porušení zákona podané v neprospěch obviněného, neruší se ale řízení jako takové, tj. neruší se možnost přijmout v dané věci akademický výrok za účelem sjednocování judikatury pro futuro (§ 268 odst. 2 tr. ř.)*“. Za tohoto stavu věci nelze existenci rozhodnutí Nejvyššího soudu a platnost jeho závěrů *pro*

futuro pomíjet. Naopak lze dovodit, že má svůj význam pro všechna další rozhodnutí, která budou po jeho vydání vynesena.

137. Nutno přitom konstatovat, že Nejvyšší soud se vyslovením porušení zákona ve prospěch obviněných v nyní posuzované věci nijak neodchýlil od své dosavadní praxe, z níž lze příkladmo poukázat na jeho rozsudek ze dne 18. 1. 2017, sp. zn. 3 Tz 49/2016, jenž byl potvrzen usnesením Ústavního soudu ze dne 16. 5. 2017, sp. zn. I. ÚS 1284/17. Ústavní soud přitom v citovaném rozhodnutí poté, co připomněl svůj náleze ze dne 31. 10. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01, výslovně uvedl, že „[P]o zrušení příslušných ustanovení trestního řádu byla pravomoc Nejvyššího soudu rušit v neprospěch obžalovaného rozhodnutí napadená stížnosti pro porušení zákona, a tím jakkoliv zvrátit právní účinky z nich vyplývající, odstraněna. Naproti tomu mu byla ponechána pravomoc přijmout ve věci akademický výrok za účelem sjednocování judikatury pro futuro (§ 268 odst. 2 trestního řádu). Ústavní soud tak uvedeným náleze zbavil Nejvyšší soud oprávnění zhoršit v řízení o stížnosti pro porušení zákona právní situaci obviněného, neboť akademický výrok nemůže sám o sobě právní moc dřívějších rozhodnutí prolomit. **Akademický výrok, jímž Nejvyšší soud deklaruje svůj názor na výklad objektivního práva, totiž není způsobilý vyvolávat v rovině subjektivních práv konkrétní osoby (účastníka původního trestního řízení) žádné právní následky.** To platí i v nyní projednávaném případě. Ústavní stížností napadený rozsudek Nejvyššího soudu se nijak nedotkl žádného rozhodnutí vydaného předtím obecnými soudy v daném trestním řízení, a to ani v rovině formální (žádné z nich nebylo formálně zrušeno), tak v rovině materiální (právní následky jimi vyvolané nadále trvají). Rozsudek Nejvyššího soudu působí toliko prospektivně a může představovat do budoucna pouze vodítko pro výklad podústavního práva obecnými soudy, v žádném případě však nemohl zhoršit právního postavení stěžovatele a není vůbec způsobilý zasáhnout do jeho subjektivních práv (obdobně viz usnesení sp. zn. II. ÚS 2691/08 ze dne 21. 4. 2009, sp. zn. I. ÚS 1985/09 ze dne 23. 9. 2009 a sp. zn. III. ÚS 2624/10 ze dne 30. 9. 2010; všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>).“

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 7. 6. 2017

JUDr. Vladimír Veselý

předseda senátu